

PASŪTĪJUMS: Pakalpojuma Līgums Nr. 522 (2018-VIDE/472-08), 25.09.2018.

PASŪTĪTĀJS: Ozolnieku novada pašvaldība
Stadiona iela 10, Ozolnieki, Ozolnieku novads, LV-3018

IZPILDĪTĀJS: SIA „Firma L4”
Jelgavas iela 90, Rīga, LV – 1004

OBJEKTS: Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Ozolnieku novada teritorijas
plānojumam

STRATĒĢISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Ozolnieku novada teritorijas plānojumam

Vides pārskats (*projekts, 2.redakcija*)

SATURS

SAĪSINĀJUMI.....	4
IEVADS	5
PAMATINFORMĀCIJA.....	6
1. OZOLNIEKU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES.....	8
1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE IZSTRĀDES MĒRĶI	8
1.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SATURA IZKLĀSTS	10
1.3. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	13
2. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	15
2.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	15
2.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	21
2.2.1. <i>Nacionālie vides aizsardzību reglamentējošie normatīvie akti</i>	<i>23</i>
3. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE	29
3.1. STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	29
3.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	29
3.3. SAŅEMTIE PRIEKŠLIKUMI, ATSAUKSMES UN TO ANALĪZE	30
4. OZOLNIEKU NOVADA ĪSS RAKSTUROJUMS.....	32
4.1. ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJA	32
4.2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RAKSTUROJUMS	33
5. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA UN DABAS RESURSU APRAKSTS	36
5.1. RELJEFS	36
5.2. KLIMATISKIE APSTĀKĻI	36
5.3. ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE	37
5.4. DERĪGIE IZRAKTEŅI.....	42
5.5. PAZEMES ŪDEŅI.....	45
5.6. VIRSZEMES ŪDEŅI	54
5.7. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN MIKROLIEGUMI	58
5.8. AINAVAS UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS	59
5.9. MEŽA RESURSI, LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS, PURVI.....	62
5.10. ALTERNATĪVIE ENERGORESURSI	63

6. ANTROPOGĒNĀ SLODZE	66
6.1. ZEMES LIETOŠANAS VEIDS	66
6.2. KOMUNĀLO PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA	67
6.3. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA.....	68
6.4. TROKŠŅA PIESĀRŅOJUMS	71
6.5. ATMOSFĒRAS GAISA KVALITĀTE	72
6.6. PAAUGSTINĀTA RISKĀ TERITORIJAS UN OBJEKTI.....	75
7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS.....	81
8. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT	82
9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI	
NOVĒRTĒJUMS.....	89
10. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI.....	98
11. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS.....	101
12. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	101
13. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME	102
14. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	102
15. IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	104

Pielikumi

1. VVD Jelgavas RVP vēstule Nr.3.5.-20/392 – A un B kategorijas piesārņojošās darbības uzturēšumi;
2. VVD Jelgavas RVP vēstule Nr.3.4.-11/342 - Izsniegtās licences un atļaujas derīgo izrakstu ieguvei;
3. Publiskās apspriešanas sapulces protokols;
4. VVD Jelgavas RVP vēstule Nr.3.5.-07/946 (13.05.2019.) - Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma vides pārskatu;
5. DAP vēstule Nr.4.9/2663/2019-N (15.05.2019.) - Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma SIVN Vides pārskata 1. redakciju;
6. Veselības inspekcijas vēstule Nr.4.6.4.-12./11137/ (07.05.2019.) – Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma SIVN Vides pārskata 1. redakciju;
7. Sabiedriskās apspriešanas prezentācija.

SAĪSINĀJUMI

AER	Atjaunojamie energoresursi
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
GOS	Gaistošie organiskie savienojumi
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
ĪADT	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
LĢIA	Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LR	Latvijas Republika
LPTP	Labākie pieejamie tehniskie paņēmieni
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
PŪO	Pazemes ūdensobjekts
SEG	Siltumnīcas efekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
TAPIS	Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma
TIAN	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
TP	Teritorijas plānojums
UBA	Upju baseina apgabals
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VVD	Valsts vides dienests

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentam "Ozolnieku novada teritorijas plānojums" pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta (MK) 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja Lēmumu Nr.4-02/36 (11.07.2018.) “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts teritorijas plānojuma izstrādes laikā un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskatā.

Teritorijas plānojuma izstrāde veikta saskaņā ar Ozolnieku novada domes 2018. gada 12.aprīļa Lēmumu (prot. Nr.4, 4.§) *Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma izstrādi* un apstiprināto Darba uzdevumu. Teritorijas plānojuma izstrādātājs Ozolnieku novada dome un Anrijs Straube.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir veidot pamatu ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai novada teritorijas un tās resursu izmantošanai, izvērtēt novada teritorijas attīstībai esošo potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus, radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei, radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai, veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu, saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

Izstrādājot Vides pārskatu Ozolnieku novada teritorijas plānojumam ņemts vērā augstākstāvošos plānošanas dokumentos - Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. – 2036. gadam (veikts arī Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums), Zemgales plānošanas reģiona plānošanas dokumentiem, kā arī nacionāla līmeņa plānošanas dokumentos ietvertās attīstības pamatnostādnes. Vides pārskatā izvērtēts esošais vides stāvoklis un kā tas mainīsies ar plānošanas dokumenta ieviešanu.

2018. gadā uzsākta Ozolnieku novada jaunās Attīstības programmas 2019. – 2025. gadam izstrāde - 2018. gada 21. jūnija domes sēdē pieņemts lēmums Nr. 9 "Par Ozolnieku novada attīstības programmas izstrādes uzsākšanu" un atbilstoši MK 14.10.2014. noteikumiem Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" apstiprināts darba uzdevums, iekļaujot izstrādes procesa un sabiedrības līdzdalības plānu.

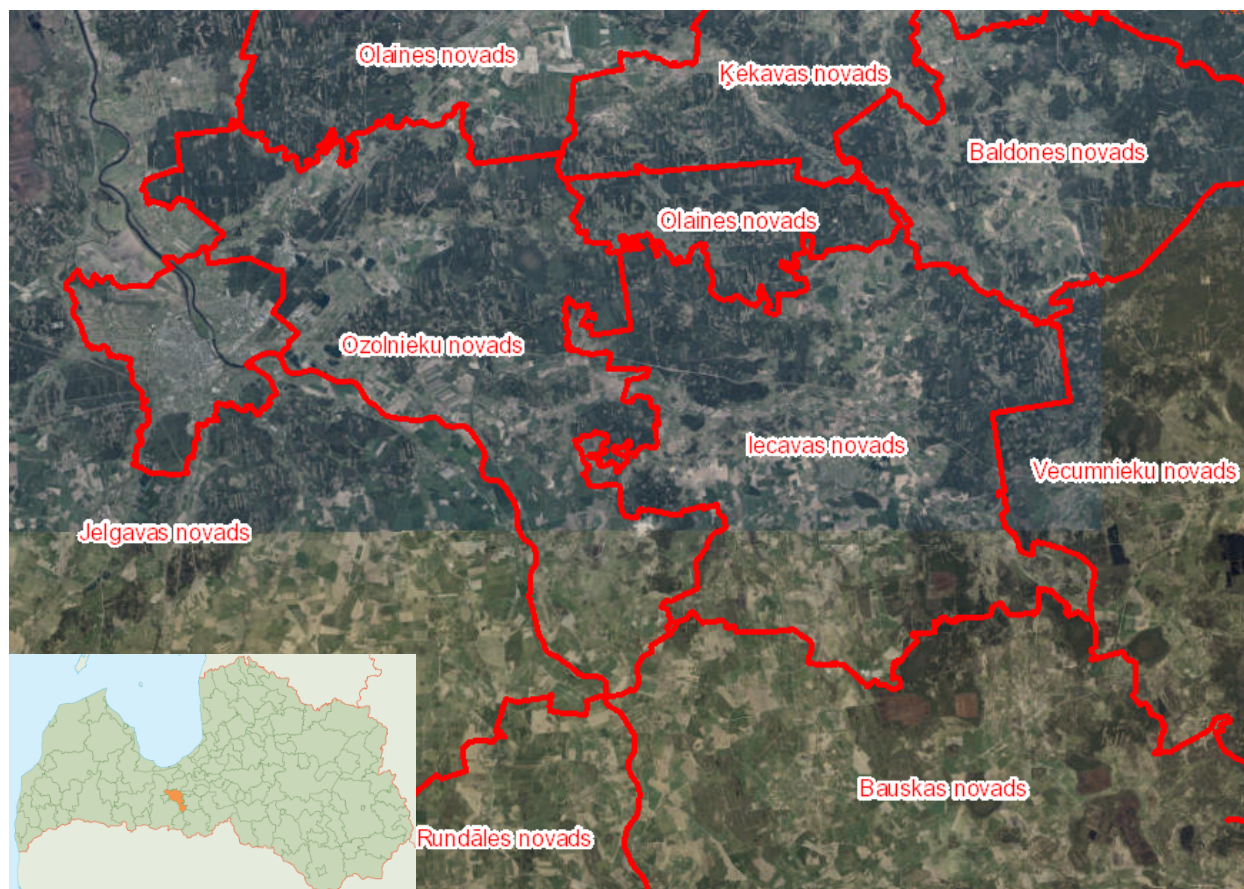
Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja SIA “Firma L4”.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā nav konstatēti tādi ierobežojošie vai limitējošie faktori, kas liegtu novada teritorijā attīstīt īstenot šo plānoto teritorijas plānojumu.

Tāpat nav konstatētas teritorijas plānojumā ietvertas nostādnes vai risinājumi, kas būtu pretrunā ar citiem plānošanas dokumentiem, spēkā esošiem normatīvajiem aktiem vai starptautiskām tiesību normām.

PAMATINFORMĀCIJA

Ozolnieku novada teritorija redzama attēlā Nr.1.

Attēls Nr.1 Ozolnieku novada teritorijas novietojums (Avots: LĢIA <https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>)

Plānošanas dokumenta nosaukums	Ozolnieku novada teritorijas plānojums
Pašvaldība	Ozolnieku novada dome
Plānošanas reģions pēc administratīvā iedalījuma	Zemgales plānošanas reģions
Novada administratīvais centrs	Ozolnieku ciems, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads
Iedzīvotāju skaits novadā	Ozolnieku novadā uz 2019. gada 1.janvāri pēc Pilsonības un migrācijas dienesta datiem reģistrēti 10 705 ¹ iedzīvotāji
Teritorijas lielums	Novads kopā 285,51 km ²
Pieguļošās administratīvās teritorijas	Jelgavas pilsēta un Jelgavas, Olaines, Ķekavas, Iecavas, Bauskas, Rundāles novadi

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

firma L4

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Ozolnieku novada teritorijas plānojumam, Vides pārskats,
2.redakcija

Pagasti novada teritorijā	Ozolnieku, Cenu un Salgales pagasti
Apdzīvotās vietas	Ozolnieki, Āne, Brankas, Cena, Dalbe, Iecēni, Jaunpēternieki, Raubēni, Tetele, Garoza, Emburga
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	Dabas liegums "Lielupes palienes pļavas" Dabas liegums "Lāču purvs"
Plānošanas dokumenta izstrādātājs	Ozolnieku novada dome un Anrijs Straube
Plānošanas dokumenta Vides pārskata izstrādē un informācijas iegūšanā iesaistītās institūcijas	- Ozolnieku novada dome - Valsts vides dienests, Centrālā struktūrvienība, Vides resursu pārvaldības departaments – Zemes dzīļu pārvaldības daļa - Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde - VSIA Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
Institūcijas, kurām nosūtīts vides pārskata projekts	- Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde - Dabas aizsardzības pārvalde - Veselības inspekcija

1. OZOLNIEKU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES

Ozolnieku novada teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz Ozolnieku novada domes 2018. gada 12.aprīļa Lēmumu (prot. Nr.4, 4.§) *Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma izstrādi* un apstiprināto Darba uzdevumu. Teritorijas plānojumu ciešā sadarbībā ar novada speciālistiem izstrādāja Anrijs Straube un Ozolnieku novada dome kopīgi ar piesaistītajiem nozaru ekspertiem.

Teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai.

1.1. Plānošanas dokumenta galvenie izstrādes mērķi

Ozolnieku novada teritorijas plānojums izstrādāts ar ilgtermiņa perspektīvu. Tā izstrādes nepieciešamību nosaka:

- Teritorijas attīstības plānošanas likums (13.10.2011.);
- Likums „Par pašvaldībām” (19.05.1994.);
- MK 14.10.2014. noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 628);
- Ozolnieku novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. - 2036. gadam.

Ozolnieku novada teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir veidot pamatu ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai novada teritorijas un tās resursu izmantošanai, izvērtēt novada teritorijas attīstībai esošo potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus, radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei, radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai, veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu, saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

Teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar MK noteikumi Nr. 628, kas nosaka plānošanas dokumenta sastāvu un izstrādes kārtību, kā arī prasības teritorijas plānojuma izstrādei, izmantojot vienotu valsts informācijas sistēmu - Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu (turpmāk - TAPIS). Funkcionālais zonējums un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi sagatavoti atbilstoši MK 2013. gada 30. aprīļa noteikumos Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” noteiktajām vienotajām normām teritorijas attīstības plānošanai, izmantošanai un apbūvei, funkcionālajās zonās atļautajiem galvenajiem un papildizmantošanas veidiem, jaunveidojamo zemes vienību minimālajām platībām u.c. normām.

Bez Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteiktajiem principiem, teritorijas plānojuma izstrādē ir ievēroti arī vēl šādi principi:

- Plānojumu pēctecība, kas nozīmē, ka novada teritorijas plānojumā pamatā tiek saglabāti un pārmantoti iepriekšējā Teritorijas plānojuma, kas apstiprināts 2014. gada 12. novembrī, risinājumi, ciktāl nav mainījies to pamatojums un atbilstība nākotnes iecerēm;
- Tiesiskā palāvība, kas nozīmē, ka ikviena iepriekš likumīgi uzsāktā darbība un teritorijas izmantošana var tikt turpināta arī pēc jaunā teritorijas plānojuma stāšanās spēkā. Mainot

zonējuma apzīmējumus, ievērots, lai jaunajā plānojumā būtu saglabāti iepriekšējā teritorijas plānojumā noteiktie atļautie teritorijas izmantošanas veidi;

- Elastīgums un detalizācijas iespējas, kas nozīmē, ka doti daudz vispārīgāki un elastīgāki teritoriju izmantošanas nosacījumi, paredzot iespēju ar lokālplānojumu vai detālplānojumu izstrādāt konkrētām teritorijām detalizētākus risinājumus un nosacījumus.

Saskaņā ar Ozolnieku novada domes apstiprinātā darba uzdevuma 2.punktu, teritorijas plānojuma izstrādei tika noteikts šāds darba uzdevums:

2.1. Izstrādāt teritorijas plānojumu atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumiem Nr. 628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", paredzot plānojuma 1. (pirmās) redakcijas apstiprināšanu Ozolnieku novada domē 2019.gada janvārī;

2.2. Sagatavot Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (TIAN), ievērojot normatīvajos dokumentos noteikto un TAPIS sistēmas struktūras, strukturējot TIAN tā, lai visi noteikumi par katru izmantošanas un apbūves veidu būtu atrodami vienā sadaļā;

2.3. Izvērtēt spēkā esošā Ozolnieku novada teritorijas plānojuma atbilstību Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumiem Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;

2.4. Izvērtēt apdzīvojuma struktūras attīstību (izvērtējot esošo un potenciālo pieprasījumu pēc jauniem mājokļiem un pamatojot ar iedzīvotāju skaita prognozi) un precizēt ciemu robežas, ja nepieciešams;

2.5. Izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju plānoto izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Norādīt teritorijas, kas nepieciešamas pašvaldības funkciju realizēšanai;

2.6. Definēt vidi degradējošos objektus un prasības to uzturēšanai un sakārtošanai;

2.7. Analizēt esošo zemes lietojuma struktūru un apbūves teritorijas, ņemot vērā ierobežojumus, ko teritoriju attīstībai nosaka nelabvēlīgi inženierģeoloģiskie apstākļi, teritoriju applūšanas risks, aizsargājamie dabas objekti, lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās teritorijas, aizsargjoslas, kā arī teritoriju sasniedzamība un apgādes iespējas ar inženierkomunikācijām;

2.8. Teritorijas plānojumā paredzēt:

2.8.1. dzīvojamās apbūves teritoriju izvietojumu;

2.8.2. lauksaimniecības un meža zemju izvietojumu;

2.8.3. ražošanas, pārstrādes uzņēmumu un noliktavu apbūves teritoriju izvietojumu;

2.8.4. darījumu iestāžu un sabiedrisko objektu apbūves teritoriju izvietojumu;

2.8.5. inženierbūvju un objektu izvietošanai paredzētās teritorijas;

2.8.6. ceļu teritorijas, ciemu ielas, kā arī definēt nosacījumus ielu sarkano līniju un ceļu aizsargjoslu noteikšanai un tās grafiski atainot;

2.8.7. kapsētu teritoriju noteikšanu;

2.9. Noteikt un grafiski attēlot visa veida aizsargjoslas, kuru platums ir virs 10 m, saskaņā ar Aizsargjoslu likumu;

- 2.10. Grafiski attēlot applūstošās teritorijas;
- 2.11. Izstrādāt nosacījumus derīgo izrakteņu ieguvei, nosakot tiesisko regulējumu iespējamo konfliktsituāciju novēršanai, t.sk. attālumus līdz dzīvojamai apbūvei;
- 2.12. Izstrādāt nosacījumus lauksaimniecībā izmantojamo teritoriju apmežošanai, nosakot tiesisko regulējumu iespējamo konfliktsituāciju novēršanai, t.sk. ietekmi uz augstvērtīgajām (nacionālas nozīmes) lauksaimniecības zemēm;
- 2.13. Izstrādāt nosacījumus teritoriju atmežošanai, nosakot tiesisko regulējumu iespējamo konfliktsituāciju novēršanai;
- 2.14. Izvērtēt, kuros gadījumos teritorijām izstrādājami lokālplānojumi, detālplānojumi, tematiskie plānojumi un zemes ierīcības projekti;
- 2.15. Izstrādāt nosacījumus ūdens noteku un mākslīgo ūdenskrātuvju ierīkošanai;
- 2.16. Atainot teritorijas plānojumā, apbūves noteikumos un grafiskajā daļā nacionālās un vietējas nozīmes interešu teritorijas (t.sk. infrastruktūra, ĪADT, u.c) un nosacījumus to izmantošanai;
- 2.17. Izvērtēt Ozolnieku novada teritorijā spēkā esošos detālplānojumus un to realizāciju. Atbilstoši izvērtējumam, izstrādāt priekšlikumus par atceļamajiem detālplānojumiem vai to daļām, ja nepieciešams.

1.2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts

Ozolnieku novada teritorijas plānojums sastāv no četrām savstarpēji saistītām daļām:

I daļa Paskaidrojuma raksts;

II daļa Grafiskā daļa (Ozolnieku novada funkcionālais zonējums – karte; Ānes, Teteles, Raubēnu ciemu funkcionālais zonējums – karte; Brankas, Iecēnu ciemu funkcionālais zonējums – karte; Cenu, Dalbes, Pēternieku ciemu funkcionālais zonējums – karte; Garozas, Emburgas ciemu funkcionālais zonējums – karte; Ozolnieku ciema funkcionālais zonējums – karte);

III daļa Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN);

IV daļa Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.

Paskaidrojuma raksts ietver spēkā esošā Ozolnieku novada teritorijas plānojuma un tā īstenošanas izvērtējumu, kā arī Ozolnieku novada teritorijas plānojuma risinājumu aprakstu un tā atbilstību Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka prasības teritorijas izmantošanai katrā funkcionālajā zonā, apbūves parametrus un citas prasības.

Grafisko daļu veido novada karte, ciemu kartes, kur attēlots funkcionālais zonējums, aizsargjoslas un dažādi infrastruktūras objekti un teritorijas. Kartes sastādītas, izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras 2009. gadā un 2017.gadā sagatavotās topogrāfiskās kartes mērogā 1:10 000.

Pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi ir apkopoti visi ar Teritorijas plānojumu saistīti dokumenti un materiāli.

Ozolnieku novada pašvaldības saistošie noteikumi ir Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un Grafiskās daļas karte.

I daļa Paskaidrojuma raksts

Paskaidrojuma raksts ietver sekojošas sadaļas un vienpadsmit pielikumus:

IEVADS

TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES TIESISKAIS PAMATOJUMS

SPĒKĀ ESOŠĀ TERITORIJAS PLĀNOJUMA, DETĀLPLĀNOJUMU UN LOKĀLPĀNOJUMA IZVĒRTĒJUMS:

- Būvniecības aktivitāte
- Funkcionālās zonas

TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMI:

- Apdzīvoto vietu telpiskā struktūra
- Ozolnieku novada attīstības vadlīnijas
- Apbūves teritorijas
- Ciemu attīstība
- Funkcionālais zonējums
- Teritorijas izmantošanas un apbūves parametri
- Teritorijas ar īpašiem noteikumiem
- Spēkā esošo detālplānojumu izvērtējums
- Teritorijas plānojuma atbilstība ilgtspējīgas attīstības stratēģijai
- Kaimiņpašvaldību kopējo interešu teritorijas

Pielikumi:

- 1.pielikums *Izmantošanas veidu atbilstība NĪLM veidam;*
- 2.pielikums *Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas;*
- 3.pielikums *Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi;*
- 4.pielikums *Purvu aizsargjoslu platumi;*
5. – 10. pielikums *Ciema kartes;*
11. pielikums *Valsts ģeodēziskā tīkla punktu saraksts;*
- 12.pielikums *Vietējā ģeodēziskā tīkla punktu saraksts Ozolnieku novadā.*

II daļa Grafiskā daļa (Ozolnieku novada funkcionālais zonējums – karte; Ānes, Teteles, Raubēnu ciemu funkcionālais zonējums – karte; Brankas, lecēnu ciemu funkcionālais zonējums – karte; Cenu, Dalbes, Pēternieku ciemu funkcionālais zonējums – karte; Garozas, Emburgas ciemu funkcionālais zonējums – karte; Ozolnieku ciema funkcionālais zonējums - karte).

III daļa Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN)

TIAN sastāv no septiņām sadaļām un pieciem pielikumiem:

1. Sadaļa - NOTEIKUMU LIETOŠANA UN DEFINĪCIJAS;
2. Sadaļa - PRASĪBAS VISAS TERITORIJAS IZMANTOŠANAI, kas ietver nosacījumus par visā teritorijā atļauto izmantošanu un visā teritorijā aizliegto izmantošanu.

3. Sadaļa - VISPĀRĪGAS PRASĪBAS TERITORIJAS IZMANTOŠANAI UN APBŪVEI, attiecīgā sadaļa ietver astoņus apakšpunktus:
 - 3.1. Prasības transporta infrastruktūrai, kur iekļauti piekļūšanas noteikumi, ielu iedalījums un to sarkanās līnijas, noteikumi jaunu ielu un ceļu būvniecībai un esošo ielu un ceļu pārbūvei, noteikumi autostāvvietām un velosipēdu novietnēm;
 - 3.2. Prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem, kur iekļautas vispārīgās prasības, prasības dīķu un mākslīgo ūdenskrātuvju izveidi, prasības ūdensapgādei un saimnieciskajai kanalizācijai, elektroapgādei, elektronisko sakaru tīkliem un alternatīvai energoapgādei, prasības meliorācijas un lietus ūdeņu apsaimniekošanai;
 - 3.3. Prasības apbūvei, kas ietver apbūves blīvuma, intensitātes un brīvās apzaļumotās (zaļās) teritorijas rādītājus, būvju novietojumu zemes vienībā, būvlaidi un apbūves līniju, attālumus starp ēkām un būvēm, būvju augstumu un stāvu skaitu, insolāciju.
 - 3.4. Prasības teritorijas labiekārtojumam
 - 3.5. Prasības vides risku samazināšanai, kur atrunāta rīcība piesārņotās vietās, būvniecība applūstošajās teritorijās, krasta erozijas novēršanas pasākumi.
 - 3.6. Prasības mazizmēra kuģošanas līdzekļu piestātnes izbūvei un laipas uzstādīšanai un ar tām saistītā ūdensobjekta krasta stiprināšanai
 - 3.7. Atsevišķu teritoriju un objektu plānošana un izmantošana, kur ietverti riska un potenciāli piesārņojoši objekti, pakalpojumu objektu būvniecība, ēku un būvju uzturēšana, dabas teritoriju izmantošana un apstādījumu ierīkošana, prasības derīgo izrakteņu atradnēm.
 - 3.8. Jaunu zemes vienību veidošanas kārtība.
4. Sadaļa - PRASĪBAS TERITORIJAS IZMANTOŠANAI UN APBŪVES PARAMETRIEM KATRĀ FUNKCIONĀLAJĀ ZONĀ. TĪN noteiktas sekojošas funkcionālās zonas – *Dzīvojamā apbūve un teritorijas izmantošana* (savrupmāju apbūves teritorija DzS, DzS1, mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija DzM, daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija DzD), *Publiskās apbūves teritorija* (jauktas centra apbūves teritorija JC, publiskās apbūves teritorija P), *Rūpnieciskās apbūves teritorija* (rūpnieciskās apbūves teritorija R un R1), *Transporta infrastruktūras teritorija* (transporta infrastruktūras teritorija TR, tehniskās apbūves teritorija TA), *Dabas un apstādījumu teritorija* (dabas un apstādījumu teritorija DA un DA1, mežu teritorija (M), *Lauksaimniecības teritorija* (lauksaimniecības teritorija L), *Ūdeņu teritorija* (ūdeņu teritorija Ū). Katrai funkcionālajai zonai sniegts apraksts, iekļaujot funkcionālās zonas pamatinformāciju, teritorijas galvenos izmantošanas veidus, teritorijas papildizmantošanas veidus, apbūves parametrus un citus noteikumus.
5. Sadaļa - TERITORIJAS AR ĪPAŠIEM NOTEIKUMIEM, ietver pašvaldības funkciju īstenošanai nepieciešamās teritorijas (TIN1), kā arī teritorijas, kurām izstrādājams lokālplānojums vai detālplānojumus, vietējas nozīmes kultūrvēsturiskā un dabas teritorija, ainaviski vērtīga teritorija, vietējas nozīmes lauksaimniecības teritorija, nacionālas un vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7 un TIN71), degradēta teritorija.
6. Sadaļa - TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS KĀRTĪBA.
7. Sadaļa - CITI NOSACĪJUMI/PRASĪBAS, kas ietver kultūras pieminekļus un to aizsardzību, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzība, aizsargjoslas.

Pielikumi:

- 1.pielikums *Ozolnieku novada ielu klasifikācija*;
- 2.pielikums *Redzamības trīsstūri*;
- 3.pielikums *Ozolnieku novadā esošo valsts ceļu klasifikācija un to aizsargjoslas*;
- 4.pielikums *Centralizētās ūdensapgādes ūdens ņemšanas vietas, aizsargjoslas*;
5. pielikums *Valsts kultūras pieminekļi*;
- 6.pielikums *Būvlaides un apbūves līnijas*;
- 7.pielikums *Aizsargjoslas*.

IV daļa Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi

Ietver ar plānošanas dokumenta izstrādi saistīto dokumentu kopijas, lēmumus, nosacījumus, iesniegumus, atzinumus u.c. Šī daļa tiek papildināta līdz plānošanas dokumenta pieņemšanas brīdim.

1.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Izstrādājot jauno novada teritorijas plānojumu, tiek ņemti vērā spēkā esošie novada attīstības plānošanas dokumenti.

Ozolnieku novadā izstrādāti un ir spēkā šādi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti:

- Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. - 2036. gadam;
- Ozolnieku novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam;
- Ozolnieku novada teritorijas plānojums.

Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. –2036. gadam ir pirmais Ozolnieku novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts Ozolnieku novada pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, ilgtermiņa mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Novada ilgtermiņa attīstības stratēģijas mērķis ir nodrošināt Ozolnieku novada ilgtspējīgu attīstību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu nākotnē, veidojot kalpot par ietvaru jaunajai Ozolnieku novada attīstības programmai, turpmākajā plānošanas periodā izstrādājamajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem (lokālplānojumam, detālplānojumam un teritorijas plānojumam), kā arī Ozolnieku novada ilgtspējīgai attīstībai un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai nākotnē.

Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un 2012. gadā izstrādāts Vides pārskats.

Paralēli teritorijas plānojuma izstrādei, tiek veikta arī jaunās Ozolnieku novada Attīstības programmas 2019. – 2025. gadam izstrāde. Atbilstoši Ozolnieku novada domes 2018. gada 21. jūnija domes sēdē pieņemtajam lēmumam Nr. 9 "Par Ozolnieku novada attīstības programmas izstrādes uzsākšanu" un atbilstoši MK 14.10.2014. noteikumiem Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” apstiprināts darba uzdevums, iekļaujot izstrādes procesa un sabiedrības līdzdalības plānu. Attīstības programmas 2019. – 2025. gadam darba uzdevums nosaka, izstrādāt rīcību kopumu Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2012. – 2036. gadam ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā ņemti vērā spēkā esošie pieguļošo administratīvo teritoriju (Jelgavas pilsētas un Jelgavas, Olaines, Ķekavas, Iecavas, Bauskas, Rundāles novadu) plānošanas dokumenti.

Tāpat, izstrādes gaitā tiek analizēti un ņemti vērā nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas attīstības dokumenti.

Nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti:

- Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā”.
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.
- Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija parāda valsts un sabiedrības tālākos uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi – līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot arvien jaunās iespējās.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Tieši šie globālie procesi un ar tiem saistītie izaicinājumi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

- demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un novecošanās;
- globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība;
- darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām;
- klimata pārmaiņas;
- augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošībā;
- bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība;
- demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums;
- urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Nacionālais attīstības plāns

Nacionālais attīstības plāns ir vidēja termiņa (septiņi gadi) reģionālās politikas plānošanas dokuments, kurā analizēta sociālā un ekonomiskā situācija, noteikti reģionālās attīstības mērķi un prioritātes, atbalsta pasākumi noteikto mērķu īstenošanai un izpildei nepieciešamie finanšu līdzekļi.

Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam ir plānošanas dokuments, kas nosaka Latvija galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Nacionālā attīstības plāna stratēģiskais mērķis: Ekonomikas izrāviens – katra Latvijas iedzīvotāja un valsts labklājības pieaugumam.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti

Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti ir galvenā saikne starp nacionāla un pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentiem. Izstrādājot Ozolnieku novada teritorijas plānojumu, tika izvērtēti arī Zemgales plānošanas reģionā spēkā esošie plānošanas dokumenti:

- Zemgales plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030;
- Zemgales plānošanas reģiona Attīstības programma 2015 – 2020;

- Zemgales plānošanas reģiona Enerģētikas rīcības plāns 2018. - 2025. gadam.

2. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Šajā sadaļā ir analizētas mūsu valstij saistošās starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši plānošanas dokumenta – Ozolnieku novada teritorijas plānojums izstrādē.

2.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības (ES) Direktīvās.

Bernes konvencija, 1979.g., Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1979.gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996.). Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. To aizsardzībai Latvijā izveidota virkne īpaši aizsargājamu dabas teritoriju. Tai pat laikā jāatzīmē, ka Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, īstenošanas veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā šajā procesā tiek veikta papildus izpēte par teritorijas bioloģisko daudzveidību un tās dabas vērtībām, tādējādi tiek nodrošināts, ka īpaši aizsargājamās sugas un biotopi tiek konstatēti, saglabāti un aizsargāti.

Orhūsas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1998. gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” (18.04.2002.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Konvencijas prasību ievērošana tiek nodrošināta veicot sabiedrības informēšanu par plāniem un projektiem, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā nodrošina dažādu plānu un projektu sabiedriskās apspriešanas, kā arī normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības apstrīdēt valsts institūciju lēmumus. Izstrādājot plānošanas dokumentu, tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā, tādējādi ievērojot arī Orhūsas konvencijas prasības.

Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971. g., pieņemta Latvijā ar likumu 29.03.1995., grozījumi 13.11.2002. „Par 1971.gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”. Konvencijas mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji. Ozolnieku novada teritorija neietver starptautiskas nozīmes mitrājus un nerobežojas ar tiem.

Vašingtonas konvencija par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu

sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Plānošanas dokuments neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972.)**.

Šajā konvencijā ar "dabas mantojumu" tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma un, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ valsts darīs visu, kas ir tās spēkos gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finansu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Plānošanas dokumenta aktivitātes lielā mērā vērstas uz dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, tajos ietvertās nostādnes un paredzētās darbības nerada tiešus draudus dabas vai kultūras mantojumam Ozolnieku novada teritorijā.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992). Konvencijā ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi.” Uzsvērtā starptautiskās sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un mazattīstītajām valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu

novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Plānošanas dokumenta mērķis ir Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana, no kā izriet galvenie uzdevumi - ietekmju uz vidi maksimāla samazināšana.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003.) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, kas veicina tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. ANO konvencijas viena no būtiskākajām prasībām ir definēt, reģistrēt un sistematizēt kultūras mantojumu un visus cilvēkus, kas tiešāk vai netiešāk ar to saistīti. Latvijā ir izveidota Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, kas strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā un ir izveidota saskaņā ar šo konvenciju. Latvijā ir izveidota speciāla elektroniska datu bāze – Kultūras karte, kuras mērķis ir sniegt detalizētu informāciju par Latvijas reģionu kultūras procesu un institūciju daudzveidību, pārklājumu un pieejamību, kultūras infrastruktūras materiāltehnisko stāvokli un attīstības tendencēm, kā arī palīdzēt novērtēt esošo kultūras situāciju katrā reģionā un noteikt attīstības prioritātes un turpmākos darbības virzienus, lai radītu vienmērīgu kultūras pakalpojumu pieejamību visā Latvijā. Kultūras karte ir pieejama internetā Latvijas iedzīvotājiem. Ikviens interesents www.kulturaskarte.lv var atrast, kurā Latvijas pilsētā vai pagastā atrodas viņu interesējošais kultūras objekts. Atbilstoši Latvijas kultūras datu portālā norādītajai informācijai² Ozolnieku novadā ir 36 kultūras objekti.

ANO konvencija “Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā”. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju skata šī reģiona problēmas – ievērojamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktveida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jārekultivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Arī Ozolnieku novadā ir teritorijas, it īpaši derīgo izrakteņu ieguves karjeri, kuru renaturalizācijai pievēršama īpaša uzmanība.

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija (1974., 1992). Helsinku konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Konvencijas mērķis ir dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā. Lai šo mērķi panāktu, nepieciešama sadarbība, lai kontrolētu piesārņojumu visas sateces baseina teritorijā. Latvijā virkne nacionālo normatīvo aktu (piemēram, Ūdens apsaimniekošanas likums un tam pakārtotie normatīvie akti, likums Par piesārņojumu u.c.)

² <https://kulturasdati.lv/lv/objekti>

nodrošina HELCOM konvencijas un tās rekomendāciju ievērošanu un izpildi. Izstrādājot Ozolnieku novada teritorijas plānojumu, tiek ņemtas vērā arī Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. - 2021.gadam ietvertās nostādnes, informācija un prasības, tādējādi tiek ievērotas arī HELCOM konvencijas nostādnes.

2007.gada 29.martā ir pieņemts likums **"Par Eiropas ainavu konvenciju"**, kas stājas spēkā ar 2007.gada 19.aprīli. Eiropas ainavu konvencija pieņemta **Florencē 2000. gada 20. oktobrī**. Ar šo likumu tiek pieņemta un apstiprināta Eiropas ainavu konvencija un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija noteikta par kompetento institūciju, kura koordinē Konvencijā paredzēto saistību izpildi). Konvencijas izpratnē "ainava" nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; "ainavas kvalitātes mērķis" specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiezīmēm; "ainavu aizsardzība" nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. "Ainavu pārvaldība" no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. "Ainavu plānošana" nozīmē konsekvēnti uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas Darbības joma ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Konvenciju ratificējušās valstis apņemas atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu un nostiprināt to juridiski likumdošanā; izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kuras mērķis ir ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana, veicot īpašus pasākumus, kas minēti konvencijas 6. Pantā. Izstrādāt kārtību, lai sabiedrība, vietējās un reģionālās varas iestādes, kā arī citas ieinteresētās puses varētu piedalīties ainavu politikas izstrādāšanā un īstenošanā; integrēt ainavu politiku savā reģionālajā un pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. Puses apņemas: identificēt ainavas visā tās teritorijā; analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķirušī. Katrai pusei, pēc konsultācijām ar sabiedrību, jānosaka ainavas kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām. Lai ainavu politika tiktu īstenota, katra Puse apņemas ieviest instrumentus, kuru mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt ainavas un/vai plānot ainavas.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu, vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībā, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai. Ozolnieku novads ir viens no tiem, kura ainava būtiski mainās cilvēka darbības ietekmē.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls Natura 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. Natura 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Direktīvu 79/409/EEK* par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojumu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība šo sugu (reģionā, piemēram, melnās klijas, zivju ērgļa, ziemas žubītes, griezes, zaļās vārnas) aizsardzību. Ozolnieku novada teritorijas plānojumā tiek ievērotas NATURA 2000 teritorijas (dabas liegumi "Lāču purvs" un "Lielupes palieņu pļavas" un nodrošināta to aizsardzība.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu, veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens struktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir Ūdens apsaimniekošanas likums. Pamatojoties uz šo likumu ir izstrādāts Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, kurš apstiprināts 2015.gadā. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Plāns aptver laikposmu līdz 2021. gadam un ir vērsts uz efektīvas un ilgtspējīgas ūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveidi.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemti vērā izstrādājot teritorijas plānojumu.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975.) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs Direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013. - 2020. gadam, kurā noteikti šādi atkritumu apsaimniekošanas mērķi:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
- nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;
- nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

2010. gadā stājies spēkā arī Atkritumu apsaimniekošanas likums, kura mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu un reģenerāciju, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu.

Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanos.

Latvijā par **sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu** savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas **pašvaldības**, pašvaldības:

1. Organizē sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem savā administratīvajā teritorijā;
2. Izdod saistošus noteikumus, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, savas administratīvās teritorijas daļījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu;
3. Organizē atkritumu dalītu vākšanu savā administratīvajā teritorijā.

Latvijā par **bīstamo atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu un koordinēšanu** ir atbildīga **valsts**. Bīstamo atkritumu pārvaldības funkcijas atbilstoši noslēgtajam atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumam pilda VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (LVĢMC). LVĢMC deleģētais uzdevums ir nodrošināt bīstamo atkritumu pārstrādes valsts objektu, sadedzināšanas iekārtu, poligonu un citu infrastruktūras valsts objektu, kā arī radioaktīvo atkritumu un kodolobjektu drošu apsaimniekošanu. Ozolnieku novada teritorijas plānojumā ietvertas arī prasības atkritumu apsaimniekošanai atbilstoši starptautiskajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamatavotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC "Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu". Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai. Teritorijas plānojumam tiek veikts stratēģiskais IVN, kura rezultāti apkopoti šajā Vides pārskatā.

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000. gada 23.-24. martā, noteica jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu. Gadu vēlāk - 2001. gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem-ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Ilgtspējīgas attīstības pamatprincipi tiek iestrādāti Ozolnieku novada teritorijas plānojumā.

Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu harta (Olborgas harta, 1994). Pieņemtā Olborgas Harta nosaka prioritātes pilsētu attīstībā un politisku atbildību reģiona attīstības procesa dalībniekiem, vadoties no Hartā noteiktajiem principiem. Olborgas hartas pamatnostādnes:

- ilgtspējīga attīstība ir radošs, lokāls, līdzsvaru meklējošs process,

- problēmu risināšana dialoga ceļā,
- pilsētas saimniecības līdzsvarota attīstība,
- sociālā taisnīguma ievērošana pilsētu attīstībā,
- zemes ilgtspējīgas izmantošanas politika,
- ilgtspējīgs transporta kustības plānojums,
- atbildība par globālā klimata izmaiņām,
- ekosistēmu piesārņojuma novēršana,
- sabiedrības informēšana un iesaistīšana vides politikas veidošanā.

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam tika pieņemta 2009. gada 29. – 30. oktobrī Eiropas Padomē. Stratēģijā ir izvirzīti 4 uzdevumi, tostarp arī vides ilgtspējas veicināšana Baltijas jūras reģionā. Stratēģijas īstenošanā būtiska ir sekmīga sadarbība starp Eiropas Komisiju un ES dalībvalstīm Baltijas jūras reģionā. Katras Rīcības plānā noteiktās sadarbības prioritātes koordinēšanu ir uzņēmusies viena vai vairākas reģiona ES dalībvalstis.

2.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Ozolnieka novada teritorijas plānojuma prioritātes, mērķi un rīcības izstrādātas ņemot vērā Latvijā definētos nacionālos vides aizsardzības mērķus, tai skaitā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam, Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2014. - 2020. gadam, Vides politikas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam (VPP2020), kā arī Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2016.- 2021. gadam, Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013. - 2020. gadam, Latvijas ainavu politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam u.c. saistošos plānošanas dokumentus.

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā ņemti vērā arī blakus esošo administratīvo teritoriju Jelgavas pilsētas, Jelgavas, Olaines, Ķekavas, Iecavas, Bauskas, Rundāles novadu spēkā esošie plānošanas dokumenti.

Izstrādājot novada attīstības plānošanas dokumentus nav iespējams paredzēt un prognozēt vai tiks izstrādāti jauni nacionālās politikas plānošanas dokumenti vides jomā un kādas būs tajos noteiktās prioritātes, mērķi un rīcības mērķu sasniegšanai.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un tolerantā sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris. Stratēģijas uzdevums ir iezīmēt valsts attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu laika periodam līdz 2030. gadam. Ņemot vērā globālās tendences un rūpīgi izvērtējot Latvijas resursus un to izmantojumu, ir noteikti galvenie stratēģiskie principi, kuru ievērošana var būtiski palielināt Latvijas ilgtspējīgas attīstības iespējas.

Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014. - 2020.gadam (NAP2020)

NAP2020 ir galvenais vidēja termiņa stratēģisks plānošanas dokuments Latvijā. Tas ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam (Latvija2030) rīcības plāns, kam ir jākalpo par valsts attīstības ceļa karti vidējam termiņam. "Nacionālais attīstības plāns 2014. - 2020.gadam" (NAP2020) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2020 mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidēja termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem.

Vides politikas pamatnostādnes 2014. - 2020.gadam (VPP2020)

VPP2020 ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. VPP2020 aizstāj Vides politikas pamatnostādnes 2009.– 2015. gadam. VPP2020 izvirza pasākumus, lai sasniegtu noteikto vides politikas virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. VPP2020 plānošanas periods ir līdz 2020. gadam.

2010. gadā izveidotajā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam uzsvērts Latvijas dabas kapitāls, tā relatīvā bagātība Latvijā pretstatā globālajam mērogam, kur tas strauji izzūd un kā stratēģisks mērķis izvirzīts šī dabas kapitāla saglabāšana un saprātīga izmantošana. Varētu pieņemt, ka dominējošā paradigma par dabas kapitāla saglabāšanu nemainīsies arī līdz 2025. gadam un pat ilgāk. VPP2020 ir sadalītas tematiskajās sadaļās, kurās ir apkopotas problēmas, nosaukti sasniedzamie mērķi un tiem atbilstošie rīcības virzieni, kas izriet no esošās situācijas raksturojuma vides aizsardzības politikā: augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas; dabas aizsardzība; gaisa aizsardzība; klimata pārmaiņas; ūdens resursi un Baltijas jūra; vides piesārņojums un riski; vides veselība; vides monitorings.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2016.- 2021. gadam

Upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns ir vidēja termiņa attīstības dokuments, kas raksturo esošo ūdens kvalitāti, slodzes, ietekmes, sniedz riska izvērtējumu un, ja ūdeņu kvalitāte nav laba vai pastāv risks ka tā pasliktināsies, piedāvā iespējamus risinājumus. Otrā cikla apsaimniekošanas plāni ir izstrādāti, ievērojot Vides politikas pamatnostādnes 2014.- 2020.gadam.

Upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns ir apstiprināts ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) rīkojumu, un apstiprinātā versija pieejama LVĢMC mājas lapā. Atbilstoši Direktīvā 2000/60/EK noteiktajam 6 gadu ciklam, 2021.gadā tiks apstiprināts upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns nākamajam apsaimniekošanas termiņam – 2022. – 2027.gadam.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013. – 2020. gadam

Valsts politiku atkritumu apsaimniekošanas jomā nosaka Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013. – 2020. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 100 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020.gadam" (prot.Nr.11 35.§)). Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna mērķi:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
- nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot

pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā veidā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;

- nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Izstrādāts arī Zemgales reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2014. - 2020. gadam, kas ir saistošs Ozolnieku novadam.

Ainavu politikas pamatnostādnes 2013. - 2019. gadam

Ainavu politikas mērķis – izveidot ietvaru Eiropas Ainavu konvencijas un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā „Latvija 2030” noteikto ilgtermiņa uzdevumu risināšanai vidējā termiņā, lai nodrošinātu Latvijas ainavu ilgtspējīgu izmantošanu un attīstību, saskaņojot dažādu sabiedrības grupu intereses. Ainavu politikas pamatnostādņu 2013. - 2019. gadam mērķis ir daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina vietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību.

2.2.1. Nacionālie vides aizsardzību reglamentējošie normatīvie akti

Vispārējas prasības vides aizsardzības jomā nosaka 2006. gada 2. novembra „**Vides aizsardzības likums**”. Likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tas nosaka vides aizsardzības principus, prasības ilgtspējīgas attīstības plānošanai, valsts un pašvaldību iestāžu funkcijas vides jomā, sabiedrības informēšanas un līdzdalības kārtību lēmumu pieņemšanā vides jomā, prasības vides aizsardzības kontroles nodrošināšanai, atbildību par kaitējumu videi, prasības brīvprātīgi pielietojamiem vides pārvaldības līdzekļiem un citas vispārīga rakstura vides prasības.

Likums nosaka šādus galvenos vides aizsardzības principus:

- princips “piesārņotājs maksā” – persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecinā uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- novēršanas princips – persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- izvērtēšanas princips – jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Likums nosaka, ka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības:

- 1) prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu;

- 2) atbalstīt vides aizsardzības pasākumus un sadarboties ar valsts iestādēm un pašvaldībām, lai nepieļautu tādu darbību veikšanu, arī tādu lēmumu pieņemšanu, kas var pasliktināt vides kvalitāti vai ir pretrunā ar vides normatīvo aktu prasībām;
- 3) sniegt informāciju valsts iestādēm un pašvaldībām par darbībām un pasākumiem, kas ietekmē vai var ietekmēt vides kvalitāti, kā arī ziņas par vidē novērotajām negatīvajām pārmaiņām, kas radušās šādu darbību vai pasākumu dēļ;
- 4) iesniegt valsts iestādēm un pašvaldībām priekšlikumus par tiesisko regulējumu un izstrādātajiem dokumentu projektiem vides jomā.

Ietekmes uz vidi novērtējums

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas veicama 1998. gada 14. oktobra likumā „**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai, vai aizliegtu paredzētās darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos. Stratēģiskā novērtējuma kārtība atrunāta likuma V¹ nodaļā.

Uz tiesību akta pamata izdoti 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**”. Atbilstoši noteikumos noteiktajai kārtībai veikts Ozolnieku novada teritorijas plānojuma stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1. Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija direktīvas 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu;
2. Eiropas Padomes 1997.gada 3.marta direktīvas 97/11/EK, ar kuru groza direktīvu 85/337/EEK par dažu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu;
3. Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību;
4. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 30.novembra direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību;
5. Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.jūnija direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu;
6. Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.maija direktīvas 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK;
7. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un regulā (EK) Nr. 1013/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ).

Piesārņojuma novēršana un kontrole

Prasības, kuras piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā jāņem vērā, nosaka 2001. gada 15. marta likums „**Par piesārņojumu**”. Šā likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, tīrībai un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas, kā arī:

- 1) novērst piesārņojošu darbību izraisīta piesārņojuma rašanos vai, ja tas nav iespējams, samazināt emisiju augsnē, ūdenī un gaisā;
- 2) novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt neatjaunojamo dabas resursu un enerģijas izmantošanu, veicot piesārņojošas darbības;
- 3) novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt atkritumu radīšanu;
- 4) nodrošināt piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšanu valsts teritorijā un to reģistrāciju;
- 5) noteikt pasākumus piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpētei un piesārņotu vietu sanācijai;
- 6) noteikt personas, kuras sedz ar piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpēti un piesārņotu vietu sanāciju saistītos izdevumus;
- 7) novērst vai samazināt vides trokšņa iedarbību uz cilvēkiem;
- 8) samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, un nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā;
- 9) noteikt ikvienas fiziskās un juridiskās personas, kā arī šo personu apvienības, organizācijas un grupas (turpmāk — sabiedrība) tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā attiecībā uz atļauju izsniegšanu piesārņojošu darbību veikšanai vai izmaiņai piesārņojošā darbībā vai šādu atļauju pārskatīšanu, kā arī attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu sadali un piešķiršanu.

Aizsardzība pret troksni

Pamatprasības vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā ir noteiktas 2001. gada 15. marta likumā „Par piesārņojumu”, bet plašāk tās analizētas 2014. gada 7. janvāra MK noteikumos Nr.16 **„Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”**, kas nosaka trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes.

2002. gada 23. aprīļa MK noteikumi Nr.163 **„Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”** nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni. Šo noteikumu 2.pielikumā ir noteiktas iekārtu trokšņa emisijas robežvērtības.

Gaisa aizsardzība

2009. gada 3. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1290 **„Noteikumi par gaisa kvalitāti”** nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī gaisa kvalitātes normatīvu sasniegšanas termiņus, gaisu piesārņojošu vielu augstāko un zemāko pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus, parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu un pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti. Lai nodrošinātu cilvēka veselības un vides aizsardzību, nosaka gaisa kvalitātes normatīvus un raksturlielumus, kā arī mērījumu metodes un monitoringa nosacījumus šādām gaisu piesārņojošām vielām: sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdiem, cietajām daļiņām PM₁₀ un PM_{2,5}, svinam, ozonam, benzolam un oglekļa oksīdam.

Vides monitorings

Lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām gan projekta realizācijas laikā, gan arī pēc projekta pabeigšanas, nepieciešams veikt regulāru monitoringu.

Vides aizsardzības likumā ir sniegts skaidrojums jēdzienam vides monitorings, nosakot, ka tas ir sistemātiski, regulāri un mērķtiecīgi vides stāvokļa, sugu un biotopu, kā arī piesārņojuma emisiju novērojumi, mērījumi un analīze. Likumā ir noteikts arī vides monitoringa veikšanas mērķis, un tas ir noteikt vides stāvokli, izvērtēt tendences un perspektīvu, izstrādāt vides politikas pasākumus un novērtēt līdzšinējo pasākumu lietderību un efektivitāti. Vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām. Ministru kabinets nosaka prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību.

2009. gada 17. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 158 **“Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai”** nosaka tā veikšanas kārtību, prasības vides monitoringam, operatora veiktā monitoringa kārtību, kā arī kārtību, kādā operators sniedz informāciju par vides monitoringa rezultātiem.

Vides monitoringu veic:

- regulāri, lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām, kā arī par vides piesārņojuma ietekmi uz veselību;
- īpašos gadījumos, lai:
- noskaidrotu cēloņus, kas traucē sasniegt vides kvalitātes mērķus atbilstoši vides kvalitātes normatīviem;
- novērtētu vides stāvokli, ja ir nodarīts kaitējums videi;
- novērtētu vides stāvokļa izmaiņas pēc vides aizsardzības pasākumu programmas īstenošanas;
- iegūtu informāciju par konkrēta objekta ietekmi uz vidi.

Aizsargjoslas

1997. gada 5. februāra „**Aizsargjoslu likums**” nosaka:

- 1) aizsargjoslu veidus un to funkcijas;
- 2) aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- 3) aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- 4) saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

Lai aizsargātu dabiskus un mākslīgus objektus no nevēlamas ārējas iedarbības, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību, kā arī pasargātu vidi kopumā un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes, ir izveidotas dažādu veidu aizsargjoslas: vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ekspluatācijas aizsargjoslas, sanitārās aizsargjoslas, drošības aizsargjoslas, kā arī citas aizsargjoslas, ja tādas paredz „Aizsargjoslu likums”. Dažāda veida aizsargjoslu noteikšanu veic saskaņā ar attiecīgajiem Ministru kabineta noteikumiem.

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas.

Ekspluatācijas aizsargjoslas tiek noteiktas gar transporta līnijām, gar elektronisko sakaru tīkliem un citu komunikāciju līnijām, kā arī ap objektiem, kas nodrošina dažādu valsts dienestu darbību. Ekspluatācijas aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas.

Katram aizsargjoslu veidam ir noteikta stingra izmantošanas kārtība, par kuru atbild objekta īpašnieks, kas, atbilstoši normatīvajiem aktiem, tai skaitā arī pašvaldību saistošajiem noteikumiem, aizsargjoslā var veikt tikai atļautas darbības. Aizsargjoslu likumā ir noteikti gan vispārīgie (35. pants), gan arī papildus aprobežojumi aizsargjoslās. Jebkurā tautsaimniecības uzņēmumā ir iespējama vairāku aizsargjoslu pārklāšanās. Likumdevējs noteicis, ka gadījumos, kad vienā vietā pārklājas vairāku veidu aizsargjoslas, spēkā ir stingrākās prasības un lielākais minimālais platums, bet visu veidu rīcība šajās vietās jāsaskaņo ieinteresētajām institūcijām (Aizsargjoslu likuma 34.pants).

Augsnes un grunts kvalitāte

Kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij nosaka 2005. gada 25. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.804 „**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**”. Augsnes un grunts kvalitātes normatīvi nedrīkst būt pārsniegti, uzsākot jaunu piesārņojošu darbību. Ja ir pārsniegts kāds no robežlielumiem, aizliegts veikt jebkādas darbības, kas izraisa augsnes un grunts kvalitātes pasliktināšanos.

Atkritumu apsaimniekošana

2010. gada 28. oktobra „**Atkritumu apsaimniekošanas likums**” nosaka atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī personu mantu un veicinātu atkritumu apsaimniekošanu.

Ūdens apsaimniekošana

2002. gada 12. septembra „**Ūdens apsaimniekošanas likums**” nosaka ūdens resursu lietotāju tiesības un pienākumus, lai tiktu sasniegti likumā noteiktie mērķi, tajā starpā izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni;
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli;
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu;
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu;
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu.

Sugu un biotopu aizsardzība un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

2000. gada 16. marta „**Sugu un biotopu aizsardzības likuma**” mērķis ir:

- nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Likums nosaka Valsts pārvaldes kompetenci sugu un biotopu aizsardzībā, sugu un biotopu aizsardzības prasības.

Rūpniecisko avāriju risks

2016. gada 1. marta Ministru kabineta noteikumi Nr.131 „**Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi**” nosaka ar bīstamajām ķīmiskajām

vielām un bīstamajiem maisījumiem saistīto rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumus, kā arī vielas un maisījumus (atkarībā no to daudzuma un bīstamības pakāpes), uz kuriem šī kārtība un pasākumi attiecas. Ozolnieku novadā ir viens paaugstināta riska objekts SIA "Baltic Agro", kam izstrādāts Drošības pārskats un objekta civilās aizsardzības plāns.

Teritorijas plānošana un tās izmantošanas ierobežojumi

2011. gada 13. oktobra likums „**Teritorijas attīstības plānošanas likums**”, kura mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Svarīgākie no teritorijas plānošanas uzdevumiem, kas noteikti likumā, ir:

- radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai;
- garantēt tiesības izmantot un attīstīt nekustamo īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojumu;
- veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu;
- saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

Likuma 3.pants paredz teritorijas attīstības plānošanā ievērot likumā nostiprinātos principus, kā arī sekojošos principus:

- 1) ilgtspējības princips — teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
- 2) pēctecības princips — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
- 3) vienlīdzīgu iespēju princips — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- 4) nepārtrauktības princips — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamus risinājumus;
- 5) atklātības princips — teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;
- 6) integrētas pieejas princips — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;
- 7) daudzveidības princips — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
- 8) savstarpējās saskaņotības princips — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

3. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE

3.1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un iesaistītās institūcijas

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentam "Ozolnieku novada teritorijas plānojums" pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja Lēmumu Nr.4-02/36 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts teritorijas plānojuma izstrādes laikā, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskatā.

Teritorijas plānojuma izstrāde veikta saskaņā ar Ozolnieku novada domes 2018. gada 12.aprīļa Lēmumu (prot. Nr.4, 4.§) Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma izstrādi un apstiprināto Darba uzdevumu.

Vides pārskats sagatavots balstoties uz Ozolnieku novada teritorijas plānojuma informāciju par piedāvātajiem novada attīstības virzieniem, noteikto plānoto (atļauto) zemes lietošanas veidu un noteiktajām prasībām un aprobežojumiem būvniecībai un zemes izmantošanai, kā arī iepriekš veiktā Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2012. –2036. gadam Vides pārskatu.

Atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk MK noteikumi) 9.1. un 14.punktā noteiktajam VPVB noteicis, ka plānošanas dokumenta un Vides pārskata projekts nosūtāms šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijai.

Nodrošināta plānošanas dokumenta Vides pārskata sabiedriskā apspriešana atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas organizēšanu nosūtīts VPVB ievietošanai VPVB interneta tīmekļa vietnē, kam pievienota informācija par laikrakstu un tā numuru, kurā publicēts paziņojums par uzsākto Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu (sludinājuma kopija).

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- informācijas analīze – tika analizēta Ozolnieku novada teritorijas plānošanas dokumentā un saistītajos dokumentos ietvertā informācija, kā arī visa pašvaldības rīcībā esošā un publiski pieejamā informācija par vides stāvokli, antropogēno slodzi un paredzētajām darbībām novada teritorijā.
- ietekmju analīze – tika analizēta plānošanas dokumentā noteikto attīstības mērķu un plānoto darbību to sasniegšanai īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

3.2. Sabiedrības līdzdalība

Ozolnieku novada teritorijas plānojuma 1.redakcijai un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatam normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tika veikta sabiedriskā apspriešana.

Ozolnieku novada teritorijas plānojuma 1.redakcija un tā SIVN publiskajai apspriešanai tika nodots, pamatojoties uz Ozolnieku novada domes sēdes lēmumu prot.Nr.5, 22.p. 18.04.2019. "Par Ozolnieku novada teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Ozolnieku novada teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi pārskata nodošanu publiskajai apspriešanai un atzinumu saņemšanai".

Paziņojums par plānošanas dokumenta un Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu tika publicēts:

- Ozolnieku Avīzē, 2019. gada aprīļa Nr.04 (266));
- Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/pazinojumi/?id=1839>
- Ozolnieku novada domes mājas lapā <https://ozolnieki.lv/sabiedriba/sabiedriska-apspriesana>;

Ar teritorijas plānojuma 1.redakcijas un SIVN materiāliem līdz 05.06.2019. varēja iepazīties:

- interneta portālā https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_11730 ;
- Ozolnieku novada domes mājaslapā <https://ozolnieki.lv/sabiedriba/sabiedriska-apspriesana>;
- klātienē (plānošanas dokuments, SIVN izdrukas formā) – Ozolnieku novada domē Stadiona ielā 10, Ozolniekos, Ozolnieku novadā, domes darba laikos.

Publiskā apspriešana norisinājās no 07.05.2019. līdz 05.06.2019.

Interesenti (Ozolnieku novada iedzīvotāji, nekustamā īpašuma īpašnieki un lietotāji u.c.) tika aicināti izteikt viedokli un priekšlikumus noteiktajā termiņā teritorijas plānojuma 1.redakcijas izstrādei Ozolnieku novada Attīstības un projektu daļā Stadiona ielā 10, Ozolniekos vai rakstot uz e-pastu: inese.baumane@ozolnieki.lv.

Priekšlikumus par Vides pārskatu tika lūgts rakstiski sūtīt uz SIA "Firma L4", Jelgavas ielā 90, Rīgā, LV-1004 vai pa e-pastu: sintija.kalna@L4.lv

Viedokli un priekšlikumus līdz 05.06.2019. varēja izteikt arī elektroniski portālā https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_11730

Publiskās apspriešanas sanāksme notika 21.05.2019. plkst.17:00 Ozolnieku novada pašvaldības sēžu zālē, Stadiona ielā 10, Ozolniekos, Ozolnieku novadā (Vides pārskata pielikumā Nr.3 pievienots Publiskās apspriešanas sanāksmes protokols).

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē piedalījās 7 pastāvīgie iedzīvotāji un 4 plānojuma izstrādē iesaistītie speciālisti.

Saistībā ar Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu pacēlās jautājums par VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" radīto trokšņu ietekmi uz Ozolnieku novadu, attiecībā uz lidmašīnu pacelšanās/nolaišanās zonām. Iedzīvotāju paustais viedoklis sabiedriskās apspriešanas laikā ir ņemts vērā un papildināta Vides pārskata 6.4. apakšnodaļa Trokšņa piesārņojums.

Kopumā sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtie skaidrojumi un atbildes uz jautājumiem ir bijuši pietiekami, jo rakstiski iedzīvotāju iesniegumi par teritorijas plānojuma Vides pārskatu sabiedriskās apspriešanas laikā nav tikuši saņemti.

3.3. Saņemtie priekšlikumi, atsauksmes un to analīze

Sabiedriskās apspriešanas laikā par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatu tika saņemti atzinumi no:

- Valsts Vides dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvaldes, 13.05.2019. vēstule Nr.3.5.-07/946 (Vides pārskata pielikums Nr.4);

- Dabas aizsardzības pārvaldes, 15.05.2019. vēstule Nr.4.9/2663/2019-N (Vides pārskata pielikums Nr.5);
- Veselības inspekcijas 07.05.2019. vēstule Nr. 4.6.4.-12./11137/ (Vides pārskata pielikums Nr.6).

Visi trīs saņemtie Atzinumi ir pozitīvi, tajos konstatēts, ka teritorijas plānojuma 1.redakcija un tās stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats atbilst noteiktajām prasībām un tie ir izstrādāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Institūcijām nav būtisku priekšlikumu teritorijas plānojuma Vides pārskata papildināšanai.

Citu institūciju iesniegumi, atsauksmes vai iebildumi nav saņemti.

Iedzīvotāju iesniegumi arī nav tikuši saņemti.

4. OZOLNIEKU NOVADA ĪSS RAKSTUROJUMS

4.1. Administratīvā teritorija

Ozolnieku novads izveidots 2003. gadā, apvienojot Ozolnieku un Cenu pagastus. 2009. gadā Sidrabenes pagastu kā administratīvo teritoriju iekļāva Ozolnieku novadā. 2011. gada 3. augustā Sidrabenes pagasts tika pārdēvēts par Salgales pagastu. Pēc administratīvā iedalījuma Ozolnieku novads atrodas Zemgales plānošanas reģionā, un robežojas ar Rundāles, Bauskas, Olaines, Ķekavas, Iecavas, Jelgavas novadiem un Jelgavas pilsētu. Novada kopējā platība uz citu novadu fona nav ļoti liela – 285,51 km² (Ozolnieku pagasts 7,88 km², Cenu pagasts 120,75 km², Salgales pagasts 156,88 km²). Novada teritorijā ir 11 ciemi – Ozolnieki, Āne, Brankas, Cena, Dalbe, Iecēni, Jaunpēternieki, Raubēni, Tetele, Garoza, Emburga. Atbilstoši jaunajam teritorijas plānojumam ir likvidēts ciems Renceles un Glūdas ciems apvienots ar Cenas ciemu. Novada administratīvais centrs ir Ozolnieku ciems.

Ozolnieku novadā uz 2019. gada 1.janvāri pēc Pilsonības un migrācijas dienesta datiem reģistrēti 10 705³ iedzīvotāji. Salīdzinot ar 2012. gada 1. janvāra datiem (10 523 iedzīvotāji), to skaits ir nedaudz pieaudzis. No kopējā iedzīvotāju skaita Ozolnieku novadā 2018. gada sākumā 63%⁴ ir darbaspējas vecuma iedzīvotāji. Ozolnieku novads ir viens no nedaudziem novadiem Latvijā, kurā pieaug iedzīvotāju skaits līdz darbaspējas vecumam (piecu gadu laikā pieaugums par 18,3%), kas liek cerēt, ka perspektīvā darba tirgū vietējais darba spēks būs pieejams.

2019. gada janvāra beigās Latvijas valstī bezdarba līmenis ir 6,7 %, Zemgales reģionā 6,6 % un Ozolnieku novadā 3,5 %⁴. Salīdzinot ar 2011. gada 31.decembra datiem bezdarba līmenis gan valstī (11,5 %), gan Zemgales reģionā (12,7 %), gan Ozolnieku novadā (7,7 %) ir būtiski samazinājies, kas liecina par ekonomiskās un sociālās situācijas uzlabošanos.

Ozolnieku novada teritorijas attīstības līmeņa indekss pēc 2017. gada datiem ir 0,861, ierindojoties 12. vietā starp visiem 110 novadiem⁵. Salīdzinot attīstības līmeņa indeksa izmaiņas Ozolnieku novadam pa gadiem, ar katru gadu tas pakāpeniski pieaug, kas pierāda Ozolnieku novada attīstību pozitīvā virzienā. Apskatot Ozolnieku novada administratīvo robežu novadu teritoriju attīstības līmeņa indeksus, vienīgi Ķekavas novadam šis rādītājs ir augstāks (5. vieta starp visiem novadiem), savukārt pārējās novada teritorijās attīstības līmeņa indeksi ir zem Ozolnieku novada.

Novada centrs (Ozolnieki) atrodas 36 km attālumā no galvaspilsētas Rīgas un 6 km attālumā no Jelgavas. Ozolnieku novads transporta infrastruktūras ziņā atrodas izdevīgā vietā, novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A8 - Rīga – Jelgava – Lietuvas robeža (Meitene), tāpat transporta infrastruktūru nodrošina valsts reģionālie autoceļi, kā arī divas dzelzceļa līnijas.

Novada teritorijā ir daudz dabas un kultūrvēsturisko objektu un teritoriju, kā arī tas ir bagāts ar dažādiem dabas resursiem, kurus iespējams izmantot uzņēmējdarbības veicināšanā. Atbilstoši Valsts zemes dienesta mājaslapā pieejamiem datiem uz 01.01.2018., ~37 % no novada teritorijas

³ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

⁴ Nodarbinātības valsts aģentūra

⁵ Valsts reģionālās attīstības aģentūra

aizņem lauksaimniecības teritorijas, ~48 % – meži⁶. Novadā ir nozīmīgas derīgo izrakteņu iegulas: smilts, māls, kūdra, kā arī dolomīts.

Novada virszemes ūdeņu sistēmu veido Lielupes ūdens baseina vidusdaļa. Ūdens kvalitāti ietekmē Lielupe un tās pietekas lecava, Misa, Sidrabe, Auce, Bērze un mazākas upītes. Ozolnieku novada teritorijā nav nevienas dabiskās ūdenskrātuves. Novadā ir 13 mākslīgie dīķi.

Ozolnieku novada teritorijā atrodas divas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, *Natura 2000* dabas liegumi „Lielupes palienes pļavas” un „Lāču purvs”. Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS Ozolnieku novada teritorijā uz 2018. gada 22. maiju ir iekļauti 14 dižkoki un 6 potenciālie dižkoki, kā arī novadā ir 6 mikroliegumi, vairāki īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes.

4.2. Saimnieciskās darbības raksturojums

Uzņēmumu reģistrā 2019. gada janvārī Ozolnieku novadā reģistrēti 1049 subjekti. No tiem Biedrību un nodibinājumu reģistrā – 163 biedrības, 6 nodibinājumi un 1 arodbiedrības patstāvīgā vienība, Pārstāvniecību reģistrā – 5 ārvalstu komersantu pārstāvniecības, Komercreģistrā - 614 sabiedrības ar ierobežotu atbildību (SIA), 2 akciju sabiedrības (AS), 4 filiāles (FIL), 41 individuālais komersants (IK), 4 pilnsabiedrības (PS), 1 ārvalstu komersantu filiāle (AKF), Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā reģistrētas 5 draudzes (DRZ) un 1 savienība (SAV), Šķīrējtiesu reģistrā 2 šķīrējtiesas (SKT). Uzņēmumu reģistra uzskaitē ir 50 individuālie uzņēmumi (IND), 140 zemnieku saimniecības (ZEM) un 10 kooperatīvās sabiedrības (KB)⁷.

2018. gada sākumā Ozolnieku novada teritorijā bija 1301 komersants, no tiem 883 aktīvie komersanti, t.i. komersanti, kas gada pārskatos uzrāda vismaz 1 nodarbināto. No jauna reģistrēti 43 uzņēmumi, savukārt likvidēti – 32. Lielākie uzņēmumi nodarbināto skaita ziņā bija SIA “DINEX LATVIA” (automašīnu rezerves daļu ražotne), SIA “Nordic Homes” (koka karkasa konstrukciju – koka paneļu un moduļu – ražotājs) un SIA “TORGY BALTIC” (dažāda veida tērauda cauruļu stiprinājumu un izolācijas materiālu izgatavošana – metālapstrādes ražotne).⁸

Pēc apgrozījuma lielākie uzņēmumi Ozolnieku novadā 2017. gadā bija SIA “DINEX LATVIA”, SIA “Valtek” (lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība), SIA “Agrochema” (dažādus mēslojumus un citu lauksaimniecībai paredzēto produktu tirdzniecība), AS “Mārupes metālmeistars” (metālapstrādes ražotne), SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, SIA “POLIURS” (plastmasas cauruļu, rūpnieciski izolētu cauruļu, veidgabalu un poliuretāna putu ražotne), SIA “Nordic Homes”, SIA “TORGY BALTIC”⁷.

Atbilstoši Ozolnieku novada mājaslapā pieejamai informācijai (uz 01.02.2019.) Ozolnieku novada teritorijā darbojas 69 saimnieciskās darbības veicēji visdažādākajās nozarēs.

Ozolnieku novadā darbojas Ozolnieku novada uzņēmēju biedrība (OUB). Tā dibināta 2017. gadā ar mērķi pārstāvēt Ozolnieku novada uzņēmēju intereses un veidot dialogu ar valsts un pašvaldību iestādēm un starptautiskajām organizācijām, iesaistoties lēmumu pieņemšanā, kas sekmētu uzņēmēju un Ozolnieku novada ekonomisko un uzņēmējdarbības vides attīstību, kā arī veicināt savstarpējo informācijas, pieredzes un labās prakses apmaiņu starp Ozolnieku un citiem Latvijas novadu uzņēmējiem.

⁶ Valsts zemes dienests

⁷ Lursoft statistika

⁸ Nodarbinātības valsts aģentūra

Darba vietas nodrošina arī pašvaldība un tās struktūrvienības, iestādes (sociālais dienests, pašvaldības policija, bibliotēkas, kultūras iestādes, izglītības iestādes, muzeji, sporta komplekss "Mālzeme", sociālās aprūpes centrs "Zemgale"), SIA "Ozolnieku KSDU", Branku un Ānes pakalpojumu centri, ārstu privātprakses.

Atbilstoši VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldes sniegtajai informācijai (skatīt pielikumu Nr.1), Ozolnieku novadā ir izsniegtas 22 B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas un 2 A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. Tabulā Nr.1 norādīti A un B kategorijas uzņēmumi.

Uzņēmumi, kuriem izsniegtas A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas

Tabula Nr.1

Nr.p.k.	Operators (darbības veicējs)	Adrese	Darbības apraksts	Piesārņojošās darbības atļauja
1.	MĀRUPES METĀLMEISTARS AS, 50003428031	Stadiona iela 1, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Metālapstrādes un metāla izstrādājumu ražotne	B kategorija JE17IB0002
2.	DINEX LATVIA SIA, 40003468507	Rubeņu ceļš 58, Raubēni, Ozolnieku novads	Automašīnu rezerves daļu, izpūtēju ražotne	B kategorija JE10IB0052
3.	OZOLNIEKU KSDU SIA, 41703003356	Druvenieku ceļš 10, Ozolnieki, Ozolnieku ciems, Ozolnieku novads	Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas "Ozolnieki", katlu māja (kurināmais dabasgāze)	B kategorija JE14IB0014
4.	OZOLNIEKU KSDU SIA, 41703003356	„Branku ūdenstornis”, Brankas, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas „Branku ūdenstornis”	B kategorija JE11IB0009
5.	OZOLNIEKU KSDU SIA, 41703003356	Garozas ciemats, Salgales pagasts, Ozolnieku novads	Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas „Garozā”	B kategorija JE14IB0011
6.	OZOLNIEKU KSDU SIA, 41703003356	Ānes ciems, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas „Āne”	B kategorija JE14IB0037
7.	MĀRUPES METĀLMEISTARS AS, 50003428031	Skolas iela 4D, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Metālapstrādes un metāla izstrādājumu ražotne	B kategorija JE18IB0009
8.	AR inženieri SIA (Iepriekš ZAĻAIS CIKLS SIA), 50103296761	Skolas iela 4F, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Polietilēna plēves un iepakojuma ražotne, plēves apdruka	B kategorija JE15IB0026
9.	MĀRUPES METĀLMEISTARS AS, 50003428031	Kopielā 1A un 1B, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Metālapstrādes un metāla izstrādājumu ražotne	B kategorija JE14IB0023
10.	TORGY BALTIC SIA, 40003727111	Eglaines iela 13, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Dažāda veida tērauda cauruļu stiprinājumu un izolācijas materiālu izgatavošana – metālapstrādes ražotne	B kategorija JE12IB0008
11.	ELK PLUS SIA, 43603020254	Saules iela 8, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Poliuretāna izstrādājumu ražotne	B kategorija JE10IB0017

Nr.p.k.	Operators (darbības veicējs)	Adrese	Darbības apraksts	Piesārņojošās darbības atļauja
12.	POLIURS SIA, 40003242370	Saules iela 8, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Plastmasas cauruļu, rūpnieciski izolētu cauruļu, veidgabalu un poliuretāna putu ražotne	B kategorija JE11IB0008
13.	MARIŅAS-JUM SIA, 50003223441	Skolas iela 4h, Ozolnieki, Ozolnieku novads	Nolietotu transportlīdzekļu apstrādes uzņēmums	B kategorija JE10IB0025
14.	HARDWOOD SIA, 43603055260	„Dumbrāji”, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Kokapstrādes ražotne	B kategorija JE18IB0007
15.	MEŽROŽĪTE SIA, 4510300199	Iecavas 1, Brankas, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Biodīzeļdegvielas un kokogļu ražošana	B kategorija JE10IB0096
16.	„DIŽOZOLI” BIEDRĪBA, 40008122149	Ciematš Dižozoli 2, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas „Dižozoli”	B kategorija JE12IB0026
17.	REŠETILOVS SIA, 43603071778	Rubeņu ceļš 48A, "Raubēni" Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Metāla konstrukciju ražotne	B kategorija JE11IB0046
18.	BALTIC AGRO SIA, 40003229974	Akmeņu ceļš 1, Raubēni, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Dažādu beramo minerālmēslu, pieņemšana, jaukšana, uzglabāšana, fasēšana un realizācija, augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšana, realizācija	B kategorija JE11IB0005 <i>Paaugstināta riskas objekts</i>
19.	OZOLNIEKU KSDU SIA, 41703003356	Spartaka iela, Branku ciemats, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas "Spartaks"	B kategorija JE14IB0027
20.	SADALEŠ TĪKLS AS, 40003857687	Iecavas iela 5, Brankas, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Koka balstu ražotne	B kategorija JE14IB0025
21.	GEOR SIA, 41702000901	Langervaldes iela 5, Raubēni, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Metāla izstrādājumu ražotne	B kategorija JE13IB0026
22.	LODE SIA, 50003032071	Celtnieku iela 34, Āne, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Māla keramisko būvmateriālu ražošana	A kategorija JE12IA0004
23.	E DAUGAVA SIA, 40003600332	"Akači", "Atvari", "Medņi" Salgales pagasts, Ozolnieku novads	Atkritumu pārstrādes un apstrādes komplekss (bīstamo, ražošanas un sadzīves atkritumu uzglabāšana un pārstrāde)	A kategorija JE18IA0001
24.	OZOLNIEKU KSDU SIA, 41703003356	"Seskos", Ozolnieku novada Salgales pagasta, Emburgā	Emburgas ciemata notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas	B kategorija JE12IB0011

5. **ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA UN DABAS RESURSU APRAKSTS**

5.1. Reljefs

Ozolnieku novada teritorija ietilpst Viduslatvijas zemienes Zemgales līdzenumā. Teritorijas virsma ir lēzeni viļņota, pazeminoties ziemeļu virzienā.

Novada teritorijas absolūtās augstuma atzīmes ziemeļu daļā (Ozolnieku un Cenu pagasts) ir 0,5 – 8 m virs jūras līmeņa. Lielākajā, saimnieciski izmantojamā daļā, teritorija atrodas 3.0 – 4.0 m virs jūras līmeņa. Salgales pagasta augstuma atzīmes virs jūras līmeņa ir vidēji 10.0 m, austrumu daļā sasniedzot pat 26,6 m v.j.l.

Reljefs ir veidojies pēcdeduslaikmetā, Baltijas ledus ezeram un Litorīnas jūrai noskalojot ledāju veidotos nogulumus (morēnas smilšmālu un mālsmilti). Reljefu veido līdz 3 m biezi smilšaini limnoglaciālie nogulumi, kas daudzviet uzguļ uz slokšņu māliem.

Novada teritorija ir izteikti līdzena.

Reljefa pazeminājumos ir raksturīgs augsto un pārejas purvu mikroreljefs.

Hipsometriski viszemākā ir lecavas paliene.

5.2. Klimatiskie apstākļi

Ozolnieku novadā ir mēreni silts un mitrs klimats, ko nosaka ģeogrāfiskais stāvoklis Baltijas jūras ietekmē. Novads ietilpst mērenās joslas mežu zonas jaukto mežu apakšzonā. Klimata veidošanā svarīga nozīme ir mērenā platuma gaisa masām no Atlantijas okeāna, kuras saistās ar aktīvu ciklonu darbību. No mitrajiem Rietumu – dienvidrietumu vējiem to lielā mērā aizsargā Kurzemes un Žemaitijas (Lietuva) augstienes.

Tā kā Ozolnieku novadam tuvākā vieta Latvijā, kurai noteikti klimatoloģiskie rādītāji ir Dobeles, atbilstoši MK 2015.gada 30.jūnija noteikumiem Nr.338 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 003-15 "Būvklimateoloģija", gaisa vidējā temperatūra Ozolnieku novadā janvārī ir – 5,00 C⁰, bet jūlijā +16,5 C⁰, vidējā gadā +5,9 C⁰. Apkures perioda vidējais ilgums 204 dienas. Diennakts vidējais relatīvais mitrums vidēji gadā ir 81%. Vidējais nokrišņu daudzums gadā sastāda 574 mm.

Bezsala periods ilgst 177 dienas. Dominē DR, DA un D vēji (53% gadījumu). Pavasarī un vasaras sākumā palielinās ziemeļu vēju atkārtotamība: maijā 23%, jūnijā un jūlijā - 16% (ziemas mēnešos tikai 4-7%). Gada vidējais vēja ātrums 3,6 m/s. Noturīga sniega sega parasti izveidojas decembra trešajā dekādē un pastāv vidēji 83 - 85 dienas, līdz marta otrās dekādes vidum. Grunts sasalšanas vidējais dziļums 24 cm; maksimālais 88 cm. Vasaras siltas, raksturīgas biežas miglas, ziemas vēsas, ar biežiem atkušņiem. Sniega sega plāna, nepastāvīga, veidojas decembra vidū, saglabājas līdz marta sākumam. Pēdējās pavasara salnas - maija vidū.

Novada teritorija atrodas visizdevīgākajos siltuma apstākļos Latvijā, kur aktīvo temperatūru summa ir vislielākā un pavasaris iestājas visagrāk. Līdz ar to aprīļa vidū ir iespējams uzsākt lauku apstrādes darbus. Pavasarī, kad nokrišņu ir maz, jāuzmanās no augsnes pārmērīgas izžūšanas, kas stipri ietekmē kvalitatīvu augsnes apstrādi.

5.3. Ģeoloģiskā uzbūve

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dziļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dziļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dziļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Ozolnieku novads, tāpat kā visas Latvijas teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ZR daļā, Baltijas sineklīzē. Šai ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgs liels nogulumiežu segas biezums un subparalēls nogulumu slāņojums. Sineklīzei raksturīgi trīs galvenie iežu kompleksi:

- Augšējais – Kvartāra nogulumi;
- Vidējais - Zemkvartāra nogulumiežu, jeb pamatiežu sega;
- Apakšējais – Kistāliskais pamatklintājs.

Minētie kompleksi ir krasi atšķirīgi gan pēc iežu sastāva, to vecuma, fizikālajām īpašībām un saguluma apstākļiem.

Ģeoloģiskā griezumā apraksts tiek sniegts sākot ar vecākajiem un dziļāk iegulošajiem nogulumiem virzienā uz zemes virsu. Ģeoloģiskais griezums noteikts aptuveni pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju

Kristāliskais pamatklintājs: Novada teritorijas dziļāko slāņu ģeoloģiskā uzbūve izpētīta vāji. Novada teritorijā nav izpētes urbumu, kas sasniedz kristālisko pamatklintāju, tādēļ detalizētu informāciju par šo ģeoloģiskās uzbūves elementu, tā ieguluma dziļuma kartējumu, litoloģisko sastāvu un uzbūves īpatnībām nav iespējams sniegt. Aptuvenais prognozējamais kristāliskā pamatklintāja ieguluma dziļums 1200 m – 1300 m. Tuvākie dziļurbumi ir Olainē, kur kristāliskā pamatklintāja ieguluma dziļums – 1280 m un nogulumiežu slāņa biezums pieaug dienvidu – dienvidrietumu virzienā Elejas apkārtnē sasniedzot 1340 m biezumu.

Ar kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozu ir saistīti karstie termālie ūdeņi, kurus iespējams izmantot kā ģeotermālās enerģijas avotu. Kristāliskā pamatklintāja dziļākajos slāņos (aptuveni 3-5km dziļumā), kur temperatūra pārsniedz 100°C iespējams iegūt un izmantot petrotermālo enerģiju.

Nogulumiežu sega: Nogulumiežu segu veido divas atšķirīgas sistēmas pirmskvartāra, jeb pamatiežu nogulumi un Kvartāra nogulumi.

Pamatiežu nogulumu biezums Ozolnieku novadā ir aptuveni 1200 m – 1300 m.

Pamatiežu segu Novadā veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumi.

Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Augšdevona nogulumi - Augšdevona Ketleru – Ogres kompleksa Ogres, Stipinu, Amulas un Elejas svītu nogulumi. Pārsvārā tie ir dolomīta, domerīta un māla slāņu mija, tikai Ogres svītas nogulumus veido smilšakmeņi un aleirolīti.

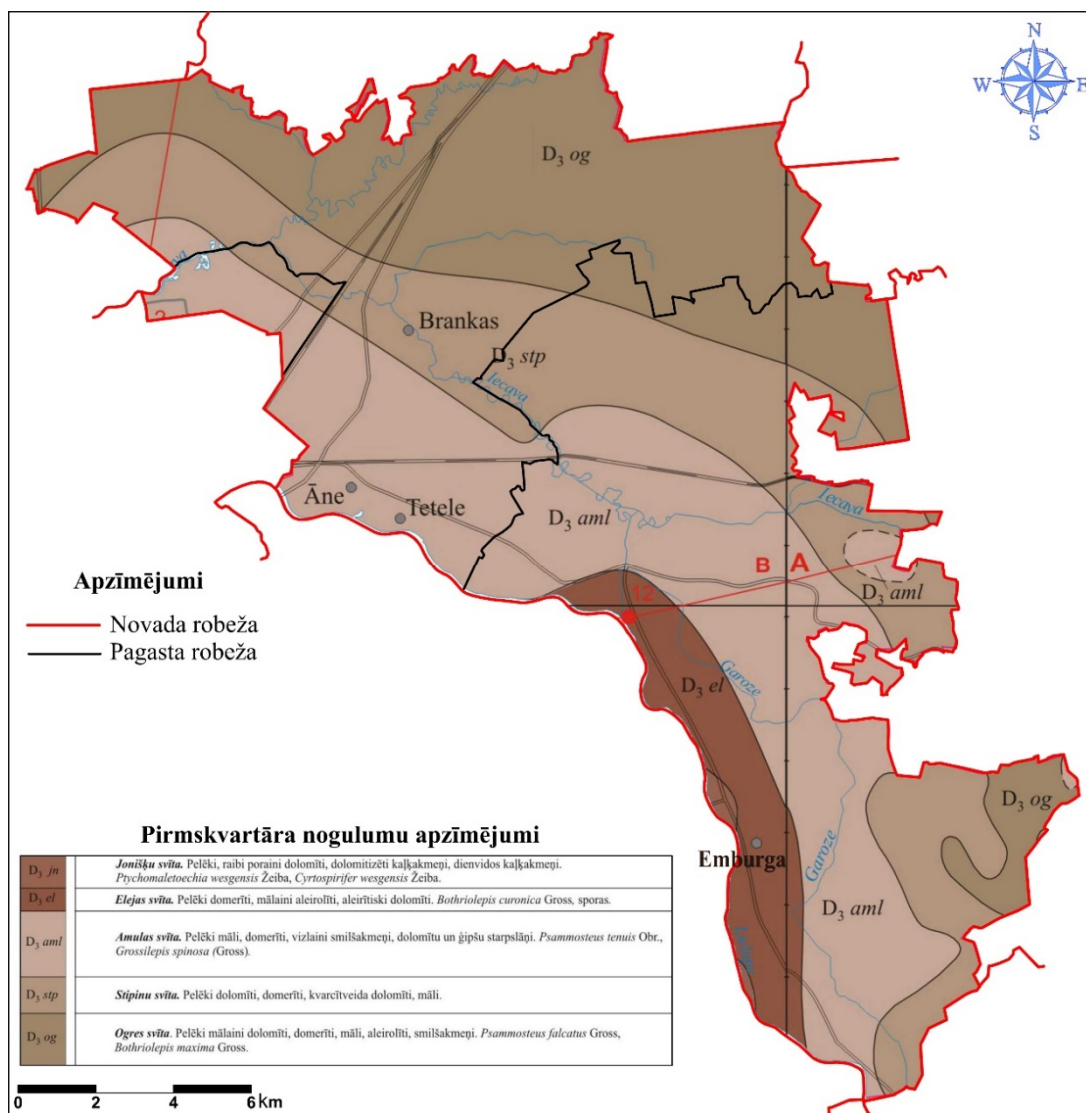
Visvecākie nogulumieži novadā ir Kembrija sistēmas nogulumieži, kas izplatīti visā novada teritorijā un pārsvārā sastāv no jūras terīgēnajiem veidojumiem - smilšakmeņiem un aleirolītiem ar mālu starpslāņiem. Visā novada teritorijā tie pārklāj kristālisko pamatklintāju. Kopumā kembrija nogulumu virsma atspoguļo pamatklintāja reljefu: virsmas iegulums padziļinās dienvidrietumu virzienā. Novada teritorijā zemes virsū tie neatsedzas. Kembrija nogulumu biezumu ietekmējušas tektoniskās kustības, kas kembrija perioda sākumā veidojušas kristāliskā pamatklintāja pacēlumus. Informācijas trūkums neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā. Prognozējamais vidējais Kembrija nogulumu biezums novada teritorijā

aptuveni 90 m – 120 m. Kembrija nogulumus veido kvarca smilšakmens ar mālaina aleirolīta starpslāņiem. Kembrija ūdens horizonta ūdeņiem raksturīga augsta mineralizācija vairāk kā 100 g/l un paaugstināta temperatūra, kas novada teritorijā var sasniegt 50°C.

Kembrija nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Ordovika sistēmas nogulumi, kas pārsvarā ir jūras terigēni karbonātiskie ieži (kaļķakmeņi, merģeļi, māli). Šie nogulumi ir sastopami visā novada teritorijā. Arī Ordovika nogulumu biezums, analogi kā Kembrija nogulumu biezums ir mainīgs plānā un to ietekmējušas tektoniskās kustības. Prognozējamais nogulumu biezums ap 200 m.

Ordovika nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Silūra sistēmas nogulumi. Silūra virsmas ieguluma dziļums pakāpeniski pieaug dienvidrietumu virzienā. Silūra nogulumus veido merģeļi, māli un mālaini kaļķakmeņi. Silūra sistēmas nogulumu biezums ir mainīgs plānā un variē samērā plašās robežās no 100 m līdz 300 m un vairāk.

Silūra un Ordovika nogulumi ir ūdeni vāji caurlaidīgi un visā Latvijas teritorijā veido reģionālo sprostsplāni.

Attēls Nr.2 Ozolnieku novada pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskā karte (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte)

Silūra sistēmas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Devona sistēmas nogulumi. To izpētes pakāpe ir daudz augstāka tādēļ tiek detalizēts to stratigrāfiskais dalījums.

Vecākie un dziļāk iegulošie Devona sistēmas nogulumi ir Apakšdevona Ķemeru un Pērnavas svītas, kas veido vienotu terigēno nogulumu (smilšakmeņu, aleirolītu un mālu) kompleksu. Tā biezums aptuveni 120m – 150m, ieguluma dziļums pieaug virzienā no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem.

Kompleksam raksturīga samērā laba ūdenscaurlaidība. Kompleksa pazemes ūdens novada teritorijā ir mineralizēts, tas izmantojams kā ārstnieciskie minerālūdeņi, kā arī veikts to novērtējums un rekomendēts tos izmantot zivju mazuļu (lašu, foreļu) audzināšanai, izmantojot tiem raksturīgo paaugstināto un nemainīgo temperatūru un labvēlīgo sāļu saturu.

Vidusdevona Narvas svīta visā Latvijas teritorijā ir izturēts reģionālais sprostsplānis (dolomītmerģelis ar māla un aleirolīta starpsplāņiem), kas atdala saldūdens horizontus no dziļāk iegulošajiem iesālūdens un sāļūdens horizontiem. Svītu veido domerīti ar māla, dolomīta un ģipša starpsplāņiem. Slāņa biezums aptuveni 100 -140 m.

Narvas svītas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj terigēno iežu komplekss, kas apvieno vidusdevona Arukilas un Burtnieku svītas, Kompleksu veido smilšakmeņi ar aleirolītu un mālu starpsplāņiem. Kompleksa biezums mainās 100 -130m robežās, un lielā mērā ir atkarīgs no tā denudācijas pakāpes.

Visā novada teritorijā tos pārklāj Augšdevona Gaujas un Amatas svītu nogulumi, kas izplatīti visā novada teritorijā. Nogulumus veido dažādi graudains smilšakmens, pie kam Amatas svītas nogulumus pārsvarā veido smalkgraudaini, nereti vāji cementēti smilšakmeņi. Gaujas svītā nereti sastopams kvarca smilšakmens. Kopējais nogulumu biezums Novada teritorijā vidēji 100 m – 120m.

Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Augšdevona nogulumi, kuri atsedzas atkarībā no to denudācijas pakāpes sākot ar Ogres, Stipinu, Amulas un Elejas svītu nogulumiem. Pārsvarā tie ir dolomīta, domerīta un māla slāņu mija, tikai Ogres svītas nogulumus veido smilšakmeņi un aleirolīti. Kopējais to biezums ir mainīgs, taču nepārsniedz 100 m.

Kvartāra nogulumi

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu. Tā nogulumi veido nogulumiežu segas virsējo kārtu, pārklājot pamatiežu denudēto virsmu. Lai gan Kvartāra nogulumu biezums salīdzinot ar visu nogulumiežu segas biezumu ir neliels, tiem ir liela nozīme teritorijas attīstība Kvartāra nogulumu uzbūves īpatnības (litoloģiskais sastāvs, granulometriskais sastāvs, blīvums, ūdenscaurlaidīgums, saposmojums u.c.) ir svarīgi teritorijas saimnieciskās attīstības priekšnosacījumi.

Kvartāra sistēmas nogulumi izplatīti visā valsts teritorijā, izņemot nelielas platības upju ielejās. Kvartāra periods sākās aptuveni pirms 1,7 miljonu gadu. Kvartāra perioda sākumā ziemeļu puslodes kontinentos pazeminājās temperatūra. Kalnos un ziemeļu zemēs izveidojās plaši apledojumi, kā rezultātā par 200 m pazeminājās Pasaules okeāna līmenis. Viens no apledojumu centriem bija Skandināvija, kur izveidojās varens ledus vairogs. Kontinentālais apledojums būtiski ir ietekmējis mūsdienu Latvijas reljefu un to veidojušus nogulumus. Aptuveni pirms 1,7 miljoniem gadu no Skandināvijas uz visām pusēm izplūda ledāji, kas pārklāja plašas teritorijas. Latviju šai laikā klāja no 2500 līdz 3000 m bieza ledus sega. Laika periodos, ka klimats kļuva siltāks ledājs,

lēnam kūstot, atkāpās uz ziemeļiem. Klimatam kļūstot vēsākam, ledājs atkal uzvirzījās. Latvijas teritoriju pārklājuši un atstājuši savus nogulumus 4 apledojumi.

Kvartāra nogulumus iedala pleistocēna, jeb ledus laikmeta nogulumos un holocēnā, jeb pēcdeduslaikmeta nogulumos. Pleistocēns sākās pirms aptuveni 1,7milj.gadu, holocēns - pirms aptuveni 10 tūkstošiem gadu, kad beidzās ledus laikmets.

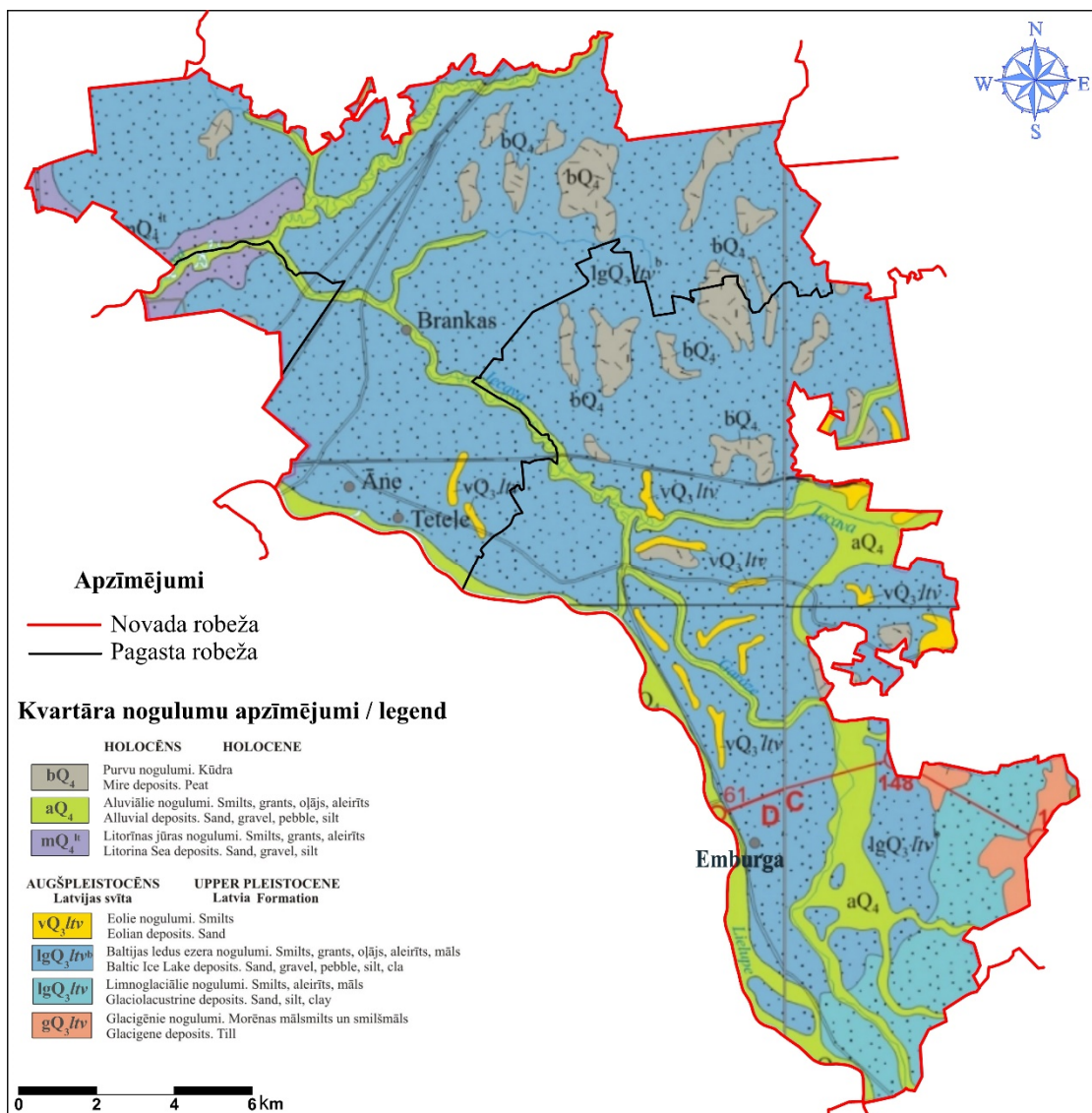
Vislielākā loma tagadējo ainavu izveidē bijusi pēdējam jeb Latvijas apledojumam (Vislas pēc Rietumeiropas klasifikācijas). Latvijas apledojuma uzvirzīšanās sākās aptuveni pirms 75 tūkstošiem gadu, bet atkāpšanās aptuveni pirms 16 tūkstošiem gadu. Ledus segai kūstot, vispirms atbrīvojās augstienes, pēc tam notika vispārīga ledāja malas atkāpšanās uz ziemeļiem.

Vietās, kur ledājs kusa veidojās morēnas nogulumi – visas ledū ierautās iežu daļiņas pēc ledus izkušanas palika šajā vietā. Morēnas nogulumus veido nešķirots, mehāniski sajaukts smilšmāla, mālsmilts, smilts materiāls. Morēnas nogulumi satur oļus un laukakmeņus, kas traucē zemniekiem lauksaimniecības zemju apstrādē. Pēdējā apledojuma morēnas nogulumiem ir sarkanbrūna krāsa, kas saistīta ar devona smilšakmens noārdīšanu un ieraušanu ledājā.

Ledājam strauji kūstot, veidojās lieli kušanas ūdeņu daudzumi. Ūdens straumes pirmām kārtām plūda pašā ledājā – pārvietojoties pa ledāja virsu, ar lielu ātrumu un spiedienu tecēja pa ledāja plaisām un kanāliem. Izplūduši no ledāja, ūdeņi varenu upju veidā tecēja pa ledus atstāto teritoriju. Straumes nesa sev līdzī iežu daļiņas no ledāja. Ledāja kušanas ūdeņi veidoja divu veidu nogulumus: fluvioglaciālos un limnoglaciālos.

Fluvioglaciālie nogulumi ir ledāju kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumi, kas sastāv no smilts vai grants. To biezums ir no dažiem līdz pat vairākiem metriem. Latvijā ar tiem saistīti lielākās smilts un grants atradnes. Parasti uz šiem nogulumiem ir sastopami priežu meži.

Limnoglaciālie nogulumi ir ledāju kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumi sprostezeros un ledusezeros. Tie sastāv no labi šķīrota māla, putekļiežiem vai smalkas smilts. Uz limnoglaciālajiem mālainiem vai putekļainiem iežiem (kā, piemēram, Zemgales līdzenumā) ir izveidojušās auglīgas augsnes. Māla nogulumus, ja tie nesatur karbonātus, daudzviet novadā izmanto kā derīgos izrakteņus.

Attēls Nr.3 **Ozolnieku novada kvartāra nogulumu karte** (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte)

Ozolnieku novada teritorija atrodas Zemgales līdzenumā, kur Kvartāra nogulumus veido galvenokārt pēdējā apledojuma morēna – sarkanbrūns, pelēkbrūns vai brūns Morēnas smilšmāls ar oļiem, dažkārt laukakmeņiem, ar smilts un māla starpslāņiem un lēcām. Virs morēnas nogulumiem D daļā novada teritorijas sastopami Zemgales sprostbaseinā veidojušies nogulumi – pārsvarā bezakmens māli, kas veido Ozolnieku novada, galvenokārt Cenu pagasta mālu atradnes. Tāpat novada teritorijā izplatītas smilts atradnes, taču pārsvarā nelielas.

Pirms 10 000 gadiem sākās kvartāra perioda jaunākais posms – pēdcleduslaikmets vai holocēns, kas ilgst līdz pat mūsdienām. No ģeoloģiskā laika mēroga viedokļa tas ir īss laika sprīdis, taču var teikt, ka Latvijas daba šajā laikā ir piedzīvojusi lielas izmaiņas. No ledāja atbrīvotajā teritorijā no dienvidiem un austrumiem ienāca augi un dzīvnieki. Sākumā ieviesās tundras augi, vēlāk izveidojās meži, attīstījās purvi, sāka aizaugt ledāja atstātie ezeri.

Šī perioda nogulumus veido daudzveidīgie purvu nogulumi, kas plaši izplatīti novadā, kā arī aluviālie nogulumi upju gultnēs un sapropeļa un dūņu nogulumi ezeros.

Lai gan mūsdienu ģeoloģiskie procesi ir lēni un Latvijā maz pamanāmi, tomēr arī mūsdienās norisinās nogulumu veidošanās. Raksturīgi mūsdienu nogulumi ir purva nogulumi – kūdra,

savukārt ezeros veidojas ezeru nogulumi, tai skaitā sapropelis, kā arī aluviālie nogulumi upju ielejās.

5.4. Derīgie izrakteņi

Ozolnieku novada teritorijā derīgo izrakteņu resursus veido galvenokārt kvartāra nogulumos sastopamie derīgie izrakteņi - būvmateriālu izejvielas māls un smilts, arī biogēnie nogulumi - kūdra. Nozīmīgs derīgais izraktenis ir dažādas kvalitātes pazemes ūdens, tai skaitā pazemes dzeramie ūdeņi un minerālūdeņi. Par perspektīvu alternatīvās enerģijas avotu var uzskatīt ģeotermālo un petrotermālo enerģiju.

Derīgo izrakteņu māla, smilts - grants materiāla, smilts, arī kūdras krājumi novadā ir vidēji. Vadoties pēc ieguves pēdējos gados, līdz šim pētīto krājumu pietiks vairākiem gadu simtiem.

Novada teritorijā nav nacionālās nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

Ozolnieku novada teritorijā sastopamās derīgo izrakteņu - būvmateriālu izejvielu atradnes saistās ar kvartāra nogulumu smilts un smilts – grants iegulām, kas ir izplatītas novada teritorijā. Biogēnais derīgais izraktenis – kūdra izplatīta reljefa pazeminājumos, kur humīdā klimata ietekmē izveidojušies purvi. Savukārt devona nogulumos izpētīta viena dolomīta atradne - lecava.

Derīgo izrakteņu krājumus nosaka pamatojoties uz to izpētes rezultātiem konkrētā atradnē. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs akceptē derīgo izrakteņu krājumus un uztur derīgo izrakteņu atradņu kadastru. Derīgo izrakteņu krājumu akceptācijas rezultātā tiem tiek noteikta normatīvo aktu prasībām atbilstoša kategorija, kura atkarīga no izpētes detalitātes. Latvijā noteiktas trīs derīgo izrakteņu krājumu kategorijas: A kategorija, N kategorija un P kategorija.

A kategorijas jeb izpētītie derīgo izrakteņu krājumi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu krājumu robežas ir noteiktas, pamatojoties uz regulārā izpētes tīklā izvietotās izstrādnēs iegūtajiem datiem par derīgās slāņkopas un segkārtas biezumu, sastāvu un kvalitāti, vai uz datiem, kas iegūti, lietojot citas ģeoloģiskās izpētes metodes, ja tie sniedz minētajai informācijai pielīdzināmu informāciju. A kategorijas derīgo izrakteņu krājumu kontūrā var iekļaut laukumus, pamatojoties uz attiecīgajās izstrādnēs iegūto datu ekstrapolāciju;
- ir noteikta derīgā izrakteņa slāņkopas morfoloģija un uzbūve, kā arī slāņkopas morfoloģijas un uzbūves izmaiņu likumsakarības;
- derīgo izrakteņu sastāvs, īpašības un kvalitāte ir izpētīta tādā pakāpē, ka ir iespējams izveidot derīgo izrakteņu pārstrādes tehnoloģisko shēmu;
- derīgo izrakteņu atradnes hidroģeoloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi izzināti tādā pakāpē, ka ir iespējams izveidot tās izmantošanas projektu.

N kategorijas jeb novērtētie derīgo izrakteņu krājumi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu krājumu robežas noteiktas, pamatojoties uz datiem, kas iegūti atsevišķās izstrādnēs, kā arī izmantojot citus ģeoloģiskos un ģeofizikālos datus;
- derīgā izrakteņa iegulas izmēri, forma un uzbūve novērtēti, pamatojoties uz ģeoloģiskajiem un ģeofizikālajiem datiem, un derīgais izraktenis ir konstatēts atsevišķās izstrādnēs;

- derīgo izrakteņu kvalitāte un īpašības noteiktas, pamatojoties uz atsevišķu paraugu analīžu rezultātiem vai novērtētas pēc analogijas ar citām izpētītām atradnēm;
- hidroģeoloģiskie, inženierģeoloģiskie un iegulas dabiskā saguluma apstākļi novērtēti pēc analogijas ar tuvākajām izpētītajām to pašu derīgo izrakteņu atradnēm.

P kategorijas jeb prognozētie derīgo izrakteņu resursi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu iegulas iespējamie izmēri, forma, krājumu daudzums un kvalitāte novērtēti, pamatojoties uz ģeoloģiskās kartēšanas, derīgo izrakteņu meklēšanas un citu ģeoloģisko pētījumu rezultātiem, kā arī ekstrapolējot izpētīto atradņu parametrus vai ņemot vērā apzinātos attiecīgā derīgā izrakteņa ģenēzei labvēlīgus ģeoloģiskos priekšnoteikumus;
- derīgo izrakteņu resursi novērtēti pēc analogijas ar citām tās pašas ģenēzes izpētītām atradnēm vai labāk apzinātām teritorijām.

A un N kategorijas krājumi pieļauj to ieguvu, lai uzsāktu ieguvu P kategorijas krājumu izplatības teritorijā, veicama papildus izpēte un krājumu pārapstiprināšana.

Ozolnieku novadā sastopamie izpētītie derīgie izrakteņi

Latvijā visas derīgo izrakteņu atradnes, kuras ir izpētītas un kurām ir akceptēti derīgo izrakteņu krājumi ir reģistrētas vienotā reģistrā, jeb datu bāzē - Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzē Derīgo izrakteņu atradnes. Reģistrs ietver ļoti vispārēju informāciju par katru tajā ietvertu derīgo izrakteņu atradni, tai skaitā: atradnes nosaukums, derīgais izraktenis, atradnes statuss un izmantošana uz kalendārā gada 1.janvāri, administratīvā piederība, atradnes koordinātas (no – līdz, kas ir nepietiekami atradnes platības noteikšanai, vai tās iezīmēšanai kartē), Izpētītie krājumi (A un N kategorijas): jaunākie dati par krājumu atlikumiem katram izraktenim uz attiecīgā gada 1.janvāri, prognozētie krājumi (P kategorija), kā arī galvenie derīgā izrakteņa kvalitātes rādītāji.

Vides pārskatā tiek ietverts Ozolnieku novada kopējais būvmateriālu izejvielu (smilts un smilts-grants, māla un dolomīta) atradņu saraksts (2.tabula).

Izpētītās Ozolnieku novada derīgo izrakteņu atradnes (LVĢMC dati)

Tabula Nr.2

<u>Atradnes numurs</u>	<u>Nosaukums</u>	<u>Atrašanās vieta</u>	<u>Veids</u>
979	Anūži	Ozolnieku novads	Smilts
7	Spartaks	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Smilts
7	Spartaks	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Māls
2905	Tetele	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Smilts
28	Iecava Valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne	Ozolnieku novads	Dolomīts
256	Liberti	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Māls
251	Cenas	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Māls
2486	Robežnieki - 2 (izslēgts no reģistra)	Ozolnieku novads	Smilts

<u>Atradnes numurs</u>	<u>Nosaukums</u>	<u>Atrašanās vieta</u>	<u>Veids</u>
2475	Mežmales	Ozolnieku novads	Smilts
2457	Stēguliņi	Ozolnieku novads	Smilts
2364	Jaunzariņi	Ozolnieku novads	Smilts
2281	Robežnieki - Jelgavas raj.(izslēgts no reģistra)	Ozolnieku novads	Smilts
2062	Panculas	Ozolnieku novads	Smilts
174	Sarkanais māls	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Māls
170	Spartaks III	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Māls
170	Spartaks III	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Smilts
1604	<u>Lielupes gultne - 1972.g.</u>	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Smilts-grants
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Ozolnieku novads	Smilts
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Smilts
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Ozolnieku novads	Smilts-grants
154	Progress	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Māls
1485	Vangaļi	Ozolnieku novads	Smilts
1484	Auči	Ozolnieku novads	Smilts
1483	Garozā	Ozolnieku novads	Smilts

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē Derīgo izrakteņu bilance ietverto informāciju 2017. gadā ieguve tiek veikta:

- Māla atradnē PROGRESS, Ozolnieku novads, Cenu pagasts, ieguvei veic SIA "Lat Spartaks", Atļauja Nr. 6, laika posmam no 2016.05.24 līdz 2040.11.29, izsniedzējs Ozolnieku novada dome;
- Smilts un smilts – grants ieguve nav veikta;
- Dolomīta ieguve – atradnē lecava veic SIA "DSG Karjeri", Licence Nr. 8/307, spēkā 2007.07.31 - 2032.06.25., izsniedzējs Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra; VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs", Licence Nr. CS14ZD0505, spēkā 2014.11.13 -2039.11.12, izsniedzējs Valsts Vides dienests.

Ozolnieku novadā ir samērā plaši izplatīti purvi ar kūdras resursiem. LVĢMC datu bāzē Derīgie izrakteņi kopā reģistrētas 8 izpētītas kūdras atradnes, skatīt tabulu Nr.3.

Kūdras atradnes Ozolnieku novada teritorijā (LVĢMC)

Tabula Nr.3

<u>Atradnes numurs</u>	<u>Nosaukums</u>	<u>Atrašanas vieta</u>	<u>Veids</u>
11914	Nr. 11914	Ozolnieku novads	Kūdra
11913	Nr. 11913	Ozolnieku novads	Kūdra
11912	Jaunzemju	Ozolnieku novads	Kūdra
11911	Sereņu	Ozolnieku novads	Kūdra
11910	Būdukalna	Ozolnieku novads	Kūdra
11909	Birzenes, Glinteniešu - Lāču	Ozolnieku novads	Kūdra
11908	Ķempu, Bez nosaukuma, Biržuļu, Vilantu, Ošu	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Kūdra
11907	Pēternieku	Ozolnieku novads, Cenu pagasts	Kūdra

Saskaņā ar LVĢMC publiskoto informāciju datu bāzē Derīgo izrakteņu bilance, 2017. gadā Ozolnieku novadā kūdras ieguve nav veikta.

Pielikumā Nr.2 pievienota informācija par izsniegtajām licencēm un atļaujām derīgo izrakteņu ieguvei Ozolnieku novadā.

5.5. Pazemes ūdeņi

Latvija, tai skaitā Ozolnieku novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā. Baseina hidroģeoloģisko griezumū veido ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija. Ūdens daudzums, ko satur atsevišķi slāņi un ūdens kvalitāte tajos ir visai atšķirīga.

Vadoties no ūdens apmaiņas intensitātes un ūdens ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā var izdalīt trīs hidrodinamiskās zonas:

- Aktīvas ūdens apmaiņas – saldūdeņu;
- Palēninātas ūdens apmaiņas – sāļūdeņu;
- Lēnas ūdens apmaiņas, jeb stagnanto ūdeņu – sālsūdeņu.

Pazemes ūdeņu veidošanos nosaka un ietekmē virkne visdažādāko faktoru, galvenie no tiem ir:

- *fizikāli - ģeogrāfiskie* - reljefs, hidrogrāfiskais tīkls, klimats, augsne un veģetācija;
- *ģeoloģiskie* - slāņu sagulums, to litoloģiskais sastāvs, porainība un plaisainība, tektoniskie apstākļi un ģeostatiskais spiediens;
- *vēsturiskie* - teritorijas paleoģeoloģija un paleoģeogrāfija;
- *antropogēnā darbība* - derīgo izrakteņu un pazemes ūdeņu ieguve, piesārņojuma avotu radīšana, meliorācija, hidrobūves, pilsētbūvniecība u.c.

Minēto faktoru mijiedarbība rada pazemes ūdeņu resursu un to ķīmiskā sastāva daudzveidību plānā un griezumā. Pie tam, gruntsūdeņus ietekmē galvenokārt vietējie faktori, bet palielinoties ūdens horizontu ieguluma dziļumam pieaug reģionālo faktoru nozīmīgums.

Atbilstoši MK 2011. gada 6. septembra noteikumu Nr.696 "Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība" 8. pielikumā norādītajam - **Pazemes ūdeņu klasifikācija atbilstoši ķīmiskajam sastāvam un specifiskajām īpašībām**, norādīta zemāk esošajās tabulās Nr.4 un Nr.5.

Pazemes ūdeņu veids atbilstoši mineralizācijas pakāpei un jonu sastāvam

Tabula Nr.4

Nr.p.k.	Pazemes ūdeņu veids	Hlorīdi	Sulfāti	Sausne
1.1.	Saldūdens	< 250 mg/l	< 250 mg/l	< 1 g/l
1.2.	sulfātu saldūdens		> 250 mg/l	
1.3.	hlorīdu saldūdens	> 250 mg/l	< 250 mg/l	
1.4.	sulfātu iesālūdens	SO ₄ ²⁻ (ekv.) > Cl ⁻ (ekv.)		1–3 g/l
1.5.	hlorīdu iesālūdens	SO ₄ ²⁻ (ekv.) < Cl ⁻ (ekv.)		
1.6.	Sālūdens			3–35 g/l
1.7.	Sālsūdens			> 35 g/l

Pazemes ūdeņu paveids atbilstoši to specifiskajām īpašībām

Tabula Nr.5

Nr.p.k.	Pazemes ūdeņu paveids	Specifiskā īpašība*
2.1.	mīksts saldūdens	ja cietība nepārsniedz 4 mekv/l
2.2.	saldūdens bez dzelzs	ja Fe _{kop.} nepārsniedz 0,2 mg/l
2.3.	saldūdens ar paaugstinātu mangāna saturu	ja Mn saturs pārsniedz 0,05 mg/l
2.4.	saldūdens ar paaugstinātu amonija saturu	ja N/NH ₄ ⁺ saturs pārsniedz 0,39 mg/l
2.5.	saldūdens ar paaugstinātu organisko vielu saturu	ja permanganāta indekss pārsniedz 5 mg O ₂ /l vai kopējā organiskā oglekļa saturs pārsniedz 5 mg/l
2.6.	sulfātu iesālūdens ar augstu sulfīdu saturu	ja H ₂ S+HS ⁻ saturs pārsniedz 10 mg/l
2.7.	sālūdens ar paaugstinātu bromīdu saturu	ja Br ⁻ saturs pārsniedz 25 mg/l
2.8.	sālsūdens ar augstu bromīdu saturu	ja Br ⁻ saturs pārsniedz 250 mg/l
2.9.	sālsūdens, karsts	ja ūdens temperatūra pārsniedz 37 °C

Piezīme. * Norāda, ja pazemes ūdenim ir šāda specifiska īpašība.

Pazemes ūdeņu dabīgos resursus **aktīvas ūdens apmaiņas zonā** papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Aktīvās ūdens apmaiņas zonā artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās galvenokārt notiek augstieņu rajonos. Par to liecina tajās konstatētie maksimālie artēzisko ūdeņu spiedieni, kā arī pazemes ūdeņu spiediena pieaugums griezumā virzienā no apakšas uz augšu. Reģionālas artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas Latvijā ir Vidzemes, Latgales un Kurzemes augstienes. Kvartāra ūdens horizonta ūdens resursi papildinās atmosfēras nokrišņu infiltrācijas ceļā.

Palēninātās ūdens apmaiņas zonas ūdens resursi papildinās no augstāk iegulošiem horizontiem, galvenokārt, ārpus Latvijas teritorijas. Šīs zonas reģionālais barošanās apgabals atrodas Igaunijā (Otepes un Hanu augstienēs) un Austrumlietuvā. Lokāla resursu papildināšanās vērojama tikai nelielā teritorijā starp Limbažiem un Burtņieku ezeru, kā arī Daugavpils rajonā, t.i. apgabalos, kur ieguluma dziļums ir relatīvi neliels un to pārklājošie ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumu ir daļēji erodēti un tos šķērso apraktās ielejas.

Stagnantās ūdens apmaiņas zonas resursi papildinās tikai ārpus Latvijas teritorijas, tuvākais papildināšanās apgabals atrodas Austrumlietuvā un Dienvidigaunijā. Dziļo artēzisko ūdeņu notece notiek rietumu un ziemeļrietumu virzienā un noplūde - Baltijas jūrā. Lokālos iecirkņos tektonisko lūzumu zonās konstatēta to daļēja pārtace augstāk iegulošos horizontos.

Hidroģeoloģiskā griezumā stratifikācija Ozolnieku novadā (Avots: I.Gavena)

Tabula Nr.6

Galvenie ūdens horizonti, sprostsļāņi un vāji caurlaidīgie nogulumi	Ūdens horizontu kompleksi	Ūdens apmaiņas zona
Gruntsūdeņi (bezspiediena ūdeņi) Q	Q	Aktīvas ūdens apmaiņas zona
Ketleru – Ogres D ₃ kt-og	Augšdevona Ketleru – Ogres ūdens horizontu komplekss, daļēji denudēts, Novada teritorijā nelielā platībā izplatīti Elejas svītas nogulumi, Amulas, Stipinu un Katlešu svītas nogulumi izplatīti daļā teritorijas, bet Ogres svītas nogulumi visā novada teritorijā	
Daugavas D ₃ dg	Augšdevona Pļaviņu – Daugavas D ₃ pl-dg Visā novada teritorijā	
Salaspils D ₃ slp		
Pļaviņu D ₃ pl		
Gaujas D ₃ gj	Vidus un augšdevona Arukilas–Amatas D ₂₋₃ ar–am Izplatīts visā novada teritorijā	
Burtnieku D ₂ br		
Arukilas D ₂ ar		
Narvas sprostsļānis D ₂ nr ₁₊₂		Sprostsļānis
Pērnavas D ₂ pr	Apakšdevona un vidusdevona D ₁₋₂ Izplatīts visā novada teritorijā	Palēninātas ūdens apmaiņas zona
Ķemeru D ₁ km		
Ordovika un Silūra sprostsļānis O–S		Sprostsļānis
Apakš un Vidus Kembrijs Ē ₁₊₂	Kembrija Ē un kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garoza Izplatīta visā novada teritorijā	Stagnanto ūdeņu zona
Arhaja un proterozoja pamatklintājs AR–PR		

Par robežu starp hidrodinamiskajām zonām tiek pieņemti visā Latvijas teritorijā izplatīti un pietiekami bieži ūdeņi vāji caurlaidīgu nogulumu slāņi – sprostsāņi, kas praktiski nepieļauj ūdens apmaiņu griezumā.

Aktīvas ūdens apmaiņas saldūdens zonu Ozolnieku novada teritorijā veido: **Kvartāra ūdens horizonts**, kurš satur gruntsūdeņus to veido galvenokārt dažādi graudainas smilts nogulumi ar atsevišķiem aleirītiskas smilts vai mālais smilts starpslāņiem. Kvartāra horizonts neveido vienotu ūdens horizontu, tas izplatīts sporādiski kvartāra smilšainajos nogulumos, kurus atdala vāji ūdeņi caurlaidīgie morēnas nogulumi un kvartāra mālu nogulumi. Ūdens resursi gruntsūdens horizontā ir nelieli un tos izmanto galvenokārt viensētās, to ieguvei ierīkojot akas vai spices.

Purvu teritorijās veidojas sarežģīta hidroģeoloģiskā sistēma, kur purva nogulumos parasti veidojas atsevišķs gruntsūdens – purva ūdens horizonts, kas izplatīts kūdras nogulumos, no zemāk iegulošajiem horizontiem to izolē sablīvējušās kūdras slānis purva pamatnē.

Gruntsūdens resursus papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Humīdais klimats un visumā vājā teritorijas drenētība sekmē nepārtrauktu nokrišņu infiltrēšanos gruntsūdeņos gandrīz visa gada garumā.

Aktīvas ūdens apmaiņas zonas pazemes ūdeņu ķīmisko sastāvu nosaka atmosfēras nokrišņu un ūdeni saturošo iežu mijiedarbība. Gruntsūdens horizontos šādas mijiedarbības laiks ir mazs, tāpēc tajos ūdens mineralizācija ir zemāka, un ūdens ir mīksts nekā artēziskā ūdens horizontos.

Ozolnieku novada gruntsūdeņi ir hidroģenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi. Parasti sausnes saturs ūdenī ir 0,2 – 0,4g/l, kopējā cietība – 1,5 – 3 mmol/l, dzelzs saturs vidēji 0,2 – 0,4mg/l. Tie pārsvarā atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.

Katlešu – Ogres ūdens horizonts veido ūdens apgādei nenoīmīgu, ūdens horizontu, kas izplatīts atsevišķās novada teritorijās, taču pārsvarā novada teritorijā denudēts un LVĢMC datu bāzē novadā nav reģistrēti ūdens ieguves urbumi, kas izmanto šo ūdens horizontu.

Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss iegul visā novada teritorijā, to pārklāj Katlešu – Ogres horizonta nogulumu slānis. Tā biezums ir mainīgs (vidēji 50-80m), Pļaviņu - Daugavas ūdens horizontā izplatīts sulfātu iesālūdens, tā kvalitāte neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām augstās sulfātu jonu koncentrācijas dēļ, tiem ir paaugstināta cietība un mineralizācija. Sulfātu jonu avots ir ģipša nogulumu izplatība Salaspils svītas nogulumos.

Gaujas – Amatas ūdens horizontu komplekss Ozolnieku novadā iegul zem Pļaviņu horizonta karbonātskajiem nogulumiem. Novada lielākajā daļā abus horizontus izolē Pļaviņu horizonta pamatnē un Amatas horizonta virsmā izplatītie mālainie nogulumi, kas kopā veido līdz 20m biezu sprostslāni. Horizonta biezums aptuveni 80m – 120m. Horizontā izplatīts sulfātu saldūdens, kuru kvalitāte neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču salīdzinot ar augstāk iegulošajiem Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu kompleksa ūdeņiem sulfātu saturs tajos ir zemāks un ir mazāka cietība, taču bieži paaugstināta dzelzs jonu koncentrācija. Horizonts ir droši aizsargāts no virszemes piesārņojuma, tā ūdens resursi ir lieli un tas ir visbiežāk izmantotais ūdens horizontu komplekss Ozolnieku novadā. Visas trīs Ozolnieku novadā esošās pazemes ūdens atradnes izmanto Gaujas - Amatas ūdens horizontu kompleksu. Jāatzīmē, ka pazemes ūdens atradni Tetele izmanto Jelgavas pilsētas centralizētās ūdensapgādes vajadzībām.

Arukilas – Burtnieku ūdens horizonta komplekss Ozolnieku novada teritorijā iegul zem Gaujas – Amatas ūdens horizontu kompleksa vidēji līdz 300m dziļumā. Horizontā izplatīti sulfātu iesālūdeņi, kas neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. Atsevišķās vietās Arukilas ūdens horizontā ir konstatēta dziļāk iegulošo palēninātās ūdens apmaiņas zonas iesālūdeņu intrūzija, ko visticamāk veicinājusi pagājušajā gadsimtā izveidojies „Lielās Rīgas” depresijas attīstības process. Ozolnieku novada teritorijā šo ūdens horizontu kompleksu ūdens ieguvei neizmanto, lielā ieguluma dziļuma un sliktās ūdens kvalitātes dēļ.

Palēninātās ūdens apmaiņas zonu Ozolnieku novada teritorijā veido Pērnavas un Ķemeru svītas smilšakmeņi. Kompleksa biezums var sasniegt 200m, bet ieguluma dziļums ir aptuveni 400m no zemes virsas. Kompleksā raksturīgs samērā augsts pjezometriskais spiediens, daudzviet iespējama urbumu pašizplūde. Palēninātās ūdens apmaiņas zonu no aktīvās ūdens apmaiņas zonas atdala aptuveni 100 – 150m biežais Narvas sprostslānis. Kompleksa ūdeņi novada teritorijā ir hlorīdu – nātrija tipa iesālūdeņi un sāļūdeņi ar mineralizāciju līdz 3 g/l un lielāku.

Mineralizācija pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem un palielinoties ieguluma dziļumam. Tektonisko lūzumu zonās iespējams straujš mineralizācijas pieaugums, kas izskaidrojams ar dziļāk iegulošās stagnantās zonas ūdeņu pieplūdi pa tektonisko lūzumu zonām. Šī kompleksa iesāļūdeņus var izmantot balneoloģijā, arī kā dzeramos minerālūdeņus. Ozolnieku novada teritorijā šī kompleksa ūdeņus neiegūst.

Stagnanto ūdeņu (sālsūdeņu) zona izplatīta Kembrija un Venda terīgēnajos nogulumos. Paaugstinātas plaisainības zonās tie sastopami arī kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozā. Artēziskā baseina pamatnē zem liela spiediena ūdens horizontos pazemes ūdeņu kustība notiek ļoti lēni, pazemes ūdens plūsma praktiski neeksistē. Artēziskā baseina pamatnei ir arī izteikta bloku uzbūve. Atsevišķu bloku vertikālā dislokācija var sasniegt 100m un vairāk, tādējādi veidojas relatīvi izolēti bloki, kas vēl vairāk samazina pazemes ūdens plūsmas iespējas. Pazemes ūdeņiem šajā zonā raksturīgs augsts pjezometriskais spiediens, urbumi lielākoties ir pašizplūdes. Venda – Kembrija ūdens horizontu kompleksā izplatīti hlorīdu-nātrijs tipa sāļūdeņi un sālsūdeņi. To mineralizācija ir ļoti mainīga dažādos blokos, bet pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem un palielinoties ieguluma dziļumam. Novada teritorijā to mineralizācija var sasniegt 70mg/l. Ozolnieku novada teritorijā kompleksa ūdeņus neiegūst. Novada teritorijā nav veikta detalizēta šīs zonas izpēte. Ir iespējamās termālās enerģijas ieguves perspektīvas.

Pazemes ūdens aizsardzības prasības

Lai nodrošinātu pazemes ūdens resursu aizsardzību un nepieļautu to pārmērīgu koncentrētu ieguvī, kas var radīt pazemes ūdens resursu izsīkšanas draudus, kā arī ūdens kvalitātes izmaiņas, Latvijā normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek veikta pazemes ūdens krājumu izpēte un akceptēšana nosakot atbilstošas krājumu kategorijas pazemes ūdens iegūstamo daudzumu konkrētā pazemes ūdens atradnē.

A kategorijas jeb izpētītie pazemes ūdeņu krājumi atbilst šādām prasībām:

- pazemes ūdens horizontu ieguluma raksturs, uzbūve, produktīvais biezums, litoloģiskais sastāvs, filtrācijas īpašības un ūdens līmeņu režīms, tā izmaiņas un savstarpējā mijiedarbība ģeoloģiskajā griezumā un vērsumā izpētīta tādā pakāpē, ka ļauj pamatoti novērtēt izmantojamo pazemes ūdens horizontu saistību ar virsūdeņiem, kā arī to papildināšanās avotus un aprēķinos pieņemtos hidroģeoloģiskos robežapstākļus;
- pazemes ūdeņu krājumus raksturojošie parametri ir noteikti, pamatojoties uz pazemes ūdeņu atradnes ekspluatācijas vai pietiekami ilgstošas izmēģinājuma atsūkņēšanas datiem. Jābūt novērtētām attiecīgo parametru izmaiņām atradnes laukumā un griezumā;
- ir pierādīta pazemes ūdeņu kvalitātes atbilstība ūdens izmantošanas mērķa prasībām, kā arī ir pamatota ūdens kvalitātes stabilitāte un pieļaujamās atsevišķu komponentu koncentrācijas izmaiņas atradnes ekspluatācijas laikā;
- rūpniecisko un termālo ūdeņu krājumi un kvalitāte ir izpētīta tādā pakāpē, ka iespējams izveidot attiecīgo komponentu ieguves tehnoloģisko shēmu;
- pazemes ūdeņu atradnes ekspluatācijas īpatnības ir izpētītas tādā pakāpē, ka iespējams izveidot tās izmantošanas projektu;
- pazemes ūdeņu krājumus aprēķina pēc faktiskā un aprēķinātā ekspluatācijas urbumu debita. Vienkāršos hidroģeoloģiskajos apstākļos krājumus papildus var aprēķināt pēc projektējamo ekspluatācijas urbumu debita, iegūtos datus ekstrapolējot tādā atradnes

laukuma platībā, ko pieļauj to pamatojums. Aprēķinot krājumus, jāņem vērā paredzamo ūdensgūtnu izvietojuma shēma un ekspluatācijas urbumu konstrukcija. Urbuma konstrukcijai jānodrošina nepieciešamā ūdens daudzuma ieguve. Jānosaka, kāda var būt ūdensgūtnes pieļaujamā ietekme uz apkārtējo vidi tās ekspluatācijas gaitā. Lai novērstu pārmērīgas koncentrētas pazemes ūdeņu ieguves negatīvo ietekmi uz pazemes ūdens resursiem un to izsīkšanas draudus, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek izpētīti un akceptēti pazemes ūdens krājumi.

N kategorijas jeb novērtētie pazemes ūdeņu krājumi atbilst šādām prasībām:

- ir vispārīgs ūdens horizontu, to litoloģiskā sastāva, produktīvā slāņa biezuma, filtrācijas īpašību un hidroģeoloģisko parametru raksturojums, kas iegūts, pamatojoties uz atsevišķu urbumu izpēti datiem vai pēc analoģijas ar tuvumā esošajām detālāk izpētītajām vai izmantojamām atradnēm;
- pazemes ūdeņu kvalitāte un atbilstība izmantošanas mērķim ir noteikta, pamatojoties uz dažos urbumos ņemto paraugu analīzēm;
- pazemes ūdeņu krājumi aprēķināti, pamatojoties uz atsevišķu izpēti urbumu datiem vai ekstrapolējot analogos hidroģeoloģiskos apstākļos tuvumā esošajās detālāk izpētītajās atradnēs ar A kategorijas pazemes ūdeņu krājumiem iegūtos datus.

P kategorijas jeb prognozētie pazemes ūdeņu resursi atbilst šādām prasībām:

- ūdens horizonta raksturojums sniegts, pamatojoties uz teritorijas vispārējām hidroģeoloģiskajām likumsakarībām un teorētiskiem pieņēmumiem, kā arī uz atsevišķu attiecīgās teritorijas robežās veiktu hidroģeoloģiskās, ģeofizikālās un hidroķīmiskās izpēti darbu rezultātiem;
- pazemes ūdeņu resursi novērtēti, izmantojot analoģu ūdens horizontu ekspluatācijas pieredzi apgūtajās atradnēs.

Ozolnieku novadā ir izpētītas un ir akceptēti pazemes ūdens krājumi tikai saldūdens atradnēs. Par dzeramo ūdeni uzskata saldūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc atbilstošas sagatavošanas var tikt lietots cilvēku uzturā, izmantots pārtikas rūpniecībā vai fasēts un realizēts mazumtirdzniecības tīklā.

Dzeramā ūdens kvalitātei jāatbilst Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumos Nr.671 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” noteiktajām prasībām.

Pazemes ūdens atradnes Ozolnieku novada teritorijā (Avots: LVĢMC)

Tabula Nr.7

<u>Atradnes numurs</u>	<u>Nosaukums</u>	<u>Atrašanas vieta</u>	<u>Aizsargjoslas</u>	<u>Izmantojamais ūdens horizonts</u>	<u>Veids</u>
614316	Āne	Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Stingra režīma - 10 m; Bakterioloģiskā un ķīmiskā - nav nepieciešama (atradne ietilpst pazemes ūdeņu atradnes "Tetele" ķīmiskās	D ₃ gj	saldūdens

<u>Atradnes numurs</u>	<u>Nosaukums</u>	<u>Atrašanas vieta</u>	Aizsargjoslas	<u>Izmantojamais ūdens horizonts</u>	<u>Veids</u>
			aizsargjoslas teritorijā).		
614314	Ozolnieku ciemats	Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads;	Stingra režīma aizsargjosla - 10 m, bakterioloģiskā - nav nepieciešama, ķīmiskā - nav nepieciešama (aptveres zonas platība ap pazemes ūdeņu atradnes "Ozolnieku ciemats" urbumiem ir 161 ha).	D ₃ gj	sulfātu saldūdens
614302	Tetele	Salgales pagasts, Cenu pagasts, Ozolnieku novads	Stingra režīma - 10 m ap katru urbumu, bakterioloģiskā - nav nepieciešama, ķīmiskā - platība 2900 ha	D ₃ gj	sulfātu saldūdens

Ozolnieku novadā ir izpētītas trīs pazemes saldūdens atradnes. Novada teritorijā esošā pazemes ūdens atradne Tetele nodrošina Jelgavas pilsētas centralizēto ūdens apgādi.

Kopumā Ozolnieku novadā saskaņā ar LVĢMC datiem ierīkoti 90 ūdens ieguves urbumi, no tiem 73 Cenu pagasta teritorijā (izmanto 12 urbumus), Ozolnieku pagastā 12 urbumi (izmanto 4 urbumus), Salgales pagastā 5 urbumi (izmanto 5 urbumus).

Lai nodrošinātu Pazemes ūdeņu aizsardzību no piesārņošanas Aizsargjoslu likuma 9.pantā definētas aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām:

- (1) Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem).
- (2) Ap ūdens ņemšanas vietām nosaka stingra režīma, kā arī bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu. Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.
- (3) Aizsargjoslas ap centralizētās ūdens ņemšanas vietām aprēķina, ņemot vērā ūdens ņemšanas vietas dabiskos apstākļus un prognozējamo ūdens patēriņu.
- (4) Ja centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantots gruntsūdeņu (neaizsargāts) ūdens horizonts vai pazemes ūdens krājumu mākslīgas papildināšanas metode, stingrā režīma aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu ūdens filtrācijas laiku no aizsargjoslas robežas līdz ūdens ieguves urbumiem ne mazāku par gadu.

Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika detalizēta 2004.gada 20.janvāra MK noteikumos Nr.43 „Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika.

Savukārt Aizsargjoslu likuma 39.pantā noteikti aprobežojumi aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām. Minētie aprobežojumi attiecināmi uz visiem ūdens ieguves urbumiem, kuros iegūto ūdeni izmanto centralizētajai ūdens apgādei.

Visām Ozolnieku novada pazemes ūdens atradnēm ir noteikta stingra režīma aizsargjosla ap urbumiem, kā arī ķīmiskā aizsargjosla. Bakterioloģiskā aizsargjosla netiek noteikta, ņemot vērā izmantojamā Gaujas – Amatas ūdens horizontu kompleksa ieguluma dziļumu un labo aizsargātību no virszemes piesārņojuma.

Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, tomēr kā obligāta ir izvirzīta prasība veikt labiekārtošanu un novērst notekūdeņu infiltrāciju un ūdens piesārņošanu.

Par daudziem LVĢMC datu bāzē reģistrētajiem ūdens ieguves urbumiem novada teritorijā konstatēts, ka to statuss nav zināms, tādējādi tie var būt pamesti, nesakārtoti un radīt draudus pazemes ūdeņu kvalitātei. Pašvaldībai sadarbībā ar VVD Jelgavas reģionālo vides pārvaldi būtu jāpievērš uzmanība ierīkoto ūdens ieguves urbumu esošajam stāvoklim, jo neapsaimniekots urbums rada būtiskus draudus pazemes ūdens kvalitātei, pa šādu urbumu piesārņojums var nonākt tieši ūdens horizontā un būtiski negatīvi ietekmēt ūdens kvalitāti plašā teritorijā.

Saskaņā ar Lielupes upju baseina apgabalu apsaimniekošanas plānā ietvertu informāciju novads pilnībā atrodas pazemes ūdensobjekta D4 teritorijā. Tā kā publiski pieejamās pazemes ūdensobjektu robežas ir noteiktas ļoti aptuveni un shematiski, tās nav uzrādītas kartēs ar noteiktu mērogu un koordināšu tīklu vai administratīvi teritoriālajām robežām, ir neiespējami precīzi noteikt to robežas administratīvu teritoriju griezumā.

Pazemes ūdensobjekts D4

Aktīvās ūdens apmaiņas zonas (saldūdeņu zonas) biezums pazemes ūdensobjektā (PŪO) D4 teritorijā mainās no 190 m ziemeļos līdz 322 m dienvidos, saldūdeņi izplatīti kvartāra un Devona ūdens saturošos nogulumos. No zemāk iegulošās sāļūdeņu zonas PŪO izolē Narvas svītas vidēji 110 m biezie ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumi (merģelis, māls). PŪO robežās esošo ūdens horizontu raksturojums sniegts 8.tabulā.

PŪO D4 hidroģeoloģiskā griezuma stratifikācija un raksturojoši dati (Avots: LVĢMC)

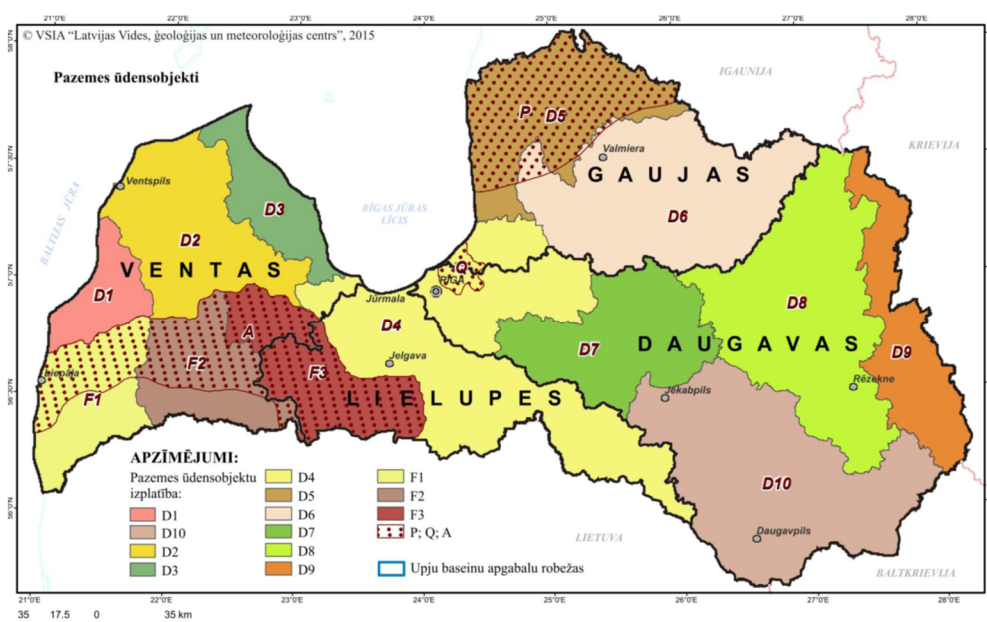
Tabula Nr.8

Ūdens horizonti un sprotslāņi	Ūdens horizontu kompleksi	Maksimālais biezums, m	Virsmas dziļums, no-līdz, m	Horizonta caurplūdes koeficients, m ² /d	Urbumu debīti vidēji, m ³ /d	Izmantošana
Gruntsūdeņi	Kvartāra	40,0	1-5	-	100	Rīgas rajons
Spiediena ūdeņi : Starmorēnu (fQ3ltv, fQ2kr, ltž)		20,0	40 -134	-	170	Rīgas un Limbažu rajons
Daugavas D ₃ dg	Pļaviņu -	15	<10 -35	-	-	Netiek izmantots
Salaspils D ₃ slp	Amulas	15	4-22	-	-	
Pļaviņu D ₃ pl	D ₃ pl-aml	22	0-36	-	-	Rīgas raj. Allažu un Siguldas pag.
Amatas D ₃ am	Arukilas - Amatas	42,5	2,5-57	-	-	Rīgas raj. Inčukalna pag
Gaujas D ₃ gj	D ₂₋₃ ar-am	132	3-83	138 -738	300	Visā objekta teritorijā

Arukilas+ Burtnieku			50-176			Atsevišķi urbumi Saulkrastos, Siguldā un Vangažos
Narvas sprosts-lānis D ₂ nr	123	190-322	Līdz 532	400		

Saskaņā ar Apsaimniekošanas plānā noteikto, pazemes ūdens objektam noteikta laba ķīmiskā kvalitāte un labs kvantitatīvais stāvoklis. Slikta pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte noteikta Rīgas pilsētas teritorijā.

Pazemes ūdensobjekts D4 redzams attēlā Nr.4, savukārt attēlā Nr.5 sniegta PŪO ķīmiskā kvalitāte.

Attēls Nr.4 Pazemes ūdensobjekti (Avots: LVĢMC)

Attēls Nr.5 Pazemes ūdensobjektu ķīmiskā kvalitāte (Avots: LVĢMC)

Jāpiebilst, ka plašā teritorijā Latvijas centrālajā daļā, kas ietver arī Ozolnieku novadu, šī ūdensobjekta horizontos izplatīti iesāļūdeņi, kas neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. Tas nav uzskatāms par piesārņojumu, bet ir dabīgas izcelsmes pazemes ūdens kvalitāte, ko nosaka samērā biežais un ūdeni vāji caurlaidīgais kvartāra nogulumu slānis, kas praktiski izslēdz lejupejošo filtrāciju un dziļāk iegulošo artēziskā ūdens horizontu papildināšanos ar atmosfēras nokrišņiem.

5.6. Virszemes ūdeņi

Ozolnieku novada teritorija ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā. Lielupes garums ir 119 km, sateces baseina platība – 17787 km² (Latvijas teritorijā 8849,3 km²), upei ir vairāk nekā 250 pietekas. Uz Ozolnieku novadu attiecas Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2016. gadam – 2021.gadam prasību ievērošana, noteiktie vides kvalitātes mērķi un izvirzītie pasākumi. Apsaimniekošanas plāna mērķis ir uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu, atbilstoši Eiropas Padomes un Parlamenta 23.10.2000. direktīvai 2000/60/EK (Ūdens struktūrdirektīva). Apsaimniekošanas plāns raksturo esošo ūdens kvalitāti, slodzes, ietekmes, sniedz riska izvērtējumu un, ja ūdeņu kvalitāte nav laba vai pastāv risks, ka tā pasliktināsies, piedāvā iespējamus risinājumus, un nosaka termiņu līdz 2021. gadam (atsevišķos objektos līdz 2027. gadam) labas ūdens kvalitātes mērķa sasniegšanai.

Lielupes baseinā pastāv dažādi slodžu veidi, kas ietekmē gan ūdeņu fizikāli ķīmisko, gan ekoloģisko stāvokli. Visbūtiskāko ietekmi uz ūdeņu kvalitāti rada punktveida, t.i., notekūdeņu novadīšana no attīrīšanas iekārtām, piesārņotās/potenciāli piesārņotās vietas, t.sk. esošās un bijušās fermas, bijušās atkritumu izgāztuves, naftas produktu uzglabāšanas un apstrādes vietas, ķīmikāliju noliktavas u.tml. Plānā norādīts, ka būtiskākie punktveida piesārņojuma avoti ir lielākās pilsētas, komunālās saimniecības u.c. Izklīdēto piesārņojumu novada ūdensobjektos, galvenokārt, veido noteces no lauksaimniecībā izmantojamām teritorijām un mežiem, kā arī decentralizēta ūdenssaimniecība no viensētām vai viensētu grupām, kur notekūdeņi daudzviet netiek savākti un attīrīti.

Ozolnieku novadā atrodas 4 upju ūdensobjekti (L107 Lielupe, L143 Lielupe, L127 Iecava, L129 Misa):

- Lielupe no Iecavas upes līdz Garautas upei (kods L107, platība novadā 4,01 km²)
- Lielupe no Mēmeles līdz Iecavas upei (kods L143, platība novadā 106,24 km²)
- Iecava (kods L127, platība novadā 143,32km²)
- Misa no Zvirgzdes upes līdz ietekai Iecavā (kods L129, platība novadā 32,43 km²)

Ozolnieku novadā nav stipri pārveidotu ūdensobjektu, augstāk minētie upju ūdensobjekti ir dabiskas izcelsmes.

Atbilstoši Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. gadam – 2021.gadam norādītajam, Lielupes upju baseinu apgabala virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte pēc 2009. - 2014.gada monitoringa cikla rezultātiem (ja minētajā periodā ūdensobjektam datu nav, tie aizstāti ar 2006. – 2008. gada monitoringa cikla jaunākajiem datiem vai eksperta vērtējumu) ir sekojoša:

- *L107 Lielupe* slikta ekoloģiskā kvalitāte;
- *L143 Lielupe* slikta ekoloģiskā kvalitāte;
- *L127 Iecava* ļoti slikta ekoloģiskā kvalitāte;

- *L129 Misa* slikta ekoloģiskā kvalitāte.

Apsaimniekošanas plānā L143, L127 un L129 upju ūdensobjekti norādīti kā būtisku punktveida piesārņojuma slodzi saņemoši ŪO un ŪO, kuros tiek novadīti lieli notekūdeņu apjomi.

Ozolnieku novada upju ŪO, atbilstoši apsaimniekošanas plānā un MK 2011. gada 31.maija noteikumos Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" norādītajam iekļauti riska ūdensobjektu sarakstā:

- *L107 Lielupe* (būtiska ietekme – pēc kvalitātes vērtējuma, iespējami vēl neapzināti punktveida un izkliedētā piesārņojuma avoti);
- *L127 Iecava* (būtiska ietekme – pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem, pēc piesārņotajām vietām, izkliedētā piesārņojuma būtiska slodze, hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ);
- *L129 Misa* (būtiska ietekme – pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem, pēc prioritārajām un bīstamajām vielām, plūdu risks).
- *L143 Lielupe* (būtiska ietekme - pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem, izkliedētā piesārņojuma būtiska slodze, plūdu risks).

Ozolnieku novada ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes dati par pēdējiem trīs gadiem, saskaņā ar LVĢMC ikgadējiem Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes pārskatiem, norādīti tabulā Nr.9.

Ozolnieku novada upju ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte

Tabula Nr.9

	2015. gads	2016. gads	2017. gads
L107 Lielupe	vidēja ekoloģiskās kvalitātes klase	vidēja ekoloģiskās kvalitātes klase	vidēja ekoloģiskās kvalitātes klase
L143 Lielupe	Nav mērīts	Nav mērīts	Nav mērīts
L127 Iecava	Nav mērīts	Nav mērīts	Nav mērīts
L129 Misa	Nav mērīts	Nav mērīts	Nav mērīts

2017. gadā Lielupes baseina apgabalā apsekoti 6 upju ūdensobjekti (6 stacijas), kas ir 19 % no ūdensobjektu kopskaita UBA, 2016. gadā Lielupes baseina apgabalā apsekoti 7 upju ūdensobjekti (10 stacijas), kas ir 31 % no ūdensobjektu kopskaita UBA un 2015. gadā Lielupes baseina apgabalā apsekoti 7 upju ūdensobjekti (7 stacijas), kas ir 22 % no ūdensobjektu kopskaita UBA.

Katru gadu monitorings tiek veikts dažādos ūdensobjektos, līdz ar to dati par ekoloģisko kvalitāti UBA jāvērtē piesardzīgi. Tie nav salīdzināmi gadu no gada, lai noteiktu, kā mainās kāda konkrēta ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte. Pēdējo gadu LVĢMC mājaslapā pieejamos pārskatos mērījumi Ozolnieku novadā veikti tikai *L107 Lielupe* ūdensobjektam. Visos gados ekoloģiskā kvalitātes klase novērtēta, kā vidēja. Pārējos upju ūdensobjektos mērījumi nav tikuši veikti.

Galvenais sektors, kas rada punktveida piesārņojumu Lielupes upju baseinu apgabalā, ir komunālais sektors (gan pēc notekūdeņu, gan piesārņojošo vielu apjoma).

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā uzskaitīti pasākumi, kas jau tiek īstenoti, kurus jāturpina īstenot, kā arī noteikti papildus pasākumi izvirzīto mērķu sasniegšanai un

uzdevumu izpildei, tai skaitā noteikti pamata (obligātie) un papildus pasākumi. Lai samazinātu punktveida piesārņojumu ietekmi uz ūdeņu kvalitāti, kā arī samazinātu Nkop un Pkop slodzi uz ūdensobjektiem. Daļa no pasākumiem, ko pašvaldība var realizēt savā administratīvā teritorijā, ir sekojoši:

- veikt nepieciešamos pasākumus NAI darbības efektivitātes uzlabošanai, lai nodrošinātu notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- organizēt centralizētas notekūdeņu attīrīšanas sistēmas ierīkošanu ciemos;
- nodrošināt kontroli decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanai, lai vienotos par veicamajiem uzlabojumiem, ja konstatēta tāda nepieciešamība, kā arī veikt nepieciešamos uzturēšanas pasākumus un ūdensteču tīrīšanu.

2002. gada 12. marta MK noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2.¹pielikumā noteikti prioritārie zivju ūdeņi. Saskaņā ar minētajos MK noteikumos noteikto, prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus. Noteikumos definēts, ka prioritāros zivju ūdeņus iedala lašveidīgo zivju ūdeņos un karpveidīgo zivju ūdeņos.

Atbilstoši augstāk minēto MK noteikumu Nr.118 2.¹pielikumam kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi (tie ir ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci) ir noteikti ūdensobjekti – Lielupe (visa upe), lecava (posmā no lecavas līdz grīvai) un Misa (posmā no Plakanciema līdz grīvai).

Ozolnieku novads atbilstoši 2014. gada 23.decembra MK noteikumos Nr.834 „Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma” noteikto, ir atzīts par īpaši jutīgu teritoriju, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai. Minēto noteikumu regulējums attiecas uz visiem ūdeņiem, tai skaitā virszemes ūdeņiem, pazemes ūdeņiem, notekūdeņiem.

Būtiskas prasības virszemes ūdeņu aizsardzībai noteiktas Aizsargjoslu likumā un tam pakārtotajos normatīvajos aktos.

Dabisku ūdenskrātuvju novadā nav, ir 13 mākslīgi veidoti dīķi, skatīt tabulu Nr.10.

Mākslīgi veidotie dīķi (Avots – TP paskaidrojuma raksts)

Tabula Nr.10

Dīķa nosaukums	Administratīvā teritorija	Ūdenstilpnes klasifikatora kods
Aizupes dīķis	Cenu pagasts	38098
Ānes dīķis	Ozolnieku pagasts	38070
Branku dīķis	Ozolnieku pagasts	38095
Griķu (Džammu) dīķis	Ozolnieku pagasts	38094
Jelgavas mežsaimniecības dīķis	Cenu pagasts	-
Kauguru bedres	Ozolnieku pagasts	-
Kenku dīķis	Ozolnieku pagasts	-
Libertu dīķis	Ozolnieku pagasts	-
Mežezers	Ozolnieku pagasts	-

Ozolnieku ūdenskrātuve	Ozolnieku pagasts	38096
Senču dīķis	Ozolnieku pagasts	38071
Valaku dīķis	Ozolnieku pagasts	-
Viesturu dīķis	Ozolnieku pagasts	38068

Ozolnieku novadā nav oficiāli reģistrētu publisku peldvietu. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, kā peldvieta norādīta Ozolnieku ūdenskrātuve.

Ozolnieku novada Salgales pagastā atrodas Valsts monitoringa tīkla hidroloģiskā novērojumu stacija "Staļģene", ap kuru noteikta aizsargjosla.

Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā Ozolnieku novadā applūstošās teritorijas (ar 10 % applūduma varbūtību) atainotas balstoties uz SIA "Metrum" veiktajiem uzlidojuma mērījumiem 2011.gadā. Applūstošajās teritorijās nav pieļaujams paredzēt ēku un būvju (t.sk. dīķu) būvniecību, pretplūdu aizsargbūvju būvniecību (izņemot esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem) un teritorijas uzbēršanu.

Teritorijas plānojumā ar funkcionālā zonējuma palīdzību, attiecībā uz darbībām ūdens objektu tuvumā, izteikti ierobežojumi un noteiktas prasības saimnieciskajai darbībai un aizsargjoslas. Ūdeņu teritorijās nav atļauts patvaļīgi izmainīt upju, strautu un ūdenstilpju krasta joslu.

Ozolnieku novada virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi noteikti Teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta 3.pielikumā, kā arī tie grafiski attēloti funkcionālā zonējuma kartēs.

5.7. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi

Ozolnieku novada teritorijā atrodas sekojošas valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

1. *Dabas liegums “Lielupes palienes pļavas”*

Liegums izveidots, lai saglabātu dabiskās palieņu pļavas Lielupes krastos, īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un teritorijai raksturīgo ainavu. Dabas liegums iekļauts *Natura 2000* teritoriju sarakstā. Konstatētas galvenokārt mēreni mitras pļavas un eitrofas augsto lakstaugu audzes (ar dižzirdzeni *Angelica archangelica*), kuras abas ir Eiropas direktīvas biotopi. Izcila reto putnu ligzdošanas vieta, kā arī atpūtas vieta migrējošiem putniem.

Teritorija ir iekļauta Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumu Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem” 85. pielikumā. Dabas lieguma aizsardzību un apsaimniekošanu nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, Ministru kabineta 2008. gada 13. maija noteikumi Nr. 326 “Dabas lieguma “Lielupes palienes pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un dabas lieguma “Lielupes palienes pļavas” dabas aizsardzības plāns, kura termiņš, saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K. Gerhada 2018. gada 30. janvāra rīkojumu Nr. 1-2/18 “Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu”, pagarināts līdz 2022. gadam. Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 30. maija noteikumiem Nr. 285 “Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 13. maija noteikumos Nr. 326 “Dabas lieguma “Lielupes palienes pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” mainīts dabas lieguma “Lielupes palienes pļavas” funkcionālais zonējums.

2. *Lāču purva dabas liegums* - (1999. g., 206 ha, no 1977. g. dzērvenāju liegums). Tas atrodas Salgales pagastā, iekļauta *Natura 2000 teritorija* - kas ir neskarts, sekls augstais purvs un nozīmīga purvainu mežu aizsardzības teritorija. Purva malās sastopami nelieli pārejas purvu fragmenti. No Eiropas Savienības aizsargājamiem biotopiem purvā sastopami - pārejas purvi un slīkšņas, aktīvi augstie purvi, purvaini meži, veci vai dabiski boreāli meži un staigāju meži. No aizsargājamām putnu sugām sastopamas - mežirbe, rubenis, dzērve, urālpūce, bikšainais apogs, lielā čakste. Teritorija ir iekļauta Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumu Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem” 84. pielikumā. Dabas lieguma aizsardzību un apsaimniekošanu nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un Ministru kabineta 2016. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

3. *Dabas pieminekļi – aizsargājamie koki*

Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS Ozolnieku novada teritorijā uz 2018. gada 22. maiju ir iekļauti 14 dižkoki un 6 potenciālie dižkoki. Aizsargājamo koku aizsardzību un apsaimniekošanu nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un MK noteikumi Nr. 264. Ņemot vērā, ka informācija par dižkokiem dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS ir nepilnīga un, ka jebkurš koks, kas sasniedzis MK noteikumu Nr. 264 2. pielikumā noteiktos parametrus, ir uzskatāms par aizsargājamo koku, Dabas aizsardzības pārvalde iesaka veikt aizsargājamo koku inventarizāciju zemes vienībās, kurās tiek izstrādāts būvprojekts, lai pēc iespējas izvairītos no situācijām, kad netiek ievērotas MK noteikumu Nr. 264 8. nodaļā minētās prasības.

Tāpat Ozolnieku novada teritorijā atrodas sekojoši **mikroliegumi**: divi melnā stārķa *Ciconia nigra* mikroliegumi (kopējā platība 12,5 ha, buferzona – 7,2 ha), baltmuguras dzenis *Dendrocopos*

leucotos (kopējā platība 10 ha), staigņāju meži ar kopējo platību 8,9 ha, buferzona – 0,8 ha, lielā raganzālīte *Circaea lutetiana*, parkveida pļavas.

Īpaši aizsargājami biotopi – mēreni mitras pļavas 6510, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas 6270*, smiltāju zālāji 6120*, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs 6410, palieņu zālāji 6450, sausi zālāji kaļķainās augsnēs 6210. Šīs teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu nosaka likums "Sugu un biotopu aizsardzības likums".

Īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes – dzērve *Grus grus*, smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia* (L.) Rich, Eirāzijas ūdrs *Lutra lutra* Rich, baltais stārķis *Ciconia ciconia*, grieze *Crex crex*, lapkoku praulgrauzis *Osmoderma eremita*, jumstiņu gladiola *Gladiolus imbricatus* L. Saskaņā ar Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumu Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 1. un 2. pielikumu, augstāk minētās sugas iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Sugu aizsardzību nosaka "Sugu un biotopu aizsardzības likums" un atsevišķām sugām izstrādātie sugu aizsardzības plāni, kas ņemts vērā, izstrādājot novada teritorijas plānojumu.

Izstrādājot teritorijas plānojumu ņemti vērā Ozolnieku novada teritorijā esošie īpaši aizsargājamie biotopi un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu teritorijas, kur paredzēts saglabāt pēc iespējas dabiskāku veidolu ar augstu bioloģisko daudzveidību, saskaņā ar likuma "Sugu un biotopu aizsardzības likums" 7. pantu, kas nosaka sugu un biotopu labvēlīgu aizsardzību un apsaimniekošanu.

Dabas aizsardzības pārvalde izteikusi viedokli, ka Ozolnieku novada teritorijas plānojuma ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, tā īstenošanas periodā, vērtē kā maznozīmīgu, ja plānošanas dokumentā nav paredzētas darbības, kas varētu būtiski ietekmēt aizsargājamo teritoriju pastāvēšanu un aizsardzības statusa nodrošināšanu, līdz ar to nenosakot prasību par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.

5.8. Ainavas un kultūrvēsturiskais mantojums

Ainavas

Ozolnieku novada telpiskā struktūra ir raksturojama ar divu veidu apdzīvoto vietu tipiem:

1. Kompaktas un urbanizētas apdzīvotās vietas;
2. Viensētas un retinātas viensētu grupas.

Pie kompaktas un urbanizētas apdzīvotas vietas pieskaitāmi novada ciemi – Ozolnieki, Iecēni, Brankas, Āne, Tetele, Jaunpēternieki, Cenas, Dalbe, Garoza un Emburga, kas raksturojas ar kompaktu ēku izvietojumu un attīstītu publisko un inženiertehnisko infrastruktūru. Jaunizveidotas ciemu teritorijas, kas raksturojas ar vienkopus izvietotām savrupmāju grupām, taču bez publiskās un inženiertehniskās infrastruktūras ir Renceles. Pārējās novada apdzīvotās vietās dominē viensētas un viensētu grupas. Kompakta savrupmāju apbūve sāk veidoties arī Glūdas ciemā. Tipiska rūpnieciska apbūve ir attīstījusies Raubēnu ciemā. Apbūves raksturu ir veidojuši vairāki nozīmīgi faktori. Kā būtiskākais no tiem ir - Ozolnieku novada teritorija ir bagāta ar māla atradnēm, kuras intensīvi sāka izmantot pēc Otrā pasaules kara. Līdz ar māla iegūšanu veidojās jaunas apdzīvotas vietas. Pie vienas no pirmajām māla atradnēm – Sarkanais māls, kur notika arī ķieģeļu ražošana, sāka veidoties **Ānes ciems**. Šeit tika uzbūvētas dažas daudzstāvu dzīvojamās ēkas, kā arī vairākas savrupmājas. Līdzīgi veidojies ir arī **Branku ciems** ar daudzstāvu un individuālām dzīvojamām ēkām. Branku ciems vairākus gadus veidojies arī kā bijušā Cenu pagasta

centrs. Ciems gan teritoriāli, gan iedzīvotāju sarunvalodā tiek dalīts divās daļās – Brankās un Pārupē, kuru sadala lecavas upe. Ciemos ir samērā labs nodrošinājums ar inženiertehnisko infrastruktūru un daļēji izveidota sociālā infrastruktūra. Minētās apdzīvotās vietas raksturojas ar daudzdzīvokļu ēku apbūvi. **Ozolniekus** pamatoti uzskata par melioratoru ciematu, jo attīstoties meliorācijas uzņēmumiem, dažu viensētu vietā radās ciemats. Padomju gados Ozolnieku pagastam bija pilsētciemata statuss, tas saruka teritoriāli, toties sociālo, ekonomisko un komunālo pakalpojumu ziņā pagasts bija viens no attīstītākajiem Latvijā. Ar LR Augstākās padomes Prezidija 1992. gada 10. jūlija Dekrētu "Par Jelgavas rajona Ozolnieku ciemata administratīvās teritorijas pārveidošanu par pagastu", Ozolnieku pilsētciemats pārveidots par Ozolnieku pagastu ar administratīvo centru Ozolnieku ciemā. Mūsdienās Ozolnieki ir viens no lielākajiem ciemiem Ozolnieku novadā ar attīstītāko infrastruktūru un vislabāk nodrošinātāko apkalpes un sabiedriskajiem objektiem.

Vēsturiski ap bijušo Teteles muižu veidojies **Teteles ciems** ar individuālo dzīvojamo māju pārsvaru, vairākām divstāvu dzīvokļu ēkām un Teteles skolu. Tomēr lielākā daļa savrupmāju celtas padomju laikā. Apbūve ir samērā blīva, bet nav pietiekošs inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājums. Teteles un Ānes ciemu robežas sakļaujas, bet telpiski tie ir divi atsevišķi ciemi. Teteles un Ānes ciema iedzīvotāji pateicoties tiešajai autobusu satiksmei ar Jelgavu pārsvarā izmanto darba vietas Jelgavā. Ānes ciemā atrodas iedzīvotāju mazdārziņu teritorijas.

Dalbes ciems ir veidojies Dalbes stacijas apkārtnē. Ciems ar Jelgavas šoseju tiek sadalīts divās daļās. Vecā daļa – kurā atrodas Dalbes baznīca, kapi, stacija un jaunā daļa, kura ietver divas blīvi apbūvētas savrupmāju teritorijas Misas abos krastos. Jaunā daļa veidojusies padomju laikā, kur Misas labā krastā ir 60-to gadu apbūve, bet kreisā krastā 80-to gadu apbūve. Ciema teritorijā Misas upes labā krastā atrodas d/s „Saturns”. D/s "Saturns" apbūve ir dārza mājas un atsevišķas nelielas savrupmājas. Šajā blīvi apbūvētā teritorijā nav atbilstošas inženiertehniskās infrastruktūras.

Cenas ciems telpiski ir ļoti neliels un kompakts ar pāris daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un dažām savrupmājām. Inženierkomunikāciju nodrošinājums nav.

Jaunpēternieku ciems arī ir telpiski neliels un kompakts kur izvietojušās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājām un savrupmājas, kā arī ražošanas uzņēmumu apbūve.

Pie kompaktas un urbanizētas apdzīvotas vietas pieskaitāmi Salgaļes pagasta ciemi – **Garozā un Emburģā** ar samērā kompaktu ēku izvietojumu un vairāk vai mazāk attīstītu publisko un inženiertehnisko infrastruktūru. Ciemos pārsvarā dominē savrupmāju teritoriju apbūve. Centros koncentrēti sabiedriskie, tirdzniecības un pakalpojumu objekti. Ciemu apbūve pārsvarā veidota 20. gs. otrajā pusē, ar tam laikam raksturīgo arhitektūru.

Ozolnieku novada teritorijā atrodas vasarnīcu tipa apdzīvota teritorija – bijusī dārzkopības sabiedrība "Lazdiņas". Teritorija izvietojas Misas upes kreisā krastā. D/s "Lazdiņas" apbūve ir dārza mājas un atsevišķas nelielas savrupmājas. 2007.- 2008. gados daudzās teritorijās, kur saskaņā ar spēkā esošo novada teritorijas plānojumu bija atļauta retinātā savrupmāju apbūve, tika veikta detālpilānojumu izstrāde, paredzot jaunu savrupmāju dzīvojamo kvartālu izveidošanu. Šobrīd, ņemot vērā ekonomisko recesiju, šis process ir apstājies. Daudzviet teritorijas ir tikai sadalītas, neveicot nepieciešamās inženiertehniskās infrastruktūras izbūvi. Liela uzmanība jāpievērš šo teritoriju inženiertehniskajai sagatavošanai, pirms dzīvojamo ēku būvniecības uzsākšanas.

Lauku teritorijas (novada teritorija ārpus esošo ciemu robežām) ir Ozolnieku novada nozīmīgāko dabas resursu un ekosistēmu pakalpojumu avots, darba un atpūtas vide, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidības resurss. Ainavu ietekmē un veido arī mežu teritorijas, kuras sastāda ~ 47% no novada teritorijas.

Kultūrvēsturiskais mantojums

Ozolnieku novadā atrodas 22 nekustamie kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, kuru 29.10.1998. apstiprinājusi LR Kultūras ministrija ar rīkojumu Nr.128. Tie ir: 11 arheoloģiskie, 8 arhitektūras pieminekļi un 3 vēsturiska notikumu vietas. Šo valsts kultūras pieminekļu precīzs uzskaitījums, atrašanās vieta novadā un noteiktie aizsargjoslu platumi sniegti TIAN 5.pielikumā.

Plānojot funkcionālās zonas, teritorijas izmantošanu un apbūvi vai paredzot jebkāda veida saimniecisko darbību kultūras pieminekļos vai to aizsardzības zonās, ņemti vērā sekojoši normatīvie akti:

- Likums Par kultūras pieminekļu aizsardzību;
- MK 26.08.2003. noteikumi Nr.474 Noteikumi par kultūras pieminekļu aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu;
- Kā arī citi normatīvie akti, kuros ietverti kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumi.

Saskaņā ar likuma Par kultūras pieminekļu aizsardzību 23. pantu un Aizsargjoslu likuma 8. pantu aizsardzības zona ap valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem iaukos noteikta 500 m, ja aizsardzības zona nav noteikta īpaši.

Izstrādājot teritorijas plānojumu Kultūras pieminekļos un to aizsardzības zonās noteikti tādi teritorijas plānojuma risinājumi, kas nerada draudus kultūras pieminekļu saglabāšanai un aizsardzībai, nepazemina kultūras pieminekļa un kultūrvēsturiskās ainavas vērtību, respektējot šīs kultūrvēsturiskās vērtības (telpisko izveidojumu, reljefa un apzaļumojuumu sistēmu, vēsturisko plānojuma struktūru, kultūrslāni, apbūves arhitektonisko veidolu, būvju mērogu un apjoma proporcijas u. tml.), kā arī, kas nodrošina piemineklim atbilstošās vides, ainavas, apzaļumošanas un labiekārtošanas rakstura saglabāšanu un kultūras pieminekļa vizuālo uztveri. Īpaša uzmanība pievērsta atļautās izmantošanas un apbūves parametru nosacījumiem teritorijas plānojumā noteiktajās funkcionālajās zonās, kas atrodas kultūras pieminekļos un to aizsardzības zonās, lai nepieļautu kultūrvēsturiskai videi neatbilstošu būvju būvniecības iespējas, piemēram, liela apjoma un kultūrvēsturiskai videi neraksturīgas būves. Nodrošināts, lai kultūras pieminekļos un to aizsardzības zonās netiktu noteikta funkcionālās zonas ar standartizētām prasībām apbūvei (īpaši kvantitatīviem apbūves rādītājiem), kas ievērojami mazina teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā gan ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu, gan arī ar teritorijas plānošanas principiem.

TIAN iestrādāts, ka arheoloģisko pieminekļu teritorijā nav pieļaujama jaunu ēku būvniecība, ceļu un ielu, karjeru, ūdenstilpņu izveide, kā arī citi ar zemes reljefa pārveidojumiem saistīti darbi.

Ņemot vērā, ka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā tiek veikta kultūras pieminekļu teritoriju digitalizācija un pieminekļu teritoriju un to aizsargjoslu precizēšana, arī pēc teritorijas plānojuma apstiprināšanas iespējamās pieminekļu teritoriju un aizsargjoslu izmaiņas, tādēļ teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka pēc valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritoriju digitalizācijas, kuras rezultātā var mainīties valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa teritorija un aizsargjosla (aizsardzības zona), norādītās izmaiņas nav uzskatāmas par teritorijas plānojuma grozījumiem.

5.9. Meža resursi, lauksaimniecības teritorijas, purvi

Nozīmīgākie stratēģiskie lauku teritoriju resursi novada kopējai attīstībai ir meži, lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ūdeņi (Lielupe, Iecava, Garoza, Misa u.c.), kā arī derīgo izrakteņu atradnes.

Atbilstoši Valsts zemes dienesta mājaslapā pieejamiem datiem uz 01.01.2018., ~ 37 % no novada teritorijas aizņem lauksaimniecības teritorijas, ~ 48 % – meži. Salīdzinot šos datus ar Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā norādītajiem (meži ~45% un lauksaimniecībā izmantojamās zemes ~40 % no novada teritorijas 2011. gadā), secināms, ka mežu platības ir palielinājušās un lauksaimniecībā izmantojamās zemes samazinājušās. Tā kā vairāk kā pusi novada teritorijas klāj meži ar nozīmīgu ekoloģisko un vēstures vērtību, to būtu lietderīgi izmantot tūrismā un novadpētniecībā. Novadā ir attīstīta medību kultūra. Ozolnieku novadā galvenokārt ir priežu un vietām arī jauktu koku meži, kas aizņem lielāko daļu novada ziemeļu daļas, bet dienvidos mežu ir mazāk un lielāko daļu teritorijas veido lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Novada teritorijā ir vairāki purvi: Vīlantu purvs, Pēternieku purvs, Briežu purvs, Būdakalna tīrelis, Serenu purvs un Lāču purvs (*Natura 2000 teritorija*). Šīm teritorijām noteiktas aizsargjoslas, kuru platumi sniegti zemāk esošajā tabulā Nr.11

Purvu aizsargjoslu platumi (Avots – TP Paskaidrojuma raksts)

Tabula Nr.11

Nosaukums	Aizsargjosla (m)
Vīlantu purvs	20
Pēternieku purvs	20
Briežu purvs	20
Būdakalna tīrelis	50
Serenu purvs	50
Lāču purvs	100

Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikts, ka tā attīstības virziens ir veicināt lauku un novada attīstības centru (ciemu) mijiedarbību, sekmējot:

1. mobilitātes iespējas, t.sk. nodrošinot attīstības centru sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī radot iespējas lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas realizācijai;
2. darbaspēka un zināšanu plūsmu, sekmējot zināšanu pārnesi;
3. kapitāla plūsmu, dažādojot lauku teritoriju ekonomiku, tradicionālas lauksaimniecības nozares papildinot ar jaunu un inovatīvu produktu ražošanu;
4. tūrisma plūsmu, novirzot to no Ozolniekiem un Jelgavas pilsētas uz novada lauku teritorijām.

Attiecīgie attīstības virziena punkti, lai veicinātu lauku un novadu attīstības centru (ciemu) mijiedarbību, saglabāti arī jaunajā Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2030. gadam. Veidojot Ozolnieku novada teritorijas plānojumu, tajā integrēti augstāk minētie attīstības virzieni.

Lai novērstu situāciju, ka apbūvei tiek transformētas vērtīgas lauksaimniecības un mežu zemes, kā arī notiek jaunas apbūves aktivizēšana un zemes gabalu sadalīšana ainaviski vērtīgās un ekoloģiski jūtīgās vietās, kas agrāk bija lauksaimniecībā izmantojama zeme, pašvaldība stratēģiski plāno radīt priekšnoteikumus lauksaimniecībā vērtīgo zemju saglabāšanai.

Atbilstoši Valsts meža dienesta mājaslapā pieejamai informācijai, sniegts Meža zemes platību

sadalījums pa zemes kategorijām 2018. gadā, skatīt tabulu Nr.12.

Meža zemes platību sadalījums pa zemes kategorijām, ha

Tabula Nr.12

Novads	Pagasts	Meža zeme	Mežs	Mežaudze	Purvi	Lauces	Pārplūstoši klājumi	Ceļi	Grāvji	Pārējās meža zemes
Ozolnieku novads	Cenu pagasts	6826.67	6507.06	6226.02	3.74	27.51	21.51	30.55	236.3	0
	Ozolnieku pagasts	280.77	274.2	272.46	0	1.02	0	0.23	5.32	0
	Salgales pagasts	7180.52	6650.97	6377.54	135.18	50.77	18.94	101.22	222.7	0.74
Ozolnieku novads kopā		14287.96	13432.23	12876.02	138.92	79.3	40.45	132	464.32	0.74

5.10. Alternatīvie energoresursi

Energoresursi ir katras teritorijas attīstībai nozīmīgs faktors. Latvijā ir ierobežoti ar fosilajiem energoresursiem saistīti energoresursu krājumi, tai pat laikā ir samērā plašas alternatīvo energoresursu izvēles un izmantošanas iespējas.

Balstoties uz teorētiskiem aprēķiniem, kopējais AER potenciāls no biomasas izmantošanas un biogāzes ražošanas Ozolnieku novadā ir 45,6 GWh gadā.

Biomasas potenciāls. Lai noteiktu koksnes pieejamību enerģijas ražošanai Ozolnieku novada teritorijā, ir analizēta informācija par malkas, mežistrādes atlikumu, grāvmalu biomasas un kokapstrādes atlikumu pieejamību. Pēc enerģētiskās koksnes potenciāla sadalījuma novada teritorijā, redzams, ka lielākais biomasas potenciāls ir no mežistrādes atlikumiem (44 %), kam seko biomasa no kokapstrādes atlikumiem (30 %), malkas potenciāls (22 %) un grāvmalu biomasa (4 %). Kopējais teorētiski aprēķinātais biomasas potenciāls no enerģētiskās koksnes Ozolnieku novadā ir 39 GWh gadā.

Biogāzes ražošanas potenciāls. Apskatīts tikai potenciāls no mitrajiem lauksaimniecības atlikumiem (dzīvnieku vircas un kūsmēsli, kā arī zāles skābbarība), jo nav datu par lauksaimniecības sauso atkritumu veidošanās apjomu novada teritorijā. Lauksaimniecības kultūru audzēšana tikai biogāzes ražošanas vajadzībām netiek uzskatīta par labas prakses piemēru, līdz ar to šāds potenciāls nav apskatīts. Lielākais biogāzes potenciāls ir no liellopiem (73 %), kam seko zirgi (14 %) un pārējie mitrie lauksaimniecības atlikumi sastāda 13 %. Kopējais teorētiski aprēķinātais biogāzes ražošanas potenciāls no lauksaimniecības atkritumiem Ozolnieku novadā ir 6,6 GWh gadā.

Saules enerģijas potenciāls. Saules enerģijas potenciāls ir atkarīgs no saules radiācijas ilguma un intensitātes, kas atkarīga no gadalaika, klimatiskiem apstākļiem un ģeogrāfiskā stāvokļa. Atkarībā no atrašanās vietas gada globālais starojums uz slīpas virsmas Baltijas jūras valstīs vidēji ir 1175 kWh/m², 80 % no tā sastāda vasaras laikā. Ozolnieku novadā vidēji šis rādītājs ir 1180 kWh/m² gadā. No saules enerģijas var ražot gan siltumenerģiju, gan elektroenerģiju. Lai teorētiski būtu iespējams aprēķināt saules enerģijas potenciālu enerģijas ražošanā,

nepieciešama informācija par izvēlēto tehnisko risinājumu, kā arī izvietojšanas iespējām novada teritorijā.⁹ Līdz ar to precīzu datu par iespējamo saražoto GWh daudzumu nav.

Pēc iespējas vairāk energoresursu izmantošanā jātiecas uz vietējo resursu izmantošanas iespējam un to sniegto potenciālu ilgtspējīgas attīstības virzienā.

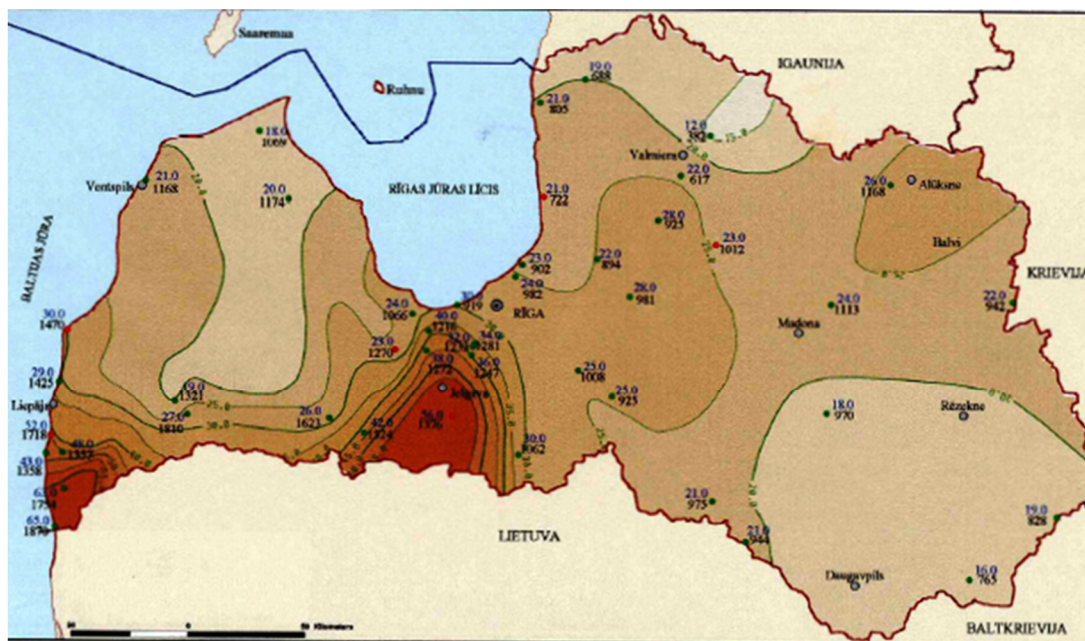
Ģeotermālā enerģija

Ģeotermālo enerģiju, jeb Zemes siltumenerģiju var raksturot ar nogulumiežu temperatūru, ko lielā mērā nosaka Zemes iekšējās siltumplūsmas intensitāte un ģeotermiskais gradients.

Latvijas teritorijā, atkarībā no to izmantošanas iespējām varētu tikt izdalīti šādi ģeotermālās enerģijas resursi:

1. Zemas temperatūras ģeotermālie resursi $<20^{\circ}\text{C}$; izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
2. Vidējas temperatūras ģeotermālie resursi $20^{\circ}\text{C} - 30^{\circ}\text{C}$; izmantojami apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
3. Augstas temperatūras $>30^{\circ}\text{C}$; izmantojami nelielu apdzīvotu vietu apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus, tiešā veidā izmantojot apsildīšanas vajadzībām, kā arī koģenerācijas elektrocentrālēs;
4. Petrotermālie resursi $>100^{\circ}\text{C}$; izmantojami elektrības ražošanai, apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai.

Ozolnieku novads ietilpst centrālās Latvijas termālās anomālijas zonā ar paaugstinātu zemes siltumplūsmu un ģeotermālo gradientu, kā rezultātā stagnantās un palēninātās hidrodinamiskās

6. att. Kristāliskā pamatklintāja virsmas temperatūras karte

● 21 795 Urbans, Kristāliskā pamatklintāja virsmas temperatūra, C, pēc digitizēto termokarotāžas diagrammu datiem kristāliskā pamatklintāja virsmas dziļums, m z.z.v.
— 25.0 Kristāliskā pamatklintāja virsmas izoterma, C
● 26 887 Urbans, Kristāliskā pamatklintāja virsmas temperatūra, C, pēc temperatūras mērījumu datiem (TP) kristāliskā pamatklintāja virsmas dziļums, m z.z.v.

Autori:
R. Pomeranceva
B. Breikmane

⁹ Ozolnieku novada pašvaldības Enerģētikas rīcības plāns 2018. – 2025.gadam

zonas iežu un pazemes ūdeņu temperatūra ir salīdzinoši augsta un ir iespējama zemes siltumenerģijas jeb ģeotermālās enerģijas ieguve un izmantošana.

Attēls Nr.6 **Kristāliskā pamatklintāja virsmas temperatūras karte** (Avots VĢD)

Ozolnieku novadā Kembrija nogulumu virsmā temperatūra svārstās no 40°C - 50°C. Dziļāk iegulošo kristāliskā pamatklintāja iežu temperatūras pētījumi nav veikti, taču prognozējams, ka vidēji līdz 2 km dziļumā temperatūra pārsniegtu 100°C.

6. ANTROPOGĒNĀ SLODZE

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzemes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

- Antropogēno slodzi lielā mērā raksturo zemes lietošanas veids.
- Vides kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde.
- Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanu.
- Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā.
- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas.
- A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktveida slodzi uz gaisa un ūdens vidi.
- Intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas teritorijas uzskatāmas par difūzā piesārņojuma slodzes avotiem.

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

6.1. Zemes lietošanas veids

Tā kā viens no antropogēno slodzi raksturojošiem lielumiem ir zemes lietošanas veids, atbilstoši Valsts zemes dienesta mājas lapā pieejamiem datiem tabulā Nr.13 sniegts Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos (hektāros), dati uz 01.01.2019.

Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos (ha) (Avots – VZD)

Tabula Nr.13

Administratīvā teritorija	Kopplatība	Zemes lietošanas veids							
		lauksaimniecībā izmantojama zeme	mežs	krūmājs	purvs	ūdens objektu zeme	zeme zem ēkām un pagalmiem	zeme zem ceļiem	pārējās zemes
Ozolnieku novads	28 584	10 625	13 578	399	153	1260	799	741	1029

Kā redzams pēc augstāk sniegtās informācijas tabulā Nr.13, Ozolnieku novadā dominējošais zemes lietojuma veids ir meža teritorijas ~ 48 % un lauksaimniecībā izmantojamās zemes ~ 37 %.

6.2. Komunālo pakalpojumu pieejamība

Kanalizācija un ūdensapgāde

Sabiedriskā pakalpojuma sniedzējs, centralizētā sadzīves kanalizācija un centralizētā ūdensapgāde, Ozolnieku novada teritorijā veic SIA "Ozolnieku KSDU". Centralizētie tīkli ir izbūvēti Ozolnieku, Emburgas, Garozas, Jaunpēternieku, Ānes, Teteles, Branku ciemos. Īstenojot Kohēzijas fonda projektu līdz 2023. gadam, Ozolnieku ciemā ar centralizētajiem tīkliem tiks nodrošināti, apmēram 80% iedzīvotāju. Tiks realizēts arī projekts Garozas ciema ūdensapgāde. Ozolnieku novada teritorijā darbojas sešas aukstā dzeramā ūdens sagatavošanas stacijas un septiņas notekūdeņu attīrīšanas ietaises. Vidēji Ozolnieku novadā centralizētajos ūdensapgādes tīklos 2018. gadā tika padoti aptuveni 208 609 m³, savukārt attīrīti, apmēram, 194 358 m³ sadzīves notekūdeņi.

Teritorijas, kurās ir paredzētas dzīvojamo māju apbūvei, iespēju robežās un pēc iedzīvotāju blīvuma pieaugšanas, tiks plānoti centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli. Ūdenssaimniecības attīstība paredzēta novada ciemos (Ozolnieki, Garoza, Āne).

Ar pašvaldības centralizētām inženierkomunikācijām, izņemot siltumapgādi, ir nodrošināts Ozolnieku un Garozas ciems. Centrālās inženierkomunikācijas nav pieejamas Cenas, Dalbes, Iecēnu, Jaunpēternieku un Renceles ciemos. Tabulā Nr.14 sniegts centrālās kanalizācijas un ūdensvada tīklu raksturojums.

Centrālās kanalizācijas un ūdensvada tīkli (Avots – TP Paskaidrojuma raksts)

Tabula Nr.14

Pagasts	Ciems	Centrālā kanalizācija (K)	Centrālais ūdensvads (Ū)	Ir jāpieslēdzas	Ū un K tīklu paplašināšana
Ozolnieku pagasts	Ozolnieki	Ir	Ir	Ir	Ir
Cenu pagasts	Āne	Ir (daļēji)	Ir (daļēji)	Nav	Ir
	Brankas	Ir	Ir	Nav	Nav
	Cena	Nav	Nav	Nav	Nav
	Dalbe	Nav	Nav	Nav	Nav
	Iecēni	Nav	Nav	Nav	Nav
	Jaunpēternieki	Ir	Ir	Nav	Nav
	Raubēni	Ir	Ir	Nav	Nav
Salgales pagasts	Tetele	Ir	Ir	Nav	Nav
	Garoza	Ir	Ir	Ir	Ir
	Emburga	Ir	Ir (daļēji)	Nav	Nav
	Rencele	Nav	Nav	Nav	Nav

Siltumapgāde, elektroapgāde

Enerģijas ražošana Ozolnieku novadā notiek trīs veidos:

- Centralizēti – Ozolnieku novadā darbojas 3 centralizētās siltumapgādes sistēmas, kas siltumenerģijas patērētājus ar siltumenerģiju nodrošina Ozolnieku ciemā, Brankās un Ānē;
- Vietējās apkures sistēmās – Ozolnieku novadā ir vismaz viena vietējā apkures sistēma Ānes ciemā, Tetelē;
- Individuāli katrā ēkā un /vai dzīvoklī.

Centralizētā siltumapgādes sistēma ir izveidota un darbojas Ozolniekos, Branku ciemā un Ānē. Ozolniekos un Branku ciemā siltumapgādes pakalpojumus nodrošina pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Ozolnieku KSDU", bet Ānē – SIA "Āne EP". Kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze un šķelda.

Elektroapgādi novada teritorijā nodrošina AS "Sadales tīkls". Ar elektroenerģiju tiek nodrošināti 100% novada iedzīvotāju. Elektroenerģijas piegādes līnijas ir gan gaisa, gan pazemes. Pašvaldības ielu un sabiedrisko vietu apgaismošanu nodrošina pašvaldība norēķinoties par patērēto elektroenerģiju ar AS "Sadales tīkls".

Ozolnieku novada pašvaldībai ir izstrādāts Enerģētikas rīcības plāns 2018.-2025. gadam. Enerģētikas rīcības plāns izstrādāts, lai:

- Nodrošinātu plānveidīgu pieeju energoresursu pārvaldībai pašvaldības teritorijā;
- Atvieglotu lēmumu pieņemšanu par turpmākiem enerģijas patēriņa samazināšanas un vides pasākumiem, kā arī finansējuma piesaisti;
- Dotu priekšlikumus, kā ieviest sistemātisku pieeju pašvaldības ēku apsaimniekošanā un enerģijas patēriņa samazināšanā.

Enerģētikas rīcības plānā noteikti galvenie enerģētikas un vides izaicinājumi Ozolnieku novadā:

- Energopārvaldības sistēmas izveide un ieviešana Ozolnieku novada pašvaldībā;
- Videi draudzīga kurināmā izmantošana pašvaldības ēkās;
- Jaunu enerģijas patērētāju piesaiste siltumapgādes sistēmām;
- Daudzdzīvokļu ēku atjaunošana;
- Daudzdzīvokļu ēku ar individuāliem apkures risinājumiem un apsaimniekošana un atjaunošana.

6.3. Atkritumu apsaimniekošana

Vides politikas pamatnostādnes atkritumu saimniecības sektorā ir - ierobežot atkritumu rašanos, samazināt to bīstamību un apglabājamo daudzumu, veicinot to pārstrādi vai atkārtotu izmantošanu. Tas ir integrāls process dabas, sociālās, pārvaldības un vides komunikācijas sektoros, sadarbojoties visām interešu grupām.

Uz Ozolnieku novadu ir attiecināms apsaimniekošanas plāna mērķis – samazināt atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu. Savukārt attiecībā uz jau radītajiem atkritumiem, nepieciešams nodrošināt, ka:

- atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un veselībai;
- lielākā daļa atkritumu tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts) vai nekaitīgā formā;
- apglabājamo atkritumu daudzums tiek samazināts līdz minimumam, un atkritumi tiek iznīcināti vai apglabāti cilvēku veselībai un videi drošā veidā;
- atkritumi tiek apstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām.

Komersanti, kuri nodrošina poligonu darbību, vairākos gadījumos ir starppašvaldību reģionālie uzņēmumi, kuriem ir būtiska loma sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizācijā.

Ozolnieku novada TIAN norādīts, ka visā novada teritorijā ir aizliegts vākt, uzkrāt vai glabāt kaudzē vai laukumos atkritumus, krāmus, lupatas, pamestus transportlīdzekļus, metāllūžņus, būvgružus, ja vien šim nolūkam izmantotā zeme nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota to savāktovei vai ietverta ēkā. Prasības neattiecas uz atkritumu savākšanu speciālās noteikta parauga atkritumu tvertnēs kā arī, ja veiktās darbības ir saskaņotas pašvaldībā (t.sk. saskaņots būvprojekts), kā arī, ja tie ir radušies būvniecības procesā. Kā arī aizliegts uzkrāt, glabāt un pārstrādāt bīstamos atkritumus kā arī saimniecisko darbību, kuras pārstrādes rezultātā veidojas bīstamie atkritumi.

Ciemu teritorijās publiski lietojamas atkritumu tvertnes ir jānovieto šim nolūkam speciāli iekārtotās, ar sanitārajiem dienestiem saskaņotās vietās. Nekustamā īpašuma īpašniekiem jāuztur kārtībā piebraucamie ceļi uz atkritumu tvertnēm un jānodrošina tvertņu ekspluatācijas apkalpošana.

Karjeru teritorijās ir aizliegts vākt, glabāt un izvietot bīstamos atkritumus.

Rūpnieciskās apbūves teritorijā atļauta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (izņemot bīstamos atkritumus), tehniskās apbūves teritorijā atļauta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve, t.sk. notekūdeņu apsaimniekošana; (izņemot bīstamos). Lauksaimniecības teritorijās, kā papildizmantošanas veids noteikta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (izņemot bīstamos atkritumus).

Galvenie risināmie problēmjaucājumi ir: sadzīves atkritumu dalītās savākšanas sistēmas attīstība, prettiesiski uzglabāto atkritumu apjoma mazināšana un turpmāka šādu darbību nepieļaušana, apglabājamā bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzuma samazināšana, iedzīvotāju izglītošana, veicinot izpratni par atkritumu šķīrošanas nozīmi vides un resursu saglabāšanā.

Atbilstoši VVD Jelgavas RVP sniegtajai informācijai (Vides pārskata 1.pielikums), ir divas vietas, kur tiek veikta prettiesiska atkritumu uzglabāšana:

- SIA "MILENIALS", kas atrodas "Stigmas", Cenu pagastā, Ozolnieku novadā. Pārvaldē atļaujas nav saņemtas, bet objektā prettiesiski uzglabā lielu apjomu ar dažāda veida bīstamajiem atkritumiem;
- Nekustamais īpašums „Lauskas”, Cenu pagastā, Ozolnieku novadā, kur tiek prettiesiski uzglabāti dažāda veida ražošanas un sadzīves atkritumi lielos apjomos.

Pašvaldībai sadarbībā ar VVD Jelgavas RVP ir jārod risinājums šādu darbību novēršanai.

Atbilstoši teritorijas plānojuma funkcionālajam zonējumam abas šīs teritorijas atrodas Rūpnieciskās apbūves teritorijā, kur atbilstoši TIAN atļauta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (izņemot bīstamos atkritumus).

Atkritumu apsaimniekošana

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ozolnieku novadā veic SIA "Clean R". Šobrīd pašvaldība novada teritorijā ir izveidojusi 22 šķirotu atkritumu punktus, kur iedzīvotājiem ir iespēja nodot šķirotos atkritumus:

Zilajos konteineros – papīru: makulatūru, rakstāmpapīru, iepakojumus;

Dzeltenajos konteineros – plastmasu: pet pudeles, iepakojumus, maisiņus;

Zaļajos konteineros – stiklu: pudeles un burkas.

Papildus esošajiem publiskajiem šķirotu atkritumu savākšanas punktiem klientiem, vienojoties ar atkritumu apsaimniekotāju un izvērtējot punktu saimniecisko pamatotību, ir iespējams izveidot privātus dalīto atkritumu vākšanas punktus. Apsaimniekotājam jānodrošina dalīto atkritumu konteineru uzstādīšana klientu norādītā vietā un regulāra to iztukšošana.

Pie SIA "Ozolnieku KSDU" apsaimniekojamo daudzdzīvokļu dzīvojamo māju atkritumu konteineriem iedzīvotāju vajadzībām izvietoti 15 lielgabarītu savākšanas punkti sekojošās adresēs:

- Ozolniekos – Skolas iela 11, Rīgas iela 18, Parka ielas iekšpagalms, Kastaņu iela (pie garāžām) un Aizupes rajons (Aizupes 4);
- Brankās - Saules iela 7b (pie garāžām) un Spartaka iela (pretī ūdenstornim);
- Ānē - Cetnieku iela 2, pie Celtnieku iela 14, Jaunatnes iela 5 un Celtnieku iela 9 pie Sporta ielas;
- Tetelē - Skolas iela 11 un Bērzu iela 5;
- Garozā - Iecavas iela 9 (pie mikrorajona);
- Emburgā - 1. maija iela 5.

Metāllūžņus novada teritorijā iespējas nodot SIA "Mītavas metāls", Akmens ceļš 7a, Raubēni, Cenu pag., Ozolnieku novads.

Būvgružus iespējams noglabāt atkritumu poligonā "Brakšķi".

Atbilstoši LVĢMC mājaslapā pieejamiem publiskajiem pārskatiem darbības ar sadzīves un bīstamajiem atkritumiem Ozolnieku novadā pēdējo gadu laikā atainotas tabulā Nr.15.

Darbības ar sadzīves un bīstamajiem atkritumiem Ozolnieku novadā (Avots – LVĢMC atkritumu pārskati)

Tabula Nr.15

Gads	Radītais sadzīves atkritumu daudzums (t)	Radītais bīstamo atkritumu daudzums (t)	Savāktais sadzīves atkritumu daudzums (t)	Savāktais bīstamo atkritumu daudzums (t)
2017	4140,047	2942,95	8739,836	3231,448

2016	6294,767	1490,307	7897,238	5744,687
2015	5733,271	2648,603	6711,26	394,569

Dati par 2018. gadu netika iekļauti, jo visas organizācijas uz Vides pārskata izstrādes brīdi vēl nav atskaitījušās par radīto/savāktu atkritumu daudzumu 2018. gadā.

Pēc sniegtajiem datiem redzams, ka pozitīva tendence ir tam, ka savāktu atkritumu daudzums ir lielāks, nekā radītais, kas izskaidrojams ar iepriekš radīto atkritumu nonākšanu atkritumu apsaimniekošanas sistēmā, nevis nelegāli izmestiem tiem nepiemērotās vietās. Situāciju noteikti uzlabo arī dalīto atkritumu ieviešanas sistēma un iedzīvotāju izglītošanas/informēšanas pasākumi.

6.4. Trokšņa piesārņojums

Viens no dzīves vides kvalitātes rādītājiem ir trokšņu nepiesārņota vide. Trokšņa piesārņojums iestājas, ja kādā vidē skaņas skaļums pārsniedz noteiktu, cilvēka dzīves kvalitāti negatīvi neietekmējošu līmeni, t.s. pieļaujamo trokšņa līmeni. Svarīgākie reglamentējošie dokumenti šajā jomā ir LR 15.03.2001. likums „Par piesārņojumu” un Ministru kabineta 07.01.2014. noteikumi Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”. Atbilstoši šajos dokumentos noteiktajām normām, attiecīgas institūcijas vienlaicīgi veic trokšņa līmeņa kontroli kā apdzīvotās vietās, tā trokšņa rašanās vietās, un izskata iespēju veikt vai/ un veic pasākumus tā samazināšanai līdz normatīvajos aktos noteiktajiem pieļaujamiem robežlielumiem. Trokšņa līmeni konkrētās vietās noteic atsevišķiem trokšņa avotiem, kā arī vērtējot vairāku avotu radīto trokšņa kopējo līmeni. Ir izstrādāti trokšņa līmeņa rādītāji dažādiem diennakts periodiem, t.s. trokšņa robežlielumi

MK noteikumos noteiktās trokšņu robežvērtības neattiecas uz tām teritorijas daļām, kas atrodas dzelzceļa nodalījuma joslā vai dzelzceļa aizsargjoslā, ja noteicošais trokšņu emisijas avots ir vilcienu radīta kustība.

Lai noteiktu trokšņa līmeni kādā konkrētā vietā vispirms nosaka apkārtējā teritorijā esošos un iespējamus (potenciālos) trokšņa avotus. Parasti ceļi ar intensīvu transporta līdzekļu kustību ir vieni no galvenajiem paaugstināta trokšņa avotiem apdzīvotās vietās. Arī Ozolnieku novadā nozīmīgākais trokšņa avots ir dzelzceļa pārvadājumi un auto satiksme pa valsts galveno autoceļu A8 (Rīga - Jelgava - Lietuvas robeža (Meitene); četri reģionālie autoceļi P 93 (Jelgava – Iecava), P 94 (Jelgava - Staļģene – Code), P 99 (Jelgava – Kalnciems), P 100 (Jelgava – Dalbe) un vairāki vietējie autoceļi.

Rūpniecības radītie trokšņi nav tik būtiski, jo Ozolnieku novada teritorijā nav izvietoti rūpniecības uzņēmumi, kas rada spēcīgu (stipru) troksni.

Gaisa satiksmes radītie trokšņi Ozolnieka novadu neietekmē. 2017. gada 8. decembrī ir apstiprināta VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” trokšņu stratēģiskā karte. Karte apvieno informāciju par gaisa kuģu radītā trokšņa skartajām teritorijām, iedzīvotāju skaitu, dažādas sabiedriskās iestādes, trokšņa robežlielumus šādās teritorijās.¹⁰ VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” trokšņa stratēģiskā karte sastāv no četrām daļām:

I daļa. Kartēšanas rezultātu kopsavilkums;

¹⁰ http://www.riga-airport.com/lv/main/par-lidostu/vide/vides_troksnis/troksna-strategiska-karte_2016

II daļa. Trokšņa stratēģiskās kartes tehniskā atskaite;

III daļa. Kartēšanas rezultāti tabulu veidā;

IV daļa. Kartēšanas rezultāti karšu veidā.

Sagatavotajā dokumentā ietekme uz Ozolnieku novadu nav konstatēta, pie ietekmētajām teritorijām norādīts Babītes novads, Jūrmalas pilsēta, Mārupes novads, Olaines novads un Rīga. Lidosta kopš 2008. gada veic gaisa kuģu trokšņa monitoringu un Lidostas Kvalitātes departamenta Vides trokšņa laboratorija kopš 2014. gada 5. jūnijā ir akreditēta vides trokšņa mērīšanā. Mērījumu rezultāti ir izmantoti modelēšanas rezultātu pārbaudē un trokšņa stratēģiskās kartes sagatavošanā.

VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" publicē informāciju par gaisa kuģu skaitu, kas ir pārlidojis definētas teritorijas augstumā, kas mazāks par 5000 pēdām jeb 1500 metriem. Apskatot informāciju par pārlidotajām teritorijām 2018. gadā¹¹, konstatēts, ka šajā sarakstā nav minēta neviena Ozolnieku novada teritorija (apdzīvota vieta/ciems, publiska iestāde u.tml.). Secināms, ka Starptautiskās lidosta "Rīga" ar radīto troksni neatstāj ietekmi uz Ozolnieku novada teritorijām.

Paaugstināts trokšņa līmenis novērojams rūpniecības teritorijās, transportlīdzekļu intensīvākas kustības teritorijās. Sūdzības no iedzīvotājiem pašvaldībā par trokšņa izraisītiem traucējumiem nav saņemtas. Ja tādas tiks saņemtas, jāveic nepieciešamie apsekojumi dabā, trokšņa mērījumi un citi trokšņa samazināšanas pasākumi.

6.5. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Cilvēku saimnieciskā darbība rada dažādu vielu emisijas gaisā. Izšķir divas emisiju avotu grupas:

- 1) stacionāro avotu emisijas, kas rodas siltumenerģētikā, rūpniecībā, lauksaimniecībā u.tml.;
- 2) mobilo avotu emisijas, kas rodas no autotransporta un dzelzceļa.

Gaisa kvalitāti ietekmē piesārņojošo vielu emisiju apjomi, klimatiskie apstākļi – vējš un lietus sekmē piesārņojuma izkliedēšanos. Piezemes inversijas, bezvēja un sausa laika apvienojums veicina gaisa piesārņojuma palielināšanos.

Izmešu apjoms, ko rada savrupmājas, nav liels, taču tas atstāj iespaidu uz piezemes piesārņojuma koncentrāciju. Izmantojamās apkures veidi un kurināmie var būt dažādi - malka, skaidu briketes, granulas, ogles, dīzeļdegviela vai gāze, līdz ar to mainās oglekļa dioksīda, oglekļa oksīda, slāpekļa oksīdu, sēra dioksīda, PM₁₀ un PM_{2.5} daudzums emisijās.

Piesārņojuma līmeni (noteikti robežlielumi) regulē MK 2009.gada 3.novembra noteikumu Nr.1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti". Publiski pieejami gaisa kvalitātes mērījumi novada teritorijā nav tikuši veikti.

Atbilstoši VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldes sniegtajai informācijai (skatīt pielikumu Nr.1), Ozolnieku novadā ir izsniegtas 22 B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas un 2 A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. Vides pārskata Tabulā Nr.1 norādīti A un B kategorijas uzņēmumi. Tabulā minētajiem uzņēmumiem izsniegtajās atļaujās ir ietvertas

¹¹ http://www.riga-airport.com/lv/main/par-lidostu/vide/vides_troksnis/parlidotas-teritorijas

prasības, lai mazinātu to darbības ietekmes uz vidi, kā arī nepieļautu noteikto robežlielumu pārkāpumus, veiktu noteikto monitoringu un citas darbības atbilstoši vides aizsardzības pasākumiem. Izsniedzot atļaujas A un B kategorijas uzņēmumiem tiek izvērtēti labākie pieejamie tehniskie paņēmieni, veiktas gaisa piesārņojuma izkliedes modelēšanas un citas darbības, izvērtējot katra uzņēmuma būtiskākos vides aspektus un nepieciešamos aizsardzības pasākumus.

Uzņēmuma SIA "E DAUGAVA" darbība

Ozolnieku novada Salgales pagasta nekustamajos īpašumos "Atvari", "Akači" un "Medņi" darbību veic atkritumu pārstrādes un apstrādes kompleksa uzņēmums SIA "E DAUGAVA", kuram 2018. gada 12. septembrī izsniegta A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr.JE18IA0001. Iepriekš uzņēmums darbojās ar Jelgavas RVP 30.07.2010. izsniegto A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju Nr. JE10IA0001 atkritumu apstrādes un pārstrādes kompleksa darbībai Ozolnieku novada Salgales pagastā, nekustamajos īpašumos "Atvari", "Akači". Jauna piesārņojošās darbības atļauja izsniegta, jo uzņēmums plāno kompleksa darbības paplašināšanos. Paredzētajai darbībai veikts ietekmes uz vidi novērtējums un 06.02.2017. saņemts VPVB Atzinums Nr.2 "Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu bīstamo atkritumu pārstrādes kompleksa SIA „E Daugava” paplašināšanai Ozolnieku novada Salgales pagastā”.

Saistībā ar bīstamo atkritumu pārstrādes kompleksa paplašināšanos uzņēmums ieplānojis šādas darbības:

- 1) atklātā grunts apstrādes laukuma paplašināšana no 0,5 ha līdz ~1 ha;
- 2) piesārņotas augsnes apstrāde, izmantojot bioloģiskās apstrādes metodi, stabilizāciju un oksidāciju līdz ~30 000 t gadā;
- 3) nolietotu autotransporta riepu pirolīzes jaudas palielināšana no 1 500 t gadā līdz ~12 000 t gadā, uzbūvējot jaunu pirolīzes moduli, jaunu atkritumproduktu, tai skaitā bīstamo atkritumu pirolīze (naftas produktus saturoši atkritumi, destilācijas atkritumi, piesārņota grunts, absorbenti, eļļas filtri, gulšņi/piesūcinātā koksne, plastmasas atkritumi) līdz ~15 000 t gadā;
- 4) piesārņota ūdens attīrīšana (plānots modernizēt esošās attīrīšanas iekārtas uzstādot flotatoru līdz ~10 000 m³ gadā;
- 5) grunts un būvniecības atkritumu mazgāšana - līdz ~15 000 t gadā piesārņotas grunts; līdz ~5000 t gadā būvniecības atkritumi;
- 6) būvniecības atkritumu reģenerācija(smalcināšana) līdz ~ 500 t gadā;
- 7) RDF (Refuse-derived fuel) – no atkritumiem iegūta kurināmā (turpmāk – NAIK) sajaukšana ar neitralizētiem naftas produktu atkritumiem ~ 6 200 t gadā;
- 8) citas izmaiņas, tai skaitā infrastruktūras un/vai iekārtu pilnveides darbības.

Uzņēmumam izsniegtās A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā norādītas sekojošas pieprasītās ražošanas jaudas un plānotie ikgadējie produkcijas apjomi esošai iekārtai, jaunai iekārtai – projektētās jaudas:

Esošās darbības (bez izmaiņām):

1. atstrādātu eļļu, eļļu atkritumu destilācija 6000 tonnas/gadā;
2. šķīdinātāju atkritumu destilācija 1000 tonnas/gadā;
3. piesārņotas grunts attīrīšana ar bioloģisko metodi 10 000 tonnas/gadā;
4. nolietoto eļļas filtru pārstrāde 500 tonnas/gadā;
5. absorbentu, filtru materiālu smalcināšana un pārstrāde – 2000 t/gadā;
6. nolietoto riepu smalcināšana 4500 tonnas/gadā;
7. lietotu plastmasas izstrādājumu smalcināšana 800 tonnas/gadā;
8. būvniecības atkritumu uzglabāšana 5000 tonnas;
9. koksnes, kas satur bīstamas vielas uzglabāšana 200 tonnas;
10. asfalta, darvas un darvas produktu uzglabāšana 1000 tonnas;
11. azbestu saturošu bremžu uzliku uzglabāšana 150 tonnas.

Esošās darbības (plānots jaudas palielinājums):

1. nolietoto riepu pārstrāde pirolīzes iekārtā no 1500 uz 12 000 tonnām/gadā;
2. piesārņotā notekūdens attīrīšana no 3000 uz 10 000 m³/gadā.

Jaunas darbības, ko plānots uzsākt pēc lēmuma saņemšanas par pārskatītas atļaujas izdošanu un infrastruktūras izbūves:

1. piesārņotas grunts stabilizācija līdz 10 000 tonnām/gadā;
2. piesārņotas grunts oksidācija līdz 10 000 tonnām/gadā;
3. naftas produktus saturošu atkritumu (destilācijas atkritumi; piesārņota grunts; absorbenti; eļļas filtri; gulšņi/piesūcinātā koksne; plastmasas atkritumi) pārstrāde pirolīzes iekārtā līdz 15 000 tonnām/gadā;
4. piesārņotas grunts mazgāšana līdz 15 000 tonnām/gadā;
5. būvniecības atkritumu mazgāšana līdz 5000 tonnām/gadā;
6. būvniecības atkritumu smalcināšana līdz 500 tonnām/gadā;
7. RDF (no atkritumiem iegūtā kurināmā – NAIK) sajaukšana ar neitralizētiem naftas produktu atkritumiem līdz 6 200 tonnām/gadā.

Pēc ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanas un Atzinuma saņemšanas no VPVB, paredzētajai darbībai saņemts Ozolnieku novada domes akcepts - Ozolnieku novada domes 14.03.2017. lēmums (prot. Nr. 3, §16) par bīstamo atkritumu pārstrādes kompleksa SIA "E Daugava" paplašināšanās akceptu, kā arī Ozolnieku novada domes lēmuma papildinājums 11.04.2017.

Infrastruktūras izbūvei paredzēto darbību īstenošanai – kompleksa paplašināšanai – saņemti VVD Jelgavas RVP 11.07.2017. tehniskie noteikumi Nr. JE17TN0114.

SIA "E DAUGAVA" savu esošo un plānoto darbību (atkritumu pārstrādes kompleksa darbības

tālāku paplašināšanu) atļauts īstenot pilnībā ievērojot A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā noteiktās prasības un nosacījumus, kā arī VPVB Atzinumā ietvertās prasības.

6.6. Paaugstināta riska teritorijas un objekti

Paaugstināta riska teritorijas ir vietas/teritorijas, kuras biežāk nekā citas apdraud dabas stihijas vai cilvēku darbības izraisīti negadījumi vai katastrofas, kas rada vides piesārņojumu vai materiālo vērtību zaudējumus.

Paaugstināta riska objekti ir ražotnes, būves, transporta līnijas utt., kurās ir augsta avāriju izcelšanās iespējamība un/vai kur avāriju sekas ir sevišķi bīstamas cilvēku un vides veselībai un drošībai.

Ozolnieku novada teritorijas plānojuma izstrādāšanas gaitā Ozolnieku novadā apzinātas šādu veidu paaugstinātam riskam pakļautas teritorijas: applūšanas, rūpnieciskā, transporta, ekoloģiskā, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma, potenciāli piesārņoto un piesārņoto vietu teritorijas, Sibīrijas mēra kapsētas.

Applūšanas risks

Applūšanas riskam Ozolnieku novadā pakļautas teritorijas Lielupes baseina upju palienēs (Lielupe, Misa, Iecava, Garoze, Velna grāvis). Vidēja ūdenslīmeņa celšanās var izraisīt gruntsūdens līmeņa celšanos zemākajās teritorijās, kas var izraisīt pagrabu un pagrabstāvu applūšanu, zināmas ēku pamatu deformācijas, kā arī šādu teritoriju pārpurvošanu.

Rūpnieciskais risks

Rūpnieciskajam riskam pakļautas teritorijas, kas atrodas ražotņu – riska objektu apkārtnē. Ozolnieku novadā atrodas viens rūpnieciskā riska objekts:

SIA „Baltic Agro”, kas atrodas Akmeņu ceļā 1, Raubēnos, Cenu pagastā, Ozolnieku novadā. VVD Jelgavas RVP 05.04.2011. (atļauja pārskatīta 02.10.2018.) ir izsniegus B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju Nr. JE11IB0005. Atbilstoši MK 01.03.2016. noteikumu Nr.131 „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” prasībām Operatora darbība atbilst augsta riska līmeņa objektam.

SIA „Baltic Agro” Jelgavas servisa centrs saistīta ar dažādu beramo minerālmēslu, minerālmēslu pieņemšanu, jaukšanu, uzglabāšanu, realizāciju un augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanu, realizāciju. Uzņēmums darbojas kopš 1999.gada un 90% akciju pieder Dānijas vadošajam lauksaimniecības uzņēmumu kooperatīvam DLA Group, bet 10% starptautiskam ķīmikāliju uzņēmumam „Yara International ASA”.

Tehnoloģiskais process:

Dzelzceļa vagoni (kravas automašīna) - slēgts angārs – transportieris - fasēšanas līnija – iekrāvējs – noliktava – pircējs

Tehnoloģiskais process sākas ar produkcijas pievešanu ar dzelzceļa vagoniem vai kravas automašīnām uz slēgtu angāru. Angārā notiek minerālmēslu fasēšana, pēc kā minerālmēsli tiek izvietoti noliktavās.

B kategorijas atļaujā norādītā/pieprasītā jauda:

- minerālmēslu maisījumu sagatavošanai un iepakojšanai - līdz 30000 tonnu minerālmēslu maisījumu gadā;

- izejvielu uzglabāšanai līdz 4200 tonnām/gadā;
- maksimālajam amonija nitrāta minerālmēslu daudzumam, kas teorētiski var atrasties objektā līdz 11400 tonnām/gadā;
- dažādu augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanai līdz 350 tonnām/gadā;
- gatavās produkcijas safasēto minerālmēslu maisījumu uzglabāšanai līdz 10000 tonnām/gadā.

Uzņēmuma darbības nodrošināšanai netiek izmantotas sadedzināšanas iekārtas, kā arī uzņēmumā nav uzglabāšanas rezervuāru.

Visas darbības ar ķīmiskajiem produktiem tiek stingri kontrolētas un tiek ievērotas darba drošības prasības. Uzņēmuma darbinieki ir apmācīti darbībai ar ķīmiskajām vielām (pārvadāšana, pārkraušana u.c. darbības). Lai līdz minimumam samazinātu iespējamo avāriju risku un sekas uzņēmumā ir izstrādāti un tiek ievēroti iekšējās kārtības, ugunsdrošības, elektrodrošības darba drošības un citi noteikumi. Avāriju un ārkārtas situācijā darbinieki rīkojas saskaņā ar uzņēmumā izstrādātajiem reaģēšanas pasākumiem avāriju un ārkārtas gadījumos.

Tā kā uz operatora darbību attiecas MK 01.03.2016.noteikumi Nr.131“Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”, jo uzņēmums ir klasificējams kā paaugstinātas bīstamības objekts un atbilstoši šo noteikumu prasībām uzņēmumam ir izstrādāts drošības pārskats un objekta civilās aizsardzības plāns. Uzņēmumā tiek ievēroti darba un ugunsdrošības noteikumi. Lai novērstu avārijas, visas iekārtas tiek regulāri pārbaudītas. Visas ražošanas ēkas, noliktavas u.c. telpas aprīkotas ar ātrās reaģēšanas līdzekļiem – rokas ugunsdzēsamajiem aparātiem. Uzņēmuma rīcībā ir pietiekams tehniskais nodrošinājums, lai varētu likvidēt iespējamās avārijas radītās sekas.

Transporta risks

Transporta riskam pakļautas:

- teritorijas ap valsts galvenajiem (A8) un reģionālajiem autoceļiem (P 93, P 94, P 99, P 100), kur ir augsta kustības intensitāte un samērā bieži tiek transportētas arī bīstamās kravas;
- teritorijas abpus dzelzceļa līnijai Rīga – Jelgava, Jelgava – Krustpils. Pa dzelzceļu tiek transportētas bīstamās kravas un pastāv vairāki riski: bīstamo vielu noplūde no dzelzceļa cisternām, putekļi no atklātām platformām, eksplozijas u.c. negadījumi preču vagonos esošos konteineros.

Transporta riskam pakļauto zonu plašums atkarīgs no kravu veida (ķīmiskas, viegli uzliesmojošas, gāzveidīgas, iztvaikojošas vai šķidrās, līstošas, beramas – putekļu piesārņojums utt.) un to apjoma.

Minētajiem piesārņojuma veidiem pakļautas ne tikai transporta, bet arī rūpnieciska riska apdraudētas teritorijas. To iespējamās sekas var būt:

- iztvaikojošo/izlijušo produktu tvaika – gaisa maisījuma ugunsgrēks;
- izlijušo produktu peļķes ugunsgrēks;
- produktu tvaiku izplatība toksiskā koncentrācijā;
- vides (augšnes, ūdens) piesārņojums ar bīstamajiem produktiem.

Kaitējuma mazināšanai veicami šādi pasākumi:

- pēc iespējas agrīna negadījuma konstatēšana;

- operatīva cilvēku apziņošana;
- cilvēku evakuācija;
- sadarbība ar glābšanas dienestiem;
- medicīniskās palīdzības sniegšanas organizēšana cietušajiem.

Ekoloģiskie riski, pazemes un virszemes ūdeņu piesārņojums

Ekoloģisko risku bīstamās sekas var būt ūdeņu piesārņošana ne tikai Ozolnieku novadā, bet arī valsts mērogā.

Pazemes grunts ūdeņus, apdraud piesārņojums, ko var izsaukt šo ūdeņu dabiskās aizsargātības sistēmas traucēšana vai izjaukšana. Pazemes artēziskos ūdeņus potenciāli galvenokārt apdraud piesārņojums caur pašiem urbumiem, ja netiek ņemti vērā to aizsargātības nosacījumi.

Ozolnieku novadā ir izpētītas un ir akceptēti pazemes ūdens krājumi tikai saldūdens atradnēs. Par dzeramo ūdeni uzskata saldūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc atbilstošas sagatavošanas var tikt lietots cilvēku uzturā, izmantots pārtikas rūpniecībā vai fasēts un realizēts mazumtirdzniecības tīklā.

Ozolnieku novadā ir izpētītas trīs pazemes saldūdens atradnes. Novada teritorijā esošā pazemes ūdens atradne Tetele nodrošina Jelgavas pilsētas centralizēto ūdens apgādi.

Kopumā Ozolnieku novadā saskaņā ar LVĢMC datiem ierīkoti 90 ūdens ieguves urbumi, no tiem 73 Cenu pagasta teritorijā (izmanto 12 urbumus), Ozolnieku pagastā 12 urbumi (izmanto 4 urbumus), Salgales pagastā 5 urbumi (izmanto 5 urbumus).

Urbumi, kas seklāki par 20 m un domāti individuālajai ūdensapgādei netiek reģistrēti. Tāpat jāapzinās, ka daudzi individuālie urbumi tiek ierīkoti nelegāli. Izlemjot turpmāko katra konkrētā ūdensapgādes urbuma apsaimniekošanas kārtību, jāņem vērā, ka Civillikumā un likumā "Par zemes dzīlēm" (02.05.1996.) noteikts – pazemes ūdens pieder zemes īpašniekam. Galīgo lēmumu par ūdens ieguves turpmāko perspektīvu un tālāk arī urbumu likvidāciju, jāpieņem zemes īpašniekam, kura īpašumā ūdens apgādes urbums atrodas.

Virszemes ūdeņu piesārņošana notiek gadījumos, kad dīķu un upju krasti tiek apbūvēti pirms atbilstošas notekūdeņu savākšanas, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas iekārtošanas. Lauksaimniecības radītais piesārņojums rada ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti. Virszemes ūdeņu piesārņošanu var veicināt/ierosināt arī ūdens tilpņu/teču aizbēršana ar nenoskaidrotas izcelsmes materiāliem. Ekoloģisko risku rada ūdenslīmeņa svārstības, kas var ietekmēt upju ekosistēmu un zivju nārstu.

Ekoloģiskā riska objekti Ozolnieku novadā ir arī visas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Ozolniekos, Brankās, Garozā, Ānē, Dižozolos, Emburgā un vietējās nosēdakas, sausās tualetes visā novada teritorijā.

Īpaši uzmanība virszemes ūdeņu kvalitātes nodrošināšanai ir pievēršama, jo jau uz doto brīdi Lielupes, Misas un Iecavas ūdens ekoloģiskā kvalitāte ir slikta.

Apbūvei nepiemērotas ir teritorijas kurās grunts nestspēja neatbilst LR Būvnormatīvu prasībām, kā arī teritorijas, kuras nav lietderīgi meliorēt. Ozolnieku novadā tādas ir visas purvainās, ar kūdras slāni pildītās platības. Apbūvei nepiemērota grunts veidojas uzbērtās teritorijās, kur aizbēršana notiek neievērojot pastāvošos noteikumus.

Dabas katastrofu riski ir grūti prognozējami, it sevišķi – to lokalizācija un intensitāte. Vērā ņemamu apdraudējumu var radīt viesuļvētras ar vēju ātrumu 25 metri sekundē un vairāk. Iespējami sakaru un elektrolīniju pārrāvumi, bojāta ēkas, piemēram, var noraut jumta segumu. Savukārt puteņi un apledoņi var izraisīt elektro un sakaru līniju bojājumus. Tādā gadījumā tiks traucēts iestāžu un ražotņu darbs, komunālo un sociālo pakalpojumu nodrošināšana, kas skars visus iedzīvotājus.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Saskaņā ar 20.11.2001. MK noteikumiem Nr. 483 "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība" vietas, kur tiek vai tikusi veikta piesārņojošā darbība, tiek iedalītas piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietās. Iepriekš minēto MK noteikumu Nr. 483 "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība" 27.1.punkts nosaka: *2.kategorija — vieta ir potenciāli piesārņota. Teritorijas piesārņojums ar pašreizējo nekustamā īpašuma lietošanas mērķi var ietekmēt cilvēka veselību vai vidi, un ir vajadzīga izpēte, lai novērtētu ietekmes mērogu, riska pakāpi un sanācijas nepieciešamību.*

Izvērtējot LVGMC Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā pieejamo informāciju, tika secināts, ka Ozolnieku novadā ir viena piesārņota vieta un desmit potenciāli piesārņotas teritorijas, skatīt tabulu Nr.16.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Ozolnieku novadā

Tabula Nr.16

Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Statuss	Pagasts
54448/2355	SIA "Mežrozīte" biodegvielas glabātuve	Apstiprināts – piesārņota vieta	Ozolnieku novads, Cenu pagasts
54668/4314	SIA "ELK PLUS" poliuretāna izstrādājumu ražotne	Apstiprināts – potenciāli piesārņota vieta	Ozolnieku pagasts
54668/2362	Katlu māja Kastaņu ielā 2	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Ozolnieku pagasts
54448/4661	SIA "LINGA PLUS", naftas bāze un degvielas uzpildes stacija	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Cenu pagasts
54448/4295	SIA "Lat Spartaks"	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Cenu pagasts
54448/4255	SIA "DINEX LATVIA"	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Cenu pagasts
54788/2375	Krāsu rūpnīca	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Salgales pagasts
54668/2361	Konstants SIA	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Ozolnieku pagasts
54668/2360	Poliurs SIA	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Ozolnieku pagasts
54668/2359	SIA "Geor"	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Ozolnieku pagasts

Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Statuss	Pagasts
54448/2358	Latvenergo VAS kokapstrādes ceļš	Apstiprināts - potenciāli piesārņota vieta	Cenu pagasts

Sibīrijas mēra kapsētas

Pēc Pārtikas veterinārā dienesta (PVD) rīcībā esošās informācijas Ozolnieku novadā atrodas divas vietas, kurās ir aprakti ar Sibīrijas mēri saslimušie dzīvnieki – Salgales pagasta “Smilgaiņos” (koordinātas - Lat.56.6253226492409, Lon.23.8759460048883) un Salgales pagasta “Mežarūķos” (koordinātas - Lat.56.6280106199012, Lon.24.0439293802714). Ozolnieku novada dome vērsās PVD ar lūgumu izsniegt precīzas robežas Sibīrijas mēra kapsētās esošiem apbedījumiem un šo teritoriju aizsargjoslām. PVD atsaucoties uz 2009. gada 29. septembra MK noteikumu Nr. 1114 “Noteikumi par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas, reģistrācijas, uzturēšanas, darbības izbeigšanas un likvidēšanas kārtību un aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām” 28. punktu dzīvnieku kapsētas valdītājs, ņemot vērā ģeoloģiskās un hidroekoloģiskās izpētes rezultātus un patogēno mikroorganismu garantēto atmiršanas laiku, nosaka aizsargjoslas platumu un saskaņo to ar valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, norādīja, ka PVD rīcībā nav informācijas par Ozolnieku novadā esošo Sibīrijas mēra kapsētu aizsargjoslu robežām, vienīgi ir informācija par kapsētu atrašanās vietām un tajās apbedītajiem dzīvniekiem (suga, skaits).

Iepriekš minēto MK noteikumu Nr.1114 4.punktā norādīts sekojošais - *Dzīvnieku kapsēta un tās aizsargjosla atrodas Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībā un kontrolē*. Šo MK Nr.1114 punktus Nr.4 un Nr.28 atspoguļojas pretrunas, kurš tad īsti ir atbildīgs par Sibīrijas mēra kapsētu aizsargjoslām un to noteikšanu – PVD vai LVĢMC. Arī LVĢMC Ozolnieku novada pašvaldībai nespēja sniegt informāciju par Sibīrijas mēra kapsētām.

Sibīrijas mēra kapsētu teritorijā un to aizsargjoslā ir aizliegta saimnieciskā darbība, kā arī aizliegts izmantot augsni vai grunti no šādām dzīvnieku kapsētām. Sibīrijas mēra kapsētas tehniskā kārtībā uztur attiecīgās zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, nodrošinot teritorijas nožogojumu. MK noteikumu Nr.1114 27.punkts nosaka, ka dzīvnieku kapsētu, kurā ir aprakti ar Sibīrijas mēri nobeigušies dzīvnieki, aizliegts likvidēt, un tās teritorijā ir aizliegta saimnieciskā darbība.

Minētās teritorijas uzskatāmas par vēsturiski piesārņotām teritorijām (piesārņojums radies pagājušā gadsimta 60tajos gados). Saskaņā ar Likuma “Par piesārņojumu” 34.pantā “Piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu reģistrācija un teritorijas izmantošanas ierobežojumi” noteikto Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas reģistrē Valsts vides dienests Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Pēc piesārņotas vietas reģistrācijas un Valsts vides dienesta atzinuma saņemšanas pašvaldība nosaka ierobežojumus teritorijas plānojumā, kā arī ierobežojumus attiecībā uz dzīvošanu šajā teritorijā un citādu šīs teritorijas izmantošanu, ja tas ir nepieciešams, lai aizsargātu cilvēku veselību vai vidi. Veselības inspekcija nosaka cilvēku veselības aizsardzības nodrošināšanai nepieciešamos ierobežojumus.

PVD, ja viņu rīcībā ir šāda informācija par bīstami piesārņotu vietu būtu jāinformē Valsts Vides dienests un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāveic nepieciešamie pasākumi vides kvalitātes un iedzīvotāju veselības aizsardzībai.

Valsts vides dienests pārrauga un kontrolē piesārņotu vai potenciāli piesārņotu vietu izpēti un sanāciju.

Zemes īpašnieks, atgūstot šo īpašumu bez apgrūtinājumiem, nekādā mērā nav saistāms ar teritorijas piesārņošanu un nav nosakāms par kapsētas īpašnieku vai valdītāju. Minēto MK noteikumu 5. punktā noteikts, ka dzīvnieku kapsētas valdītājs ir persona, kas iekārto dzīvnieku kapsētu. Tā kā zemes īpašnieks nav šo kapsētu ierīkojis, viņš nav uzskatāms par kapsētas valdītāju, bet šī teritorija traktējama kā vēsturiski piesārņota teritorija.

Tādējādi saskaņā ar Likumā Par piesārņojumu noteikto atbildīgās institūcijas veic nepieciešamās darbības vides kvalitātes un iedzīvotāju veselības aizsardzībai, tai skaitā aizsargjoslu noteikšanu, ja nepieciešams iežogojumu, teritoriju uzturēšanu.

Aizsargjoslu likuma (05.02.1997.) 26.panta Aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām 2.punkts nosaka - *Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām, izstrādā Zemkopības ministrija.*

Balstoties uz augstāk minēto Ozolnieku novada dome teritorijas plānojumā Sibīrijas mēra kapsētas norādīja, kā punktus ar centra koordinātām, nosakot 500 m aizsargjoslu ap tām. Šis jautājums ir risināms tālākā plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, lai noteiktu teritorijām konkrētas prasības/ierobežojumus.

7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Teritorijas plānojums nosaka teritorijas pašreizējo izmantošanu, perspektīvo izmantošanu un izmantošanas kārtību pašvaldībā nākamajiem gadiem. Nosakot teritorijas funkcionālo zonējumu, tiek plānota Ozolnieku novada ciemu un lauku teritoriju izmantošana, sabalansējot dabas, vides un sociāli – ekonomiskos apsvērumus.

Jaunais teritorijas plānojums paredz, ka blīva apbūve tiek plānota novada nozīmes attīstības centros. Savukārt Lauku teritorijā (ārpus ciemiem) tiek plānota viensētu tipa apbūve un lauksaimnieciskā ražošanas apbūve, kā arī paredzēts saglabāt lauku vides ainavu un dabas pamatnes teritorijas (meži, ūdeņi, lauksaimniecībā izmantojamās zemes).

Katrai apdzīvotai vietai (ciemam) tiek noteikts funkcionālais zonējums, sabalansējot iedzīvotāju ekonomiskās intereses, kā arī, ievērojot dabas un kultūrvēsturiskās vides aizsardzības prasības un pētniecības principu, kas nozīmē, ka, izstrādājot jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, izvērtē spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi.

Ja Teritorijas plānojumā neveiktu uzlabojumus, nebūtu iespējams īstenot attīstības mērķus, kas tieši saistīti ar apbūves veikšanu ražošanas vajadzībām, kur tas būtu lietderīgi, kā arī, saglabāt dabas teritorijas, kur tas ir pamatoti nepieciešamas. Neveicot izmaiņas teritorijas plānojumā, netiktu sekmēts darba vietu pieaugums, infrastruktūras attīstība, dzīves līmeņa celšanās un kopējā novada, pagastu, ciemu izaugsme.

Ja Ozolnieku novada teritorijas plānojums netiktu īstenots (izstrādāts un apstiprināts), Ozolnieku novada teritorijas izmantošanu un attīstību reglamentētu spēkā esošais Ozolnieku novada teritorijas plānojums.

Spēkā esošajā Ozolnieku novada teritorijas plānojumā tiek izvērtēts novada teritorijas attīstības potenciāls un noteiktas tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumi, t.i., nodrošina blīvi apdzīvoto vietu (ciemu) kompakto attīstību ar atbilstošu inženiertehniskās un satiksmes infrastruktūras nodrošinājumu, daudzveidīgu lauku teritoriju attīstību ar ekonomiskās attīstības interesēm, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kā arī nosaka prasības dabas resursu izmantošanai (derīgo izrakteņu ieguves teritoriju, alternatīvās enerģētikas attīstība) un ražošanas teritoriju attīstībai.

Ozolnieku novada teritorijas plānojums ir viens no novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem attiecībā uz teritorijas izmantošanu ar perspektīvu līdz 2033. gadam. Ozolnieku novada teritorijas plānojuma esamība palīdz pašvaldībai izvērtēt katru attīstības ieceri, attīstītājiem saskaņojot savu darbību ar novada attīstības kopējām interesēm, bet iedzīvotājiem un uzņēmējiem – iegūt informāciju par novada attīstības iespējām un nosacījumiem.

Turpmākajās sadaļās analizēts Ozolnieku novada teritorijas plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums attiecībā uz iespējamām vides ietekmēm.

8. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Ozolnieku novada teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmju būtiskuma izvērtējums pirmkārt veicams attiecībā uz jūtīgām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- Teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- Ainavu daudzveidība un to izmaiņas, kultūrvēsturiskais mantojums;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Meža zemju atmežošana un lauksaimniecības zemju lietošanas veida maiņa un apbūve.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Ozolnieku novadā noteiktas divas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Dabas liegums “Lielupes palienes pļavas” un Lāču purva dabas liegums (*Natura 2000 teritorija*).

Teritorijas plānojumā iezīmētas abas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto to aizsardzības statusu, teritorijās netiek plānota apbūves teritoriju attīstība. Līdz ar to, būtiska ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām netiek paredzēta.

Lielupes palienes pļavu dabas liegumu ieskauj Lielupe un Senču dīķis, kā arī DA daļā tas robežojas ar Ānes ciema robežu, kura ir noteikta kā Dabas un apstādījumu teritorija. Teritorijas plānojuma īstenošanas laikā būtiskas ietekmes uz Lielupes palienes pļavām netiek paredzētas.

Lāču purva dabas liegums atrodas attālināti no blīvi apdzīvotajām teritorijām, to ieskauj mežu teritorijas. Nav prognozējams, ka teritorijas plānojuma īstenošana varētu ietekmēt dabas lieguma ekoloģiskās funkcijas un integritāti.

Teritorijas plānojums nodrošina īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību – plānojuma Grafiskajā daļā ir attēlotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, funkcionālais zonējums, atbilstoši MK noteikumos apstiprinātajām robežām.

ĪADT izmantošana veicama atbilstoši spēkā esošajos LR normatīvajos aktos noteiktajam. Savukārt 19.04.2011. MK noteikumi Nr.300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” nosaka, ka visas darbības, kas tiek realizētas Natura 2000 tīklā esošā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (Ozolnieku novadā tas ir Lāču purvs), ir pakļautas ietekmes uz Natura 2000 teritorijām ietekmes novērtējuma procedūrai.

Lai novērstu plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmi, jāveic esošajos dabas aizsardzības plānos noteiktie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi.

Par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem jāveicina sabiedrību informējoši pasākumi.

Ievērojot normatīvo aktu prasības un TIAN ietvertos aprobežojumus un nosacījumus nav prognozējama negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. TIAN ieteicams noteikt aizsardzības prasības DAP norādītajiem īpaši aizsargājamajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo sugu atradnēm.

Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS Ozolnieku novada teritorijā uz 2018. gada 22. maiju ir iekļauti 14 dižkoki un 6 potenciālie dižkoki, kā arī novadā ir 6 mikroliegumi, vairāki īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes. Teritorijas plānojuma funkcionālajā zonējumā attēlotas mikrolieguma teritorijas un to buferzonas, aizsargājamie koki – dižkoki un potenciālie dižkoki.

TIAN noteiktās prasības:

- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņa un meža zemes atmežošana veicama saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas normatīvo aktu prasībām;
- Zemes vienībās, kurās tiek izstrādāts būvprojekts, ieteicams veikt aizsargājamo koku inventarizāciju, lai pēc iespējas izvairītos no situācijām, kad netiek ievērotas MK noteikumu Nr. 264 8. nodaļā minētās prasības.

Ainavu daudzveidība un to izmaiņas, kultūrvēsturiskais mantojums

Attīstot novada teritoriju, lai sekmētu efektīvu, konkurētspējīgu ekonomiku un uzņēmējdarbības vidi, infrastruktūras un komunikāciju attīstību, sociālo vidi, vienlaicīgi domājot par vidi saudzējošiem pasākumiem, jā saglabā reģionam raksturīgā kultūrvide un ainava – nodrošinot cilvēkam kvalitatīvu dzīves vidi.

Lauku ainavas aizsardzība, veidošana un apsaimniekošana atbilstoši ainavas attīstības mērķiem ir svarīga, lai tiktu saglabātas Latvijai un tās novadiem raksturīgās ainavas, kas veicinātu iedzīvotāju piesaisti laukiem, kā arī būtu nozīmīgas tūrisma attīstībai. Ainavu plānošana ir svarīgs instruments teritorijas ainaviskās un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un paaugstināšanā.

Ainavas struktūra iespaido teritorijas bioloģisko daudzveidību un daudzos gadījumos ainavai vai tās elementiem piemīt kultūrvēsturiska vērtība. Ainavu veidošana ir nepārtraukts un ilglaicīgs process, kuram jābalstās uz ilgtspējīgas attīstības principiem, mēģinot savienot ainavu kontrolētu attīstību ar ekonomiskajām un sociālajām izmaiņām. Kopumā jāņem vērā, ka Ozolnieku novada pašvaldības interesēs ir saglabāt Latvijai un tās novadiem raksturīgās ainavas.

Ozolnieku novada telpiskā struktūra ir raksturojama ar divu veidu apdzīvoto vietu tipiem:

1. Kompaktas un urbanizētas apdzīvotās vietas;
2. Viensētas un retinātas viensētu grupas.

Ozolnieku novada teritorijā ir līdzenuma ainavas, mežu teritorijas un cilvēku ietekmētas (urbanizētas) teritorijas.

Nemot vērā, ka Ozolnieku novada liela daļa atrodas Zemgales līdzenumā, ir izteikta priekšrocība zemkopības attīstībai, lauksaimniecības zemju izmantošanai. Lielas vienlaidus lauksaimniecības platības var degradēt ainavu daudzveidību. Līdz ar to, ar teritorijas plānojuma palīdzību ir jānovērš ainavas degradāciju iespējas un jāparedz saglabāt esošās ainavas. Jebkurš lauksaimniecības attīstības priekšlikums, lauksaimniecības zemju apmežošana vai mežu transformācija ir jāizsver plānošanas dokumenta īstenošanas periodā. TIAN lauksaimniecības teritorijām noteikti attiecīgi apbūves parametri, kā arī papildus noteikumi:

- Derīgo izrakteņu ieguve atļauta tikai ārpus ciema robežām;
- Vienā zemes vienībā atļauts būvēt vienu dzīvojamo māju;

- Plānojot ražošanas kompleksu, tai skaitā lopkopības kompleksu, un citus objektus ar specifisku ietekmi (smaku, troksni, vibrāciju vai cita veida piesārņojumu) izvietojumu, jāizvērtē to ietekme uz apkārtējām teritorijām un iedzīvotāju interesēm;

- Objektu, kuru darbība palielina satiksmes intensitāti un rada papildus noslodzi pašvaldības transporta infrastruktūrai, jāizstrādā transporta plūsmas izpēte un prognoze, ko iekļauj detālplānojuma vai tehniskā projekta sastāvā.

Ozolnieku novadā atrodas 22 nekustamie kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, kuru 29.10.1998. apstiprinājusi LR Kultūras ministrija ar rīkojumu Nr.128. Tie ir: 11 arheoloģiskie, 8 arhitektūras pieminekļi un 3 vēsturiska notikumu vietas. Šo valsts kultūras pieminekļu precīzs uzskaitījums, atrašanās vieta novadā un noteiktie aizsargjoslu platumi sniegti TIAN 5.pielikumā.

TIAN 7.1. sadaļā noteikti vairāki nosacījumi/prasības kultūras pieminekļiem un to aizsardzībai, kā, piemēram, *kultūras pieminekļa un tās aizsardzības zonas teritorijā nav plānojama tāda saimnieciska darbība, kas var iznīcināt kultūras pieminekli vai mazināt tā kultūrvēsturisko vērtību; Jaunā būvniecība nedrīkst ietekmēt vēsturisko teritoriju raksturu, ainavisko vidi, dabas elementus.*

Virszemes ūdeņu kvalitāte

Ozolnieku novada teritorija ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā. Lielākās no upēm ir Lielupe, Misa un Iecava, kā arī citas mazākas upes. Novada teritorijā dabisku ezeru nav, bet ir 13 mākslīgi veidoti dīķi (derīgo izrakteņu ieguves vietu rekultivācijas procesā).

Tā kā novada teritorija ir pārsvarā līdzenums un tās saposmojums ir vājš, ūdens plūsmas ātrumi ir nelieli, bet mākslīgi veidotie dīķi lielākoties ir beznoteces. Šādi dabas apstākļi kopā ar blīvu vietu apdzīvotību un ne tik labi attīstīto komunālo infrastruktūru ir drauds virszemes ūdeņu kvalitātei. Pirms centralizētas notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveides, nebūtu pieļaujama blīvas apbūves teritoriju paplašināšana. Pēc centralizētas notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveides, kā obligāts nosacījums – visu savrupmāju pieslēgšana pie centralizētās kanalizācijas sistēmas. Tā kā teritorijas plānojumā visiem ciemiem tiek mainītas robežas, būtiski palielinot to robežas, iekļaujot tajās lauksaimniecības zemi un nākotnē paredzot tajās savrupmāju apbūvi, svarīgi ir nodrošināt centralizētus kanalizācijas pakalpojumus. Problemātiskākās teritorijas ir Cena, Dalbe, Iecēni, Jaunpēternieki. Uzmanība pievēršama arī pārējām ciemu teritorijām, kur tiek paplašinātas to teritorijas, lai tiktu nodrošināta savrupmāju pieslēgšana centralizētai ūdenssaimniecības sistēmai.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas ir noteiktas, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību un ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās zonās. Tabulā Nr.17 norādi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi (Avots: TP paskaidrojuma raksts)

Tabula Nr.17

Nosaukums	Ūdenstecēm - garums (km) Ūdenstilpēm - platība (ha)	Aizsargjosla (m)
Valsts nozīmes ūdensteces		
Lielupe		300
Misa		300
Iecava		300
Garoze		100

Cena		50
Smakupe (Podzīte)		50
Dzīlstraits		50
Medaine		50
Sidrabenīte		10
Biržiņa		10
Baložu kanāls		10
Mizupīte		10
Pukču grāvis		10
Sodzeris		10
Reņģele		10
Velna grāvis		10
Ežupe		10
Visa veida ūdenstilpēm		10

Lokālplānojumā vai detālplānojumā precizējot applūstošās teritorijas, var tikt precizētas Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā attēlotās aizsargjoslas, taču tās nedrīkst būt mazākas par šajos noteikumos noteiktajām. Aizsargjoslu precizēšana nav uzskatāma par Apbūves noteikumu un teritorijas plānojuma grozījumiem.

TIAN noteikts, ka aizliegts patvaļīgi aizsprostot upes, strautus u.c. ūdensnotekas, ūdenstilpes izmainīt to krasta līniju, gultni un hidroloģisko režīmu.

TIAN noteiktas prasības grāvju, ūdensnoteku un mākslīgo ūdenskrātuvju izveidei, kā arī meliorācijas un lietus ūdeņiem.

Nekustamo īpašumu īpašnieka vai valdītāja pieslēgumi centralizētās ūdensapgādes sistēmai un centralizētās kanalizācijas sistēmai ir izbūvējami saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem "Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtība Ozolnieku novada teritorijā".

Applūstošajās teritorijās būvniecība atļauta saskaņā ar Aizsargjoslu likumu.

TIAN ietvertās prasības vērstas uz virszemes ūdens kvalitātes aizsardzību ar mērķi panākt virszemes ūdens kvalitātes uzlabošanu ilgtermiņā.

Pazemes ūdens kvalitāte

Gaujas – Amatas ūdens horizonts ir droši aizsargāts no virszemes piesārņojuma, tā ūdens resursi ir lieli un tas ir visbiežāk izmantotais ūdens horizontu komplekss Ozolnieku novadā. Visas trīs Ozolnieku novadā esošās pazemes ūdens atradnes izmanto Gaujas - Amatas ūdens horizontu kompleksu. Jāatzīmē, ka pazemes ūdens atradni Tetele izmanto Jelgavas pilsētas centralizētās ūdensapgādes vajadzībām. Horizontā izplatīts sulfātu saldūdens, kuru kvalitāte neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču salīdzinot ar augstāk iegulošajiem Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu kompleksa ūdeņiem sulfātu saturs tajos ir zemāks un ir mazāka cietība, taču bieži paaugstināta dzelzs jonu koncentrācija.

Tabulā Nr.18 redzamas centralizētās ūdensapgādes ņemšanas vietas un to aizsargjoslas.

Centralizētās ūdensapgādes ūdens ņemšanas vietas, aizsargjoslas

Tabula Nr.18

Numurs LVĢMC datu bāzē	Atrašanās vieta	Stingrā režīma aizsargjosla rādiuss (m)	Bakterioloģiskā aizsargjosla rādiuss (m)	Ķīmiskā aizsargjosla rādiuss (m)
13573	Jaunpēternieki	10	-	195

13566	Brankas	10	-	210
13567	Brankas	10	-	260
10191	Garoza	10	-	-
6840	Emburga	10	-	-
10915	Āne	10	-	atradne ietilpst pazemes ūdeņu atradnes "Tetele" ķīmiskās aizsargjoslas teritorijā
10530	Āne	10	-	atradne ietilpst pazemes ūdeņu atradnes "Tetele" ķīmiskās aizsargjoslas teritorijā
013022	Ozolnieki	10	-	-
012330	Ozolnieki	10	-	-

Pazemes ūdeņu aizsardzība, teritorijas plānojuma risinājumi:

- Jaunajās, apbūvei paredzētajās teritorijās būtu nepieciešams paredzēt centralizētu inženierkomunikāciju izbūvi, kas nodrošinātu centralizētu notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu un novadīšanu, vai arī paredzot iespēju pieslēgties esošam, centralizētam kanalizācijas tīklam.
- Plānojot jaunu objektu ierīkošanu (ja tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešams pazemes ūdens) šo ūdeņu aizsargātība jānovērtē individuāli, plānojot ūdens patēriņu uzņēmuma un tā radīto iespējamo piesārņojuma avotu īpatnības;
- Izlemjot turpmāko, katra konkrētā ūdensapgādes urbuma apsaimniekošanas kārtību, jāņem vērā urbuma turpmākās izmantošanas perspektīva, tehniskais stāvoklis, urbuma atveres un stingrā režīma aizsargjoslas sanitārais stāvoklis.
- Piesārņotajās vietās pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības jāveic izpēte, ja nepieciešams, teritorijas sanācija un/vai rekultivācija un monitorings, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja saskaņā ar izpētes rezultātiem pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai piesārņojums apdraud, vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, jāveic teritorijas sanācija.

TIAN noteiktas prasības aizsargjoslu platumiem un prasības to ievērošanai.

Teritorijas plānojuma risinājumi un funkcionālais zonējums nerada draudus pazemes hidrosfērai.

Meža zemju atmežošana un lauksaimniecības zemju lietošanas veida maiņa un apbūve

Meža teritorijas

Meži Ozolnieku novadā aizņem salīdzinoši lielu platību – aptuveni 48 %, kas galvenokārt atrodas novada Z daļā.

Mežiem, līdztekus koksnes ieguves funkcijām, ir liela nozīme arī ekoloģijā, erozijas samazināšanā, rekreācijā un gaisa attīrīšanā. Tie ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas

priekšnoteikums, pamats aizsargājamo teritoriju sistēmai, kā arī piesārņojuma negatīvās ietekmes uz ūdenstilpnēm un ūdenstecēm samazinātāji.

Ozolnieku novads atrodas Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecības Jelgavas nodaļas administratīvajā teritorijā, kas atbild par vienotu meža politikas realizāciju visos Latvijas mežos, uzrauga normatīvo aktu ievērošanu, realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai atbilstoši likumam - 17.03.2000. Meža likums. Mežsaimniecisko darbību īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka to vispārējie normatīvie akti un dabas aizsardzības plānā noteiktie teritorijas apsaimniekošanas pasākumi.

Paredzot atmežošanu, piemērojami 2012.gada 18.decembra MK noteikumi Nr.889 "Noteikumi par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzības kārtību". Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā norādīts, ka mežu atmežošana ir pieļaujama saskaņā ar vietējās pašvaldības izdotu administratīvo aktu, kas piešķir tiesības veikt būvniecību vai tiesības mežā ierīkot lauksaimniecībā izmantojamu zemi. Īpašumam, kurā ir ierosināta atmežošana, nepieciešama spēkā esoša meža inventarizācija, kas veikta atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža inventarizāciju un Meža valsts reģistra informācijas apriti.

AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekojamās platībās derīgo izrakteņu ieguve (ārpus ciemu robežām) ir atļauta arī gadījumā, ja derīgo izrakteņu atradnes nav uzrādītas teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, ievērojot normatīvajos aktos paredzēto kārtību un veicot normatīvajos aktos noteiktās darbības, tai skaitā saņemot Dabas resursu lietošanas atļauju, veicot zemes atmežošanu.

Lauksaimniecības zemes

Lauksaimniecības zemju platības Ozolnieku novadā sastāda 37 %, kā arī liela daļa no tām ir iekļautas ciemu paplašinātājās teritorijās, līdz ar to paredzama to pakāpeniska apbūve.

Nemot vērā, ka lauksaimnieciskajā ražošanā tiek ieviestas intensīvās saimniekošanas metodes, pastāv draudi ūdens un augsnes kvalitātei. Šī iemesla rezultātā Latvijā ir noteiktas atsevišķas paaugstinātam riskam pakļautas zonas (tai skaitā Ozolnieku novada teritorija) – īpaši jutīgas teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem.

Lauksaimniecībā izmantojamo zemju neizmantošanas rezultātā, notiek lauku ainavas un lauksaimniecībā izmantojamo zemju degradācija, vienus biotopus un populācijas nomaina citi. Vairāk paliek tādas dzīvotnes, kuras spēj pielāgoties jauniem apstākļiem, ir agresīvākas attiecībā pret sev nepieciešamajiem augšanas apstākļiem.

Izvērtējot Ozolnieku novada teritorijas plānojumu, jāsecina, ka vislielākā ietekme ir prognozējama tieši uz lauku teritorijām, kur saskaņā ar jauno Ozolnieku novada teritorijas plānojumu ir atļauta daudzfunkcionāla izmantošana (daudzveidīga izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem): viensētu apbūve, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, lauksaimnieciska izmantošana, labiekārtota publiskā ārtelpa, publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma, ūdens telpas publiskā izmantošana, kā arī noteikti vairāki teritorijas papildizmantošanas veidi - tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve, vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, derīgo izrakteņu ieguve (ārpus ciema robežām), atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (izņemot bīstamos atkritumus), inženiertehniskā infrastruktūra, energoapgādes uzņēmumu apbūve u.c., kas var atstāt ietekmi uz vidi – palielināsies atkritumu daudzums, būs jauni notekūdeņu rašanās avoti (to skaitā rūpnieciskie notekūdeņi un notece no lauksaimniecības zemēm), vairāk gaisa piesārņojuma rašanās avoti, tiks bojāta zemsedze, radīsies jauni trokšņa avoti, putekļi u.tml. Tomēr, ja tiks

ievērotas spēkā esošo normatīvo aktu prasības un Ozolnieku novada teritorijas plānojuma TIAN noteiktās prasības, minētās darbības neatstās būtiski ietekmi uz Ozolnieku novada vides kvalitāti.

TIAN nosaka minimālas jaunveidojamās zemes platības lauku teritorijās, nepieļaujot šo teritoriju sadalīšanu sīkākās apbūvei paredzētās vienībās, kā tas ir noteikts ciemu teritorijās.

Rekomendējams ierobežot apbūvi lauksaimniecības zemēs ar augstu zemes auglību, kas pārsniedz 50 balles. Vidējā augsnes auglība Cenu pagastā 32 balles, Ozolnieku pagastā 29 balles, Salgales pagastā 41 balle. Kā arī ierobežot apbūvi lauksaimniecības teritorijās, kurās saskaņā ar DAP datiem atrodas īpaši aizsargājami biotopi vai īpaši aizsargājamu sugu atradnes.

9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Galvenie ar Ozolnieku novada teritorijas plānojuma saistītie vides aspekti ir dabas un vides kvalitātes saglabāšana, kā arī kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem. Teritorijas plānojumā ir noteiktas un Grafiskajā daļā attēlotas visas teritorijas ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kultūras pieminekļi un aizsargjoslas. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikti kopējie teritorijas izmantošanas noteikumi, atsevišķu teritoriju izmantošanas noteikumi, nosakot apbūves rādītājus un aprobežojumus, noteiktas aizsargjoslas un detālplānojumu izstrādes prasības. Plānošanas dokuments izstrādāts, lai pēc iespējas samazinātu ietekmes un saglabātu vai uzlabotu esošo vides stāvokli.

Pirms plānoto aktivitāšu īstenošanas nepieciešams veikt darbības saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” (1998) prasībām, kuru ietvaros tiek vērtētas konkrētas plānotās darbības, paredzot gan risinājumus, gan pasākumus, lai mazinātu vai novērstu iespējamās vides problēmas. Ietekmes uz vidi novērtējums veicams pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā. Kārtību, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi nosaka 13.01.2015. MK noteikumi Nr.18 „Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”.

Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemeszemes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietverto uzdevumu īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

Izanalizējot publiski pieejamo informāciju, kas raksturo vides stāvokli, ir identificētas šādas galvenās vides problēmas Ozolnieku novada teritorijā, kas iespējamās saistībā ar plānošanas dokumenta īstenošanu:

- **Gaisa kvalitāti** negatīvi var ietekmēt ražošanas teritoriju, lauksaimniecības un autoceļu infrastruktūras teritoriju attīstība. Taču, īstenojot infrastruktūru, kas atbalsta videi draudzīgu pārvietošanos, piemēram, veloceļu izbūvi un realizējot energoefektīvus projektus, ielu un ceļu kvalitātes uzlabošanu, tajā skaitā asfaltēšanu, mobilo avotu piesārņojuma samazināšanu, ietekme uz atmosfēras gaisa kvalitāti un klimata pārmaiņām tiks samazināta.

- **Negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām** var atstāt iedzīvotāju un tūristu skaita pieaugums. Attīstot novadā tūrisma piedāvājumu un dzīvojamo vidi, jāņem vērā vietas jutīgums pret ārējo faktoru iedarbību un jāizvērtē, kāda ietekme uz vidi veidosies, attīstot teritoriju un palielinoties apmeklētāju plūsmai. Jāveicina tūrisma un rekreācijas aktivitāšu, pakalpojumu sabalansēšana ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku u.tml., kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm.

- **Ietekme uz novada ainavu var veidoties**, attīstoties rūpnieciskajām teritorijām, infrastruktūras objektiem un veicot zemes izmantošanas veidu maiņu.

- **Pozitīva ietekme uz vidi** veidotos, ja tiktu veikta degradēto, potenciāli piesārņoto un piesārņoto teritoriju apsekošana un sanācija, teritoriju un ēku revitalizācija, lai lietderīgi izmantotu teritoriju vai ēku plānotam izmantošanas veidam.

- **Ūdeņu kvalitāti** teritorijas plānojuma izstrāde var ietekmēt gan negatīvi, gan pozitīvi. Pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti atstās ūdenssaimniecības projektu turpmākā attīstība, kas sekmēs dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanu, centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību un samazinās neattīrīto notekūdeņu ietekmi uz virszemes ūdensobjektiem. Labas ūdens kvalitātes sasniegšana ūdensobjektos, kuros tā šobrīd ir slikta vai ļoti slikta, atbilstoši Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļautajiem pasākumiem, veicinās virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu. Negatīvu ietekmi uz ūdensobjektiem novadā var radīt ražošanas objektu pieaugums, kas palielinātu notekūdeņu daudzumu, kā arī atpūtnieku skaita pieaugums pie ūdensobjektiem, attīstot atpūtas vietas, bet nenodrošinot pie tām atbilstošu infrastruktūru, regulāru apsaimniekošanu un kārtības uzturēšanu. Attīstoties teritorijām, būtu jāvērs uzmanība uz pamesto un neapsaimniekoto urbumu apzināšanu un iespējām tos tamponēt. Jāveic vietējo kanalizācijas sistēmu kontrole, lai piesārņojums tieši nenonāktu vidē.

Spēkā esošais normatīvo aktu regulējums un teritorijas plānojuma noteikumu ievērošana ir galvenais priekšnoteikums, lai novērstu minētās vides problēmas. Īstenojot plānošanas dokumentu, jāpievērš uzmanība tām plānotajām darbībām, kas var ietekmēt vides kvalitāti novadā. Liela nozīme ir arī izglītojošiem pasākumiem un komunikēšanai gan ar iedzīvotājiem, gan vides speciālistiem, dažādu nozaru speciālistiem un institūciju pārstāvjiem.

Ozolnieku novada attīstības vadlīnijas

Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību, Ozolnieku novada teritorija jāveido kā kvalitatīvas un augstvērtīgas dzīves vide ar attīstītu publisko un inženiertehnisko infrastruktūru, turpinot attīstīties lauksaimnieciskās ražošanas un rūpnieciskās ražošanas teritorijām. Ozolnieku novada teritorijas plānojumā nospraustās teritorijas attīstības vadlīnijas veicinās dzīves vides kvalitātes paaugstināšanos, sabalansējot vietējās pašvaldības un reģiona attīstības intereses, ekonomikas izaugsmi un dabas un kultūrvides saglabāšanas prasību ievērošanu. Teritorijas attīstībā iezīmēti sekojoši galvenie virzieni:

- 1) saglabāt novada teritorijas, dabas un materiālo resursu racionālu izmantošanu, kas veicina līdzsvarotu attīstību;
- 2) radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- 3) saglabāt augstvērtīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes lauksaimnieciskās ražošanas nodrošināšanai;
- 4) veicināt augstas kvalitātes dzīves vides veidošanu, nodrošinot pakalpojumu un publiskās infrastruktūras pieejamību, pēc iespējas izmantojot esošo infrastruktūru;
- 5) izstrādāt un realizēt pasākumus virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzībai;
- 6) neparedzēt, bez pamatotas vajadzības, meža zemju transformāciju citos zemes izmantošanas veidos;
- 7) attīstīt inženiertehnisko infrastruktūru visu ciemu teritorijās.

Apbūves teritorijas

Apbūves teritoriju noteikšana ir viens no svarīgākajiem teritorijas plānošanas uzdevumiem. Neplānota būvniecības attīstība veicina haotisku teritorijas attīstību, kā arī negatīvi ietekmē apkārtnējo vidi. Apbūves platībām ir jābūt koncentrētām, jo atvieglo pašvaldības un valsts iestāžu iespējas nodrošināt iedzīvotājus ar nepieciešamajiem pakalpojumiem, ļauj daudz efektīvāk sakārtot un uzlabot attīstītas sabiedrības dzīvei nepieciešamo atkritumsaimniecības un ūdenssaimniecības infrastruktūru, nodrošinājumu ar ceļu un inženiertehnisko infrastruktūru u. c.

Novērtējumā tika skatīta teritorijas plānojuma grafiskā daļa (funkcionālais zonējums), kurā attēlotā informācija norāda teritorijas plānoto/atļauto izmantošanu, kā arī analizēti TIAN ietvertie atļautie teritorijas izmantošanas veidi un nosacījumi.

Teritorijas plānojuma tiešā ietekme uz vidi visvairāk saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu un pirmkārt jau ar apbūves teritoriju paplašināšanu. Mazākas vai lielākas iespējamās apbūves teritorijas paredzētas visos pagasta ciemos. Teritorijas plānojumā tiek noteiktas Ozolnieku, Iecēnu, Branku, Ānes, Teteles, Dalbes, Jaunpēternieku, Cenas, Raubēnu, Garozas un Emburgas ciemu robežas. Teritorijas plānojumā visiem ciemiem mainītas robežas. Ciems - Glūda - tiek apvienots ar Cenas ciemu, veidojot vienu ciemu ar nosaukumu Cena. Ciems Rencele, tiek likvidēts, jo tas pēc savas būtības neatgādina ciemu. Ciemu teritorijas un to robežas tika vērtētas ņemot vērā esošo apdzīvojamo līmeni un tā attīstības tendences, iedzīvotāju un transporta kustību, esošo un plānoto pakalpojumu pieejamību, inženiertehnisko infrastruktūru un vides apstākļus. Saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem būtiski ir palielinātas visu ciemu robežas, iekļaujot tajās lauksaimniecības zemi, nākotnē paredzot tajās savrupmāju apbūvi. Kā

pamats robežu izmaiņā ir izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums attiecībā pret Rīgu, Jelgavu un Olaini.

Viens no teritorijas plānojuma uzdevumiem ir veicināt rūpnieciskās apbūves teritoriju attīstību Raubēnu un Jaunpēternieku ciemos, ražošanā ieviešot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, nosakot konkrētās teritorijas būtiskos vides aspektus paredzētās darbības kontekstā, attiecīgi izvēloties labākos iespējamus risinājumus.

Katrai apdzīvotai vietai (ciemam) noteikti funkcionālie zonējumi, sabalansējot iedzīvotāju ekonomiskās intereses, kā arī ievērojot dabas un kultūrvēsturiskās vides aizsardzības prasības un pētniecības principu.

Funkcionālais zonējums

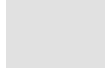
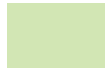
Ozolnieku novada teritorijas plānojumā atbilstoši spēkā esošai likumdošanai ir noteiktas 12 funkcionālās zonas, skatīt tabulu Nr.19.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka prasības teritorijas izmantošanai katrā funkcionālajā zonā, apbūves parametrus un citas prasības.

Ozolnieku novada funkcionālais zonējums

Tabula Nr.19

Funkcionālā zona	Definīcija	Apzīmējumi / Krāsa
Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)	Savrupmāju apbūves teritorija (DzS) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam, paredzot atbilstošu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir dzīvojamo māju (savrupmāju) un atpūtas māju (vasarnīcu) apbūve.	DzS DzS1
Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM)	Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM) ir funkcionālā zona ar apbūvi līdz trijiem stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru.	DzM
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD) ir funkcionālā zona ar apbūvi no četriem un vairāk stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru.	DzD
Jauktas centra apbūves teritorija (JC)	Jauktas centra apbūves teritorija (JC) ir funkcionālā zona, ko nosaka teritorijai, kurā vēsturiski ir izveidojies plašs jauktu izmantošanu spektrs vai, kas kalpo kā pilsētas, ciema vai apkaimes centrs, kā arī apbūves teritorijās, ko plānots attīstīt par šādiem centriem.	JC
Publiskās apbūves teritorija (P)	Publiskās apbūves teritorija (P) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu gan komerciālu, gan nekomerciālu publiska rakstura iestāžu un objektu izvietojumu, paredzot atbilstošu infrastruktūru.	P
Rūpniecības apbūves teritorija (R)	Rūpnieciskās apbūves teritorija (R) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu darbībai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru.	R R1

	Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1) ir funkcionālā zona, kuras galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve un derīgo izrakteņu ieguves darbības nodrošināšanai nepieciešamā apbūve un infrastruktūra	
Transporta infrastruktūras teritorija (TR)	Transporta infrastruktūras teritorija (TR) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu visu veidu transportlīdzekļu un gājēju satiksmei nepieciešamo infrastruktūru, kā arī lai nodrošinātu lidostu un ostu uzņēmumu darbību un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un inženiertehnisko apgādi.	TR
Tehniskās apbūves teritorija (TA)	Tehniskās apbūves teritorija (TA) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izbūvei, uzturēšanai, funkcionēšanai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un transporta infrastruktūru.	TA
Dabas un apstādījumu teritorija (DA)	Dabas un apstādījumu teritorija (DA) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rekreācijas, sporta, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides u.tml. funkciju īstenošanu dabas vai daļēji pārveidotās dabas teritorijās, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves. Dabas un apstādījumu teritorija (DA1) ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir saistīta ar apbedījuma veikšanu un ar to saistītu būvju izvietošana	DA DA1
Mežu teritorija (M)	Mežu teritorija (M) ir funkcionālā zona, ko nosaka lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un mežu galveno funkciju – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai.	M
Lauksaimniecības teritorija (L)	Lauksaimniecības teritorija (L) ir funkcionālā zona, ko nosaka lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes, kā resursa, racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem.	L
Ūdeņu teritorija (Ū)	Ūdeņu teritorija (Ū) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai izplānotu un nodrošinātu racionālu un ilgtspējīgu ūdeņu resursu izmantošanu saimnieciskai darbībai, transportam, rekreācijai un vides aizsardzībai.	Ū

Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS)

Ozolnieku novadā savrupmāju blīvas apbūves teritorijas pārsvarā ir esošās apbūves vietās (Ozolniekos, Ānē, Cenā, Brankās u.c. ciemos). Jaunas blīvas apbūves teritorijas tiek plānotas brīvajās privātajās zemēs esošajās ciemu teritorijās. Šīm apbūves veidam maksimālais apbūves blīvums jaunveidojamās zemes vienības minimālā platība – ja zemes vienībai nav pieslēgums pie centrālā ūdens vai kanalizācijas tīkliem, minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība ir 400 m²; Apbūves blīvums - 70% (attiecas tikai uz ēkām, rindu mājām atbilstoši funkcijas prasībām); Minimālā brīvā teritorija - 30%; Apbūves maksimālais augstums – 12 m; Maksimālais stāvu skaits – 3. Jaunu teritoriju apbūve ir būtiska, negatīva un neatgriezeniska ietekme uz vidi.

Savrupmāju apbūves teritorija (DzS1)

Minimālā jaunizveidojamā zemes gabala platība 1000m², apbūves augstums 10 m un apbūves blīvums 50 %, maksimālais stāvu skaits 2. Individuāli inženiertehniskās apgādes risinājumi, ja nav pieejami centralizētās apgādes risinājumi. Pašvaldībai šajās teritorijās nav obligāti jānodrošina centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Balstoties uz augstāk minēto, ka obligāta prasība nav centralizētas inženierkomunikācijas, jāseko līdzi, lai notekūdeņu apsaimniekošanā un ūdens ieguvē tiktu izmantoti labākie pieejamie tehniskie paņēmieni.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju (DzM) galvenais izmantošanas veids Savrupmāju (t.sk. dvīņu māju, rindu māju) un Daudzdzīvokļu (līdz trim stāviem) māju apbūve un saimniecības ēku apbūve. Tādas noteiktas esošajās ciemu mazstāvu apbūves teritorijās. Jaunas mazstāvu apbūves teritorijas netiek paredzētas. Šīs funkcionālās zonas tiek noteiktas teritorijās ar esošo daudzstāvu apbūvi, kas tapusi jau padomju gados. Šādas apbūves īstenošanai prognozējama būtiska, neatgriezeniska ietekme uz vidi.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju (DzD) galvenais izmantošanas veids Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas galvenais izmantošanas veids ir daudzdzīvokļu un rindu māju apbūve. Tādas noteiktas esošajās ciemu daudzstāvu apbūves teritorijās. Jaunas daudzstāvu apbūves teritorijas netiek paredzētas. Līdz ar to nav prognozējama būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi, ja šajās teritorijās tiek nodrošināts pieslēgums centralizētajai ūdensapgādei un kanalizācijai un nodrošināti citi komunālie pakalpojumi. Tā kā ciemi attīstās, paredzams iedzīvotāju skaita pieaugums šādas būvniecības rezultātā. Šādas apbūves īstenošanai prognozējama būtiska, neatgriezeniska ietekme uz vidi.

Jaukta centra apbūve (JC) ir ar kultūrvēsturisku vērtību, raksturīga ar nelieliem zemes gabaliem. Jauktas centra apbūves teritorijas izmantošana ir daudzfunkcionāla, kur raksturīga ir mazstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve, kur pirmajos stāvos ir iekārtoti vai arī ir iespējams iekārtot darījumu objektus. Jauktas centra apbūves teritorijās kā tās papildizmantošanas veidus atļauts noteikt ar vieglās rūpniecības uzņēmumiem saistītu apbūvi un ar transporta apkalpojošo infrastruktūru saistīta apbūvi. Jaukta centra apbūves teritorijas tiek noteiktas pārsvarā lielākajos ciemos, piemēram Ozolnieki, Āne, Garoza, Emburga, Brankas un Cena. Tajās ir iespējama visdaudzpusīgākā teritorijas izmantošana. Ilgtermiņā nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz ciema vides stāvokli šādu teritoriju un objektu attīstības rezultātā, ja tiek veikts sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums, lai izvairītos no kaitējuma gruntsūdens resursiem, virszemes ūdeņiem, kā arī tiek ievērota laba būvniecības prakse.

Publiskās apbūves teritoriju (P) galvenie izmantošanas veidi ir publiskās apbūve un teritorijas izmantošana, labiekārtota publiskā ārtelpa. Šādas teritorijas Ozolnieku novadā ir salīdzinoši nedaudz. Tā kā ciemos jau šobrīd ir urbanizēta vide, tad atsevišķu publisko objektu būvniecība neradīs ilgtermiņā būtisku negatīvu ietekmi uz ciema vides stāvokli.

Rūpniecības apbūves teritorija (R). Teritorijas plānojumā, ņemot vērā privātpersonu priekšlikumus, ir plānotas jaunas teritorijas Rūpnieciskai apbūvei (R). Tiek saglabāta arī pēctecība, saglabājot iepriekšējā teritorijas attīstības plānošanas periodā noteiktās rūpnieciskās teritorijas. Lauku teritorijās, kurās iepriekšējā plānošanas periodā bija saņemti priekšlikumi par rūpnieciskās apbūves nepieciešamību, bet tā nav notikusi, kā arī nav saņemti priekšlikumi par vēlmi atjaunot ražošanu, rūpnieciskās apbūves teritorijas tiek iekļautas lauksaimniecības teritorijās.

Teritorijas plānojumā tiek noteikta Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1), tā ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve. Atļautā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve, būvju (pievedceļu u.c.), kas nepieciešami derīgo izrakteņu ieguvei izbūve un citi izmantošanas veidi (atskaitot apbūvi), pirms ir uzsākta derīgo izrakteņu ieguve.

Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1) kā tās papildizmantošanas veidus atļauts noteikt ar derīgo izrakteņu saistītu ražošanu biroju ēku apbūvi un ar derīgo izrakteņu ražošanu saistītu rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktavu apbūvi.

Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs kā Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1) tiek attēlotas teritorijas, kur jau notiek derīgo izrakteņu ieguve. Rūpniecības teritoriju attīstība radīs ilgtermiņa būtisku negatīvu ietekmi uz novada teritoriju.

Transporta infrastruktūras teritorijas (TR) – teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlots vispārīgs transporta infrastruktūras plāns. Teritorijas plānojuma teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos noteiktas un Grafiskās daļas kartēs attēlotas ekspluatācijas aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļu, kā arī drošības aizsargjosla gar dzelzceļu. Gar ielām ciemos noteiktas sarkanās līnijas atbilstoši katras ielas kategorijai un situācijai dabā. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas esošo ielu kategorijas. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā norādītas vietas, kur plānota ielu krustojumu satiksmes reorganizācija, kā arī plānotās pašvaldības ielas, plānotie AS "Latvijas valsts meži" ceļi un plānotās vietas tilta būvniecībai. Plānojot infrastruktūras attīstības projektus jāizvērtē nepieciešamība veikt sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu. Jauni infrastruktūras projekti radīs ilgtermiņa, neatgriezenisku būtisku pozitīvu/negatīvu ietekmi uz vidi.

Tehniskās apbūves teritorija (TA) galvenie izmantošanas veidi Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūve, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve, t.sk. notekūdeņu apsaimniekošana (izņemot bīstamos). Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos tehniskās apbūves teritorijām noteiktas un grafiski attēlotas ekspluatācijas, sanitārās un drošības aizsargjoslas.

Dabas un apstādījumu teritorijas (DA) pārsvarā plānojas uz pašvaldībai piederošiem nekustamiem īpašumiem, pašvaldību funkcija nodrošināšanai, privātpersonu īpašumos tās tiek paredzētas ļoti reti.

Ozolnieku novada teritorijā dabas pamatnes teritorijas ietver parkus, skvērus, alejas, baznīcu dārzus, brīvdabas sporta laukumus, iekārtotas atpūtas vietas, kempingu teritorijas, moto vai zirgu sacensībām aprīkotas teritorijas, regulāri applūstošas pļavas, palienes. Perspektīvā Dabas un apstādījumu teritorijās tiek plānoti labiekārtošanas darbi, plānojot vides izziņas, dabas tūrisma attīstība. Dabas un apstādījumu teritoriju noteikšana, izveidošana un apsaimniekošana rada būtisku, ilglaicīgu, pozitīvu ietekmi uz vidi.

Teritorijas plānojumā tiek noteiktas arī teritorijas, kur galvenā izmantošana ir saistīta ar apbedījuma veikšanu un ar to saistītu būvju izvietošana. Teritorijai ir noteikts indekss (DA1).

Mežu teritorija (M) galvenie izmantošanas veidi mežsaimnieciska izmantošana, mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma). Atļauta meža zemes atmežošana citos izmantošanas veidos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un saskaņā ar teritorijas plānojumu. Atpūtas vietu, gājēju taku, parku u.tml. labiekārtotu publisku teritoriju izveidei izstrādā teritorijas labiekārtojuma projektu. Būtiskāko negatīvo ietekmi uz vidi var radīt atmežošana, kā arī liela izmēra kailcirtes. Atmežošanas gadījumi, it īpaši pazemes ūdens

ņemšanas vietu ķīmiskajā aizsargjoslā izvērtējami piemērojot sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma procedūru. Kopumā visas darbības Ozolnieku novada mežos rūpīgi izvērtējamas no virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības viedokļa, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa.

Lauksaimniecības teritoriju (L) galvenie izmantošanas veidi ir: lauksaimnieciska izmantošana, viensētu apbūve, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, publiskā ārtelpa. Lauksaimniecības teritorijas (L) minimālā jaunveidojamā platība zemes vienībai ir 2 ha (ārpus ciema teritorijās) un 0,5 ha (ciema teritorijās), ja citos normatīvos aktos nav noteikta lielāka minimālā platība. Izvērtējot Ozolnieku novada teritorijas plānojumu, jāsecina, ka vislielākā ietekme ir prognozējama tieši uz lauku teritorijām. Tomēr, ja tiks ievērotas spēkā esošo normatīvo aktu prasības un Ozolnieku novada teritorijas plānojuma TIAN noteiktās prasības, minētās darbības neatstās būtiski ietekmi uz Ozolnieku novada vides kvalitāti. TIAN nosaka minimālas jaunveidojamās zemes platības lauku teritorijās, nepieļaujot šo teritoriju sadalīšanu sīkākās apbūvei paredzētās vienībās, kā tas ir noteikts ciemu teritorijās.

Ūdeņu teritorija (Ū). Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlotas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, lai mazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī lai saglabātu apvidum raksturīgo ainavu. Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas applūstošās teritorijas. Tās noteiktas saskaņā ar SIA "Metrum" 2011. gadā veikto pētījumu.

Ūdensobjektu izmantošana - rekreācijai, makšķerēšanai, ūdenssporta iespējām un peldbūvēm.

Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas piekļuves vietas novadā esošiem ūdensobjektiem, kā arī norādītas publiskās peldvietas (peldēšanās vietas) un atpūtas vietas pie publiskajiem ūdeņiem un pārējiem ūdeņiem.

Teritorijas ar īpašiem noteikumiem noteiktas ar mērķi papildus funkcionālajam zonējumam izdalīt atsevišķas teritorijas ar īpašiem noteikumiem. Teritorijas ar īpašiem noteikumiem var ietvert vienu vai vairākas funkcionālās zonas.

Ozolnieku novada teritorijas plānojumā noteiktas sekojošas teritorijas ar īpašiem noteikumiem:

- 1) *plānotās teritorijas pašvaldību funkciju nodrošināšanai (TIN1)* – Ozolnieku novadā tiek noteiktas teritorijas, kas tiek plānotas pašvaldību funkciju nodrošināšanai;
- 2) *Nacionālas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7)* - Kā nacionālas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorijas (TIN7) noteiktas reģionālā autoceļa P100 un valsts galvenā autoceļa A8 savienojumam rezervētā teritorija.
Jebkura jauna būvniecības iecere šajā teritorijā atbilstoši funkcionālam zonējumam jāsaskaņo ar VAS „Latvijas Valsts ceļi”;
- 3) *vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN71).*

Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kas rodas, realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas periodā.

Plānošanas dokuments kalpos par pamatu turpmākai politisku un saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai. Īstenojot plānošanas dokumentu, kā galvenais mērķis ir novada ilgtspējīga

attīstība, kas nozīmē, ka viens no būtiskiem aspektiem, kas visās rīcībās un darbībās tiks ņemts vērā, ir vides aspekts.

Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi novērtējumu, ir analizēta teritorijas plānojumā noteikto plānoto (atļauto) zemes lietojuma veidu īstenošanas prognozējamās ietekmes uz vidi.

Izvērtējot plānošanas dokumentā ietverto plānoto (atļauto) zemes lietošanas veidu, netika konstatētas iespējamās negatīvas kumulatīvās ietekmes, kas varētu tikt prognozētas plānoto darbību īstenošanas rezultātā.

Jebkurā gadījumā, īstenojot atsevišķus projektus, jāievēro vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, tai skaitā likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un tam pakārtotie normatīvie akti, kas nodrošina ietekmju novērtējumu pirms paredzētās darbības uzsākšanas un nodrošina lēmuma pieņemējam nepieciešamo informāciju, tādējādi novēršot vai maksimāli samazinot kā katra konkrēta projekta ietekmes, tā summārās ietekmes.

10. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI

Ozolnieku novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietver virkni pasākumu un nosacījumu, kas vērsti uz zemes izmantošanas, tai skaitā visa veida būvniecības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai samazināšanu.

Kopumā Ozolnieku novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi vērsti uz novada ilgtspējīgu attīstību un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības atbilst normatīvo aktu prasībām un nodrošina videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību novada ciemos un apdzīvotajās vietās.

Plānojot piesārņojošas darbības, pretplūdu pasākumus, būvniecību vai zemes izmantošanas veida maiņu tiešā ūdensobjektu tuvumā, tai skaitā ūdensobjektu aizsargjoslā ieteicams izvērtēt paredzēto darbību ietekmi uz visu ūdensobjektu kopumā.

Ozolnieku novada teritorijas plānojumam var izdalīt divu veidu pasākumu grupas, kas var mazināt tā ietekmi uz vidi – spēkā esošo normatīvo aktu un institūciju izvirzīto nosacījumu ievērošana, kā arī plānošanas dokumenta izstrādes gaitā izstrādātie pasākumi – TIAN, lai mazinātu ietekmi uz vidi.

TIAN nosaka prasības vides risku samazināšanai, kas jāņem vērā, plānojot darbības jau noteikta funkcionālā zonējuma zemes gabalos, gan plānojot izmaiņas:

- Piesārņotajā vietā, pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības jāveic izpēte, ja nepieciešams, teritorijas sanācija un/vai rekultivācija un monitorings, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- Ja saskaņā ar izpētes rezultātiem pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai piesārņojums apdraud vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, jāveic teritorijas sanācija.
- Aplūstošās teritorijas, kas attēlotas Grafiskās daļas kartē, var precizēt turpmākās teritorijas plānošanas un projektēšanas procesā, izstrādājot lokālplānojumu un detālplānojumu.
- Aplūstošajās teritorijās nav pieļaujams paredzēt ēku un būvju (t.sk. dīķu) būvniecību, pretplūdu aizsarg būvju būvniecību (izņemot esošās apbūves aizsardzībai pret palīem vai plūdiem) un teritorijas uzbēršanu.

Ozolnieku novada teritorijas plānojumā nozīmīgākie paredzētie pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai:

- Aizsargjoslu noteikšana. Viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai ir Latvijas Republikas tiesību aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinot to ekspluatāciju un drošību vai pasargātu vidi un cilvēkus no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšana ir Latvijas normatīvajos aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana. Ozolnieku novada teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas aizsargjoslas, kuru platums ir lielāks par 10 m. Aizsargjoslu likumam un pakārtotajām aizsargjoslu noteikšanas metodikām, kuru galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem.
- Aizsargjoslas, kas mazākas par 10 m vai jaunveidojamiem objektiem jānosaka un jāattēlo, izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus vai zemes ierīcības projektus atbilstoši to mēroga noteiktībai. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 7.3.apakšnodaļā „Aizsargjoslas” noteikti aizsargjoslu veidi saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, t.i., “Aizsargjoslu likums” un atbilstošajām aizsargjoslu noteikšanas metodikām.
- Jaunveidojamajiem objektiem visa veida aizsargjoslas ir jānosaka un jāatzīmē nekustamo īpašumu apgrūtinājumu plānos un jāieraksta zemesgrāmatā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

- Ozolnieku novada teritorijas plānojumā ievērotas vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, nosakot pasākumu kopumu vides kvalitātes saglabāšanai un dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšanai. Izstrādājot plānošanas dokumentu, jāņem vērā institūciju nosacījumi un normatīvie akti, kas regulē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, dabas objektu, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību.
- Ierobežojumi teritoriju izmantošanai visā novada teritorijā. Saskaņā ar Ozolnieku novada teritorijas plānojuma TIAN, atļauts izmantot zemi atbilstoši attiecīgajā teritorijā plānotajai (atļautajai) izmantošanai, taču aizliegtas darbības, kas varētu ietekmēt dabas un vides vērtības, kultūrvēsturiskās un ainaviskās vērtības un radīt vides piesārņojumu.

- Ierobežojumi atsevišķu teritoriju izmantošanā. Ozolnieku novada teritorijas plānojumā noteikti 12 funkcionālie zonējumi 3 teritorijas ar īpašiem noteikumiem.

TIAN noteiktas atsevišķas prasības īpaši aizsargājamo teritoriju izmantošanai, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un aizsardzībai, prasības riska teritorijām un objektiem, prasības aizsardzībai pret trokšņiem, prasības inženierkomunikāciju būvniecībai u.c. noteikumi, kas nodrošina arī prasību ievērošanu spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Lai Ozolnieku novada teritorijas plānojumā plānoto darbību rezultātā varētu samazināt vai novērst iespējamās ietekmes uz vidi, plānošanas dokumenta īstenošanas periodā, nepieciešams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties optimālākos risinājumus:

1) Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veida maiņa veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šo zemju, kā resursa saglabāšanai, noteiktas prasības apmežošanas iespējām.

2) Veidojot jaunas apbūves teritorijas, jāveido atbilstoša infrastruktūra (piebraucamie ceļi, ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas), lai novērstu, vai samazinātu negatīvās ietekmes. Gadījumos, kad notekūdeņu centralizēta savākšana un attīrīšana nav iespējama vai ekonomiski pamatojama, būtu nepieciešams paredzēt bioloģiskās NAI, nodrošinot to atbilstošu uzturēšanu un apsaimniekošanu.

3) Pirms apbūves uzsākšanas, vēlams veikt dabas vērtību novērtējumu perspektīvajās apbūves teritorijās. Esošajās apbūves teritorijās, kuras nav nodrošinātas ar centralizēto ūdensapgādi un kanalizācijas tīklu, nepieciešams pieslēgt centralizētai ūdensapgādes kanalizācijas novadīšanas un attīrīšanas sistēmai, vai arī jārod lokāli risinājumi, izmantojot septiķi, dūņu laukus, atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas normatīviem. Plānotajām apbūvē, izbūve pieļaujama tikai pēc maģistrālo inženierkomunikāciju izbūves, bet, ja tas nav iespējams, jārod alternatīvi risinājumi (vidi saudzējošākie).

4) Plānojot ierīkot jaunas decentralizētas notekūdeņu savākšanas vai attīrīšanas iekārtas, jāparedz nepieciešamie pasākumi, lai nepieļautu vides piesārņošanu.

5) Attīstot satiksmes infrastruktūru, rūpniecības un saimnieciskās darbības teritorijas, katrā konkrētā gadījumā, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tas piemērojams paredzētajai darbībai. Nepieciešams izvērtēt un izvēlēties maksimāli vidi saudzējošākas metodes un tehnoloģijas, paredzot attiecīgās nozares labāko pieejamo tehnoloģisko paņēmieni izmantošanu.

6) Lai izvairītos no trokšņa iedarbības, svarīgi, lai atsevišķu projektu realizācijā trokšņa avoti tiktu telpiski nodalīti no dzīvojamās zonas, izglītības iestādēm un citiem publiskiem apbūves objektiem. Lai novērstu jaunu apbūves teritoriju izbūvi, kur trokšņa līmenis pārsniedz komforta zonu, vēlams veikt trokšņa kartēšanas pasākumus.

7) Atkritumu apsaimniekošana jāveic atbilstoši Ozolnieku novada pašvaldības izdotajiem saistošajiem noteikumiem, ievērojot sadzīves atkritumu savākšanas, transportēšanas,

šķirošanas, pārstrādes un noglabāšanas nosacījumus. Vienlaikus jānodrošina centralizēta atkritumu savākšanu Ozolnieku novada ciemos, papildus risinot jautājumu par atkritumu šķirošanu.

8) Projektiem, kas paredz derīgo izrakteņu ieguvu agrāk neizmantotās derīgo izrakteņu atradnēs, kuru platība ir lielāka par 5 hektāriem vai lielākā platībā, vai kūdras ieguvu 25 hektāru vai lielākā platībā, neatkarīgi no izstrādei paredzētās platības, pirms izstrādes piemērojama ietekmes uz vidi novērtējuma vai, ja, karjeru izstrāde tiek paplašināta, tad var tikt piemērota sākotnējā novērtējuma procedūra.

9) Svarīgi ir paredzēt riska faktoru iespējamību virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņām. Ievērojot 12.03.2002. noteikumus Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Ozolnieku novadā kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi (tie ir ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci) ir noteikti ūdensobjekti – Lielupe (visa upe), lecava (posmā no lecavas līdz grīvai) un Misa (posmā no Plakanciema līdz grīvai). Līdz ar to, upju ielejās un to malās jāierobežo aktivitātes, kas apdraud to dabas un ainavu daudzveidības resursus, it sevišķi ainaviski vērtīgajās teritorijās. Jāregulē meža stādīšana un ciršana, gravu veidošana, kas var veicināt virszemes noteci un augsnes eroziju, kā arī piesārņojuma rezultātā – upju ūdens eutrofikāciju.

10) Plānojot tūrisma attīstību novadā, jāmeklē risinājumi potenciālo rekreācijas vietu labiekārtošanai un atpūtnieku plūsmas regulēšanai: jāveic vienota stila norāžu zīmju un informatīvo stendu izvietojumu ar attiecīgajām norādēm un izglītojošo informāciju par aizliegtajām darbībām konkrētajā teritorijā, jāveido labiekārtotas autostāvvietas ar iespējamo atkritumu savākšanu un jāizbūvē gājēju takas no autostāvvietām uz dabas objektiem. Peldvietas jānodrošina ar tualetēm, atkritumu urnām, to izvietojumu un apsaimniekošanu, kā arī drošu pieeju ūdeņiem.

11) Lai saglabātu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, stingri jāievēro attiecīgi regulējošo normatīvo aktu prasības. Teritorijas izmantošanai jānotiek atbilstoši īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī sugu un biotopu aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

12) Plānojot teritorijas attīstību, vēlams veikt piesārņoto teritoriju izpēti darbus un nepieciešamības gadījumā veikt sanācijas darbus.

13) Ņemot vērā lauksaimniecības radīto izkliedētā piesārņojuma slodzi uz Lielupes upju baseina apgabala ūdensobjektiem, attīstot saimniecisko darbību, ir jāievēro labas lauksaimniecības prakses nosacījumi, kas iekļauj zemes racionālu izmantošanu, pareizu augsnes apstrādi, mēslošanas līdzekļu lietošanu, kūtsmēsli krātuvju būvniecību u.tml. Notekūdeņu radītās slodzes vidē samazināšanai, lai uzsāktu vai turpinātu piesārņojošu darbību, uzņēmumam ir jāsaņem A, B vai C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja.

14) Plānojot uzņēmējdarbības attīstību novadā, jāvērtē ne tikai plānotā saimnieciskā darbība, bet arī esošā vides kvalitāte un piesārņojuma fons.

Ievērojot TIAN 2.2. apakšnodaļā “Visā teritorijā aizliegtā izmantošana” noteikto, visu teritoriju izmantošanas aizliegumus:

- Aizliegts veikt zemes vienības un būvju vai to daļu izmantošanu neatbilstoši projektētajai funkcijai vai, ja tas neatbilst vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
- Aizliegts patvaļīgi ierīkot karjerus derīgo izrakteņu ieguvei un iegūt augsnes auglīgo kārtu.
- Aizliegts vākt, uzkrāt vai glabāt kaudzē vai laukumos atkritumus, krāmus, lupatas, pamestus transportlīdzekļus, metāllūžņus, būvgružus, ja vien šim nolūkam izmantotā zeme nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota to savākšanai vai ietverta ēkā. Prasības neattiecas uz atkritumu savākšanu speciālās noteikta parauga atkritumu tvertnēs kā arī,

ja veiktās darbības ir saskaņotas pašvaldībā (t.sk. saskaņots būvprojekts), kā arī, ja tie ir radušies būvniecības procesā.

- Bez rakstiska saskaņojuma pašvaldībā aizliegts jebkādā veidā izmantot (arī kā palīgizmantošana) kuģu, automašīnu un vagonu korpusus vai to daļas.
- Aizliegts novietot stāvēšanai (izņemot, ja nepieciešams veikt konkrēto darbību) autobusus, smagās kravas mašīnas (virs 3,5 t) un traktortehniku mazstāvu un vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās.
- Aizliegts ekspluatēt ēkas un būves, kas atrodas cilvēku dzīvībai, veselībai vai videi bīstamā stāvoklī.
- Aizliegts patvaļīgi aizsprostot upes, strautus u.c. ūdensnotekas, ūdenstilpes izmainīt to krasta līniju, gultni un hidroloģisko režīmu.
- Aizliegts veikt darbus būvmateriālu, melnzemes un derīgo izrakteņu ieguvei komerc nolūkos, ja tas nav paredzēts Noteikumos un nav saskaņots pašvaldībā.
- Aizliegts izmantot zemi, ēkas un citas būves, nenovēršot ekspluatācijas laikā radīto vides piesārņojumu.
- Aizliegts ilgstoši, ilgāk kā 6 mēneši, uzkrāt, glabāt un pārstrādāt bīstamos atkritumus.
- Ozolnieku novada teritorijā ir aizliegta ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšana.

11. **ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS**

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnēs un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

12. **IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI**

Saskaņā ar 07.04.1993. likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, ja paredzēto darbību rezultātā tieši tiek ietekmētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*), nepieciešams izstrādāt kompensēšanas pasākumus, lai nodrošinātu plānošanas dokumentu negatīvo ietekmju sabalansēšanu un vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu.

Teritorijas plānojumā netiek plānoti pasākumi, kuru rezultātā tiktu atstāta būtiska negatīva ietekme uz *Natura 2000* teritorijām, ietekmētas to ekoloģiskās funkcijas un integritāte. Plānošanas dokuments ir izstrādāts ņemot vērā vides aizsardzības normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus, līdz ar to netiek plānota būtiska negatīva ietekme uz *NATURA 2000* teritorijām, un kompensēšanas pasākumi plānošanas dokumentam netiek paredzēti.

Ja, īstenojot plānošanas dokumentu, rodas draudi ĪADT, Ozolnieku novada pašvaldībai kompensējošie pasākumi jānosaka saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un konsultējoties ar attiecīgajām valsts institūcijām.

Plānošanas dokuments ir izstrādāts balstoties uz prasībām, ko izvirza vides un dabas aizsardzības normatīvie akti, starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi un atbildīgās vides institūcijas, līdz ar to tas neparedz Vides pārskata aprakstītajiem risinājumiem papildus kompensēšanas pasākumus.

13. **PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU** **IETEKME**

Ozolnieka novada teritorijai nav tiešu Latvijas valsts robežu. Plānošanas dokuments neparedz tāda veida darbības, tai skaitā rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

14. **PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI**

SIVN monitorings ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Valsts institūcijām. Lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Ozolnieku novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Lai kvalitatīvi veiktu šo uzdevumu, pašvaldības speciālistam būtu jāsaņem atļauja strādāt ar valsts vides monitoringa datu bāzēm, tādējādi izvērtējot vides kvalitātes stāvokli un tā izmaiņu tendences. Šobrīd šāda pieeja speciālistiem ir liegta.

Būtisks atbalsts Monitoringa ziņojuma izstrādei būtu vienotas vides informācijas sistēmas izveide Ozolnieku novadā, kur tiktu apkopota vismaz ikgadēja informācija par:

- Ūdensapgādes vajadzībām iegūto ūdens apjomu un kvalitāti, centralizētās ūdensapgādes sistēmu paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas);
- Notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu, vidē novadīto attīrīto notekūdeņu daudzumu un kvalitāti, centralizētās notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas), no individuālajām notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmām izvesto notekūdeņu apjoms;
- Novada teritorijā savākto atkritumu daudzums, tai skaitā šķiroto atkritumu. Abonentu (līgumu) skaita izmaiņas, kas izmanto atkritumu apsaimniekotāja pakalpojumus;
- Centralizētās siltumapgādes ietvaros esošo sadedzināšanas iekārtu uzskaitē, emisiju gaisā apjomi, centralizētās siltumapgādes lietotāju (abonentu skaits);
- Iedzīvotāju sūdzības par vides stāvokli, un ierosinājumi tā uzlabošanai.

Lai labāk novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz vidi, papildus būtu nepieciešami šādi statistikas, pētījumu vai novērojumu dati:

- Zemes lietojuma veida izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitorings;
- Bioloģiskās daudzveidības monitorings;

- Gaisa kvalitātes monitorings, tai skaitā pētījumi gaisa kvalitātes noteikšanai satiksmes plūsmu mezgļpunktos;
- Autoceļu stratēģiskās trokšņa kartes, dati par trokšņa līmeņa pārsniegumiem, transporta plūsmas izmaiņām;
- Pētījumi par iedzīvotāju veselības stāvokli;
- Dati par atjaunojamo energoresursu (ģeotermālo, saules enerģijas, biomasas, vēja u.c.) izmantošanu.

Plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju un to izmaiņu raksturojuma plānošanas dokumentu īstenošanas procesā iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- iedzīvotāju apmierinātība ar vietējo pašvaldību un tās darbību;
- aizsargājamo dabas teritoriju, zaļo zonu un parku īpatsvars;
- publiski pieejamo zaļo zonu īpatsvars;
- uzņēmumu, kuriem piešķirti vides sertifikāti, procentuālais īpatsvars no kopējo uzņēmumu skaita u.c.;
- gaisa kvalitātes rādītāji;
- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- novadīto notekūdeņu daudzums;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;
- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- peldūdeņu kvalitātes rādītāji;
- poligonos un atkritumu izgāztuvēs apglabāto sadzīves atkritumu daudzums;
- piesārņoto vietu daudzums un platība;
- apbūvēto teritoriju platība;
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits.

Lai pieņemtu lēmumu par konkrēta indikatora izmantošanu, izvērtējama informācijas esamība, pieejamība un ticamība, t.sk. izvērtējot, vai konkrētie dati vai informācija ir pieejama un cik blīvi teritorijā ir izvietoti novērojumu punkti, un cik detāli iegūtā informācija raksturo vides stāvokli novadā.

Vides pārraudzības valsts birojs ir izstrādājis metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, kā arī vienotu iesniedzamā monitoringa pārskata formu tie atrodamā VPVB interneta mājas lapā - <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings> .

15. IZMANTOTĀ LITERATŪRA

Plānošanas dokumenti

- Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030
- Zemgales plānošanas reģiona Enerģētikas rīcības plāns 2018. - 2025. gadam.
- Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021.gadam
- Ozolnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. – 2036. gadam
- Ozolnieku novada teritorijas plānojums
- Ozolnieku novada pašvaldības Enerģētikas rīcības plāns 2018. – 2025.gadam

Normatīvie akti

- 2006. gada 2. novembra „Vides aizsardzības likums”;
- 1998. gada 14. oktobra Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”;
- 2004. gada 23. marta MK noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
- 2001. gada 15. marta Likums „Par piesārņojumu”;
- 2014. gada 7. janvāra MK noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”;
- 2002. gada 23. aprīļa MK noteikumi Nr.163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”;
- 2009. gada 3. novembra MK noteikumi Nr.1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti”;
- 2009. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 158 “Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai”;
- 1997. gada 5. februāra „Aizsargjoslu likums”;
- 2005. gada 25. oktobra MK noteikumi Nr.804 „Noteikumi par augšnes un grunts kvalitātes normatīviem”;
- 2010. gada 28. oktobra „Atkritumu apsaimniekošanas likums”;
- 2002. gada 12. septembra „Ūdens apsaimniekošanas likums”;
- 2000. gada 16. marta „Sugu un biotopu aizsardzības likums”;
- 2016. gada 1. marta MK noteikumi Nr.131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”;
- 2011. gada 13. oktobra „Teritorijas attīstības plānošanas likums”;
- 2000. gada 14. novembra MK noteikumi Nr. 396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”;
- 2007.gada 27.marta MK noteikumi Nr.213 “Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”;
- 2012. gada 18.decembra MK noteikumi Nr. 940 “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.

Interneta vietnes

- Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
<https://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/statistika/iedzivotaju-registrs/>
- LĢIA
<https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>
- Latvijas kultūras datu portāls
<https://kulturasdati.lv/lv/objekti>

firma L4

- Nodarbinātības valsts aģentūra
http://www.nva.gov.lv/jelgava/darba_un_sadzives_apstakli/ozolnieku_novads
<http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6>
- Valsts reģionālās attīstības aģentūra
http://www.vraa.gov.lv/lv/publikacijas/attistibas_indekss/
- Valsts zemes dienests
<https://www.vzd.gov.lv/lv/parskati-un-statistika/tematiskie-parskati/zemes-parskati/>
<https://www.vzd.gov.lv/lv/parskati-un-statistika/statistika/statistika-no-kadastra/ZLV/>
- Lursoft statistika
https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&novads=100015397&id=77
- Valsts meža dienests
<http://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/publikacijas-un-statistika/meza-statistikas-cd?nid=1809#jump>
- Dabas aizsardzības pārvalde
<https://www.daba.gov.lv/public/>
- Vides pārraudzības valsts birojs
<http://www.vpvb.gov.lv/lv>
- Latvijas republikas tiesību akti
<https://likumi.lv/>
- LVĢMC
<https://www.meteo.lv/>
- VAS "Starptautiskā lidosta Rīga"
http://www.riga-airport.com/lv/main/par-lidostu/vide/vides_troksnis/troksna-strategiska-karte_2016